

Kurtuluş sürecinin ana eğilimleri

Aziz Mohammed

Irak Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri

Asya'da ilk kurtuluş devrimleri sömürgeciliğin yaklaşan sonunu müjdedikten sonra, bütün kıtaların insanları ulusal uyanış çağına giren Afrika-Asya halklarının yürüttükleri savaşında henüz tarihte eşi görülmedik bir yükselişe tanık oldular. Bugün de ulusal kurtuluş savaşları kesiminde devrimci süreç enerjik olarak ve coşkun bir atılımla geliyor. Tarihi yazmaya başlayan yığınlar, köklü değişimler istiyor, memleketlerinin sömürgecilik artıklarından, yeni-sömürgecilik vesayet ve bağımlılığın keskinlikle kurtulmasına can atıyorlar.

Ulusal kurtuluş hareketinin yazgısı üzerinde düşünürken, haklı olarak şu soruyu sorabiliriz: Son yıllarda bu hareketin gelişmesinin genel sonuçları nelerdir, gerçekçi ve objektif bir tablo çizebilmek için hangi ölçüt ve ölçüleri kullanmalıyız? Bizce, bu soruya verilecek cevap bugün özellikle önemlidir, çünkü günümüzde, belki de İkinci Dünya Savaşı'ndan beri ilk defa olarak, bütün kurtuluş hareketi çapında ayrımlaşma yeğîn biçimde oluştu, gelişme halindeki ülkelerde sınıf savaşımı alabildiğine sertleşti. Aynı zamanda, Afrika ve Asya'nın başlıca kesimlerinde, iç gerici ve sağcı çevrelerle işbirliği yapan emperyalizmin etkenliği artmaya başladı. Bugün gayet haklı olarak diyebiliriz ki, şimdi ezgi ve sömürü sisteminin temellerini sarşan değişimler sürecinde, tek tek kesimlerdeki durumun açıkça gösterdiği üzere, kurtuluş savaşının hem uluslararası, hem de iç koşulları karmaşıklaşıyor, devrimci eylem karşı-devrimin gitgide daha büyük direnişiyle karşılaşılıyor. Bu olguyu unutmak, aşırı derecede kendine güvenme ve reel durumları değerlendirmede yüzeysel davranma anlamına gelir. Kaldı ki, diyalektik yaklaşım, asıl sorunun, yani kurtuluş sürecinde sonuç belirleyen eğilimlerin ve bunun yalnız bölgesel çerçevede değil,

aynı zamanda tümel çerçeve içinde çözümlenmesinin dikkate alınmasını gerektiriyor. Bununla birlikte, bu değışimlerin daha genel yasallıkların özel belirtileri olarak ele alınması, uluslararası yaşamda ağır basan eğilimlerle bağlanması gayet önemlidir.

Kesin sonuçlar

Asya ve Afrika kıtalarında devrimci ulusal kurtuluş savaşımının karakter çizgilerini belirtirken, her şeyden önce bunun ileri atılımlı niteliğine, son yıllarda savaşım ölçülerinin alabildiğine genişlemesine ve yeni yeni etkin biçimlerinin ortaya çıkmasına, bağımsızlık, barış ve sosyal ilerleme idealleri uğrındaki çarpışmaya halk yığınlarının gitgide daha aktif olarak çekilmesine işaret etmeliyiz. Bu olumlu nitelikler Asya ve Afrika halklarının somut başarı ve kazanımlarında özdekleşti. Sözkonusu başarı ve kazanımlar da zamanımızın bütün devrimci birliklerinin gösterdikleri dayanışmanın ve ortak çabalarının ürünüydü.

Çin-Hindi halklarının ABD emperyalizmi üzerinde elde ettikleri utkular, Viyetnam'ın birleştirilmesi ve bir sosyalist cumhuriyet olarak ilân edilmesi, dünya devrimci ulusal kurtuluş hareketinin büyük kazanımı oldu. Bugün, Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti, elli milyonu aşan nüfusuyla, dünyanın nüfus bakımından üçüncü sosyalist devleti haline geldi. VSC anti-emperyalist kurtuluş savaşlarına katılımıyla edindiği çok büyük bir deneye, büyük bir saygınlığa sahip bulunuyor, kendi kesiminde ve tüm Asya'da barışın ve sosyal ilerlemenin önemli bir etkenini oluşturuyor.

Bugün, sosyalist devletler ailesine, Marksist-Leninist Devrimci Halk Partisi'nin yönetimi altındaki Laos Demokratik Halk Cumhuriyeti de giriyor. Demokratik Kampuçiya'nın önünde de bağımsız bir gelişme yolu açılmış bulunuyor.

Emperyalizmin yirmi yıldan fazla bir süre boyunca Viyetnam'ı (aynı zamanda Kore'yi) yapay olarak ikiye ayırabildiğini, dünya devrimci güçlerinin o zamanlar buna engel olabilecek durumda olmadıklarını dikkate alacak olursak, Çin-Hindinde sözü geçen gelişmelerin olağanüstü bir önem taşıdığı kendiliğinden anlaşılır. Bugün durum başkadır. Dünyada şimdiki sınıfsal güçler oranı koşullarında silâhlı müdahale politikası Çin-Hindi'nde tam bir iflâsa uğradı. Ulusal ve sosyal kurtuluş savaşında yeni bir önemli köprübaşı elde edildi.

Asya ve Afrika'da bir grup ilerici devletin doğuşu kurtuluş hareketinin diğer bir tarihsel kazanımı oldu. 1970 yılları ortalarında Angola'da kazanılan utku özel bir önem taşıyor. Bu utku, emperyalizme, sömürgecilığe ve ırkçılığa karşı Afrikalıların yürüttükleri tüm savaşıma büyük bir hız kazandırdı. Bu olayda da, savaşın sonucunu, büyük ölçüde, dünyada meydana

gelen sınıf güçleri dengesi ve her şeyden önce sosyalist topluluk ülkelerinin ve öncelikle Sovyetler Birliği'nin ve Küba'nın Angola'ya en dar zamanında yaptıkları etkin yardım peşin olarak belirledi.

Angola'nın üstün gelmesini Afrika kıtasının kendi durumu da kolaylaştırdı. Bu kıtada gitgide genişliyen devrimci-demokratik devletler ailesi tarihsel girişimi sımsıkı elinde tutuyor. İşte bu devletler genç Angola Cumhuriyeti'ni desteklemek üzere geniş bir kampanya açtılar, FNLA ve UNITA'yı oluşturan hainler grubunun içyüzünü bütün Afrika önünde açığa vurdular ve Güney Afrika ırkçılarının Angola'ya karşı giriştikleri silâhlı müdahaleye son verilmesi için güçlü bir direniş gösterdiler. Ve bugün, emperyalizm, Rodezya probleminde ve Namibiya sorununda kendi «karar»ını dayatamıyorsa, bu da her şeyden önce Afrika'nın ilerici devletlerinin uyanıklığından ileri geliyor. Bilindiği gibi, bu devletler, ABD, Büyük Britanya diplomasisinin ve Vorster ırkçı rejiminin dayatmak istedikleri yeni-sömürgeci formüllere karşı savaşım yürütüyorlar.

Ekonomik bağımsızlık savaşımında yeni başarılar elde edildi. Asya ve Afrika'nın birçok devletinde, yabancıların mülkelerini millileştirme, devlet kesimi yaratma, toprak reformu ve diğer ilerici dönüşümler yapma yolu esas siyaset hattı oldu. Gelişme halindeki ülkeler hak eşitliğine dayanan uluslararası ekonomik ilişkiler kurulması için ölçüleri bakımından eşi görülmedik bir savaşım veriyorlar. Bu ülkeler, emperyalizmden parça buçuk bazı ödünler koparabilmek amacıyla değil (örneğin şu veya bu hammaddenin fiyatının yükseltilmesi gibi), bir yandan gelişmiş kapitalist ülkelerle ekonomik ilişkiler sisteminin büsbütün yeniden kurulması için, artık dağınık ve tek tek aksiyonlardan toplu eylemlere geçiyorlar. Bu olgu, kendine uygun anti-emperyalist yönlü bir politik görüş ve tutumda yansısını buluyor.

Kurtuluş savaşlarının ekonomik ve politik yanlarının karşılıklı biçimde ne denli bağlı olduğunu, Yakın-Doğuda dördüncü defa alevlenen Arap-İsrail savaşının doğurduğu olaylar açıkça gösterdi. Bilindiği üzere, bu savaş sırasında, kapitalist dünyanın enerji bunalımının derinleşmesi koşullarında, Arap ülkeleri, petrolü, yalnız ekonomik silâh olarak değil, aynı zamanda emperyalizme karşı, İsrail saldırganlarına karşı politik savaşım aracı olarak kullandılar.

Gelişme halindeki ülkeler halklarının başarıları arasında, bağlantısızlık hareketi tarafından anti-emperyalizm gibi, ekonomik hak eşitliği prensiplerini savunma gibi ana yönlerin seçilmiş olmasını da saymak gerekir. Bağlantısızlık hareketinin bugün yeryüzünde barışın yazgısı bakımından büyük bir sorumluluk duygusu taşıdığını göstermesi, gerginliğin azaltılmasından yana olduğunu ve bunun diğer kıtalara da yayılmasını istediğini açıklaması, sosyalist devletlerin barışçı girişimlerini desteklemesi, tek sözle zamana ayak uydurması çok önemli bir olaydır.

Bağılantısız devletleri seçmiş oldukları yoldan saptırma, sosyalist toplulukla karşı karşıya getirme denemelerine karşın, bu harekette genel olarak ilerici eğilimler ağır basıyor. Hareketin Kolombo'da yapılan son konferansı da bunu gösterdi. Bilindiği gibi, konferansta, ırkçılık politikası ve aparteyd, yeni-sömürgecilik politikasının çeşitli görünüşleri ve emperyalizmin saldırgan niyetleri şiddetle suçlandı. Bununla birlikte, harekete katılan ülkeler, ekonomik ve politik egemenliklerini savunmak için, uluslararası alanda eşit hakka dayanan ekonomik ilişkiler kurulması uğrunda işbirliğini geliştirmek için elbirliğiyle savaşım yürütmeyi kararlaştırdılar.

Afrika ve Asya kıtalarının uçsuz bucaksız toprakları üzerinde olumlu değişimler durmadan kendine yol açıyor. Bizim bölgemizde de, emperyalizmin ve siyonizmin saldırgan politikasına karşın, nice Arap topraklarının İsrail tarafından işgal edilmiş olmasına karşın, Filistin Arap halkının yaşadığı faciaya ve Lübnan'daki feci olaylara karşın, kurtuluş hareketinin, birçok Arap ülkesinde ilerici rejimlerin yerleşmesi gibi, emperyalistlerin ve öncelikle petrol tekellerinin durumunun ciddi olarak sarsılması, ilerici ulusal cephelerin ortaya çıkması, emperyalizme ve siyonist saldırıya karşı direnişte tabanın genişlemesi gibi reel ulaşımını görmezlikten gelemeyiz. Üstelik, birçok devrimci-demokratik partiler, örneğin Yemen Demokratik Halk Cumhuriyetinin Birleşik Politik Örgütü olan Ulusal Cephe, ideoloji olarak bilimsel komünizmi benimsediklerini açıkladılar.

Kısacası, bu kıtalar halklarının yukarıda saydığımız kazanımları, son yıllardaki başarıların olağan bir toplamından nitelikçe daha yüksek bir düzey gösteriyor, çünkü bunların her birinin ardında genel ve derin eğilimlerin eylemi farkediliyor. Ve bu eğilimler, son çözümde, sözkonusu kazanımlara derin bir yasallık kazandırıyor.

Değişimlerin çetin yolu

Şimdi Asya ve Afrika ülkelerinin toplum hayatında iki ana eğilim gelişiyor: Birincisi, ulusal savaşımın sosyal yönünün gitgide daha çok güçlenmesi; ikincisi bu savaşımın anti-emperyalist kurtuluşçu içeriğinin genişlemesi ve zenginleşmesidir.

Kurtuluş savaşlarının sosyal içeriği ulusal özgürlüğün elde edilmesinde en parlak ifadesini buluyor. Genellikle politik güçler, yani gerçek bağımsızlığa ulaşmanın ve sömürüye son verecek olan yeni toplumu kurmanın biricik doğru yolunu sosyalizmde ve sosyalizme yönelmede gören sınıf ve sosyal tabakaları temsil eden güçler sözkonusu sosyal içeriği dile getiriyorlar. Bunlar her şeyden önce işçi sınıfıdır ve bu sınıfın halkın sömürülen grupları arasındakiki bağlaşıklarıdır.

İkinci Dünya Savaşından sonraki ilk yıllarda, Asya ve Afrika halklarının

ilerici sosyal idealler ve gerçek kurtuluş uğrındaki savaşımı, yığınsal kurtuluş hareketinin başında komünistlerin bulunduğu ülkelerde büyük bir yükseliş kaydetti ve en büyük sonuçları vermeye başladı. Viyetnam (Ağustos 1945), Kore ve Çin devrimleri bunun kanıtıdır. Kendi ülkelerinin somut koşullarını çıkış noktası yapan komünistler, ülkelerini, sosyalizme geçişin özel bir biçimini, özlüğü proletarya diktatörlüğü olan biçimini simgeliyen halk demokrasisi yoluna yönelttiler.

Ve daha sonra, ulusal kurtuluş kesiminin genişlemesiyle, eski sömürgelerde gitgide daha geniş toplumsal çevreler, bağımsızlığın ilân edilmesinin, sadece bu olayın, henüz bağımsızlığın sağlanması için yeterli olmadığı kanısına varıyorlardı. Bu gerçeği Yakın-Doğudaki ilk kurtuluş devrimleri de Mısır (1952) ve Irak (1958) doğruladı. Bu devrimler, Asya ve Afrika'da politika sahnesine, sosyal yenilenmenin yeni büyük gücü olan ve toplumsal gelişmenin ilerici amaçlarını dile getirme yeteneğine sahip bulunan devrimci demokrasinin çıkmakta olduğunu gösterdi. Son onyılda içinde, bu çevrelerce, yönetilen devrimci süreçler öyle geniş boyutlara ulaştı ki, bugün bu kıtalarda devrimci demokratların rolü dikkate alınmadan durumun gelişme göstermesi düşünülemez.

Kurtuluş hareketinde diğer ana eğilimin, yani anti-emperyalist eğilimin eylemini kendine özgü çizgileri karakterize ediyor. Doğal olarak, bu eğilim daha sömürü devrinde belirdi ve başlangıçta daha çok anti-kolonyal biçimde, yani her şeyden önce emperyalizmin politik egemenliğinin reddi biçiminde kendini gösteriyordu. Sömürgecilik sisteminin çökmesinden sonra sözkonusu eğilim yeni çizgiler kazandı. Bu iki şeyle bağlıdır: Birincisi, uluslararası alana birçok yeni egemen ulusun çıkması ve bunun anti-emperyalist savaşımın boyutlarını ve coğrafi çerçevesini alabildiğine genişletmesi; gelişme halindeki ülkelerle gelişkin kapitalist ülkeler arasındaki çelişkilerin daha öte keskinleşmesinin objektif olarak anti-emperyalist yörüngeye yeni yeni devletleri çekmekte olması. İkincisi, bu savaşımın politik alandan toplumsal hayatın diğer alanlarına da gitgide daha çok aktarılması.

Anti-emperyalist eğilimin giderek güçlenen eylemi, Asya ve Afrika ülkelerinde emperyalist egemenliğin sosyal ve ekonomik temelini durmadan daralması gibi objektif bir süreçle bağlı bir olgudur. Bu olgu, feodal sınıfların, burjuvazinin geleneksel olarak emperyalizmle bağlı gruplarının, işbirlikçilerin mevzilerinin iyiden iyiye zayıflamasında kendini gösterdi. Emperyalizmin ekonomik mevzilerinin sarsılması, daha somut olarak, Doğudaki Arap ülkelerinde birkaç dalga halinde gerçekleştirilen millileştirilmede, ulusal hükümetlerin bazı ilerici uygulamalarında belirdi. Öte yandan, küçük burjuvazinin büyük yığınlarının, ulusal burjuvazinin demokratik elemanlarının kurtuluş sürecinden yana çekilmesiyle, anti-emperyalist eylemler temeli genişlemekte, tüm anti-emperyalist hareketin gücü ve

kudreti artmaktadır. Bugün, daha düne kadar emperyalizme karşı şu veya bu «başkaldırı»yı akıllarından bile geçirmiyen çevreler de bu hareketi dikkate almak zorundadırlar.

Tarihsel deney, anti-emperyalist eğilimin sürekli ve atılgan bir karakter taşıdığını gösterdi. Ama bu genellikle doğru yargıyı saptamakla beraber, sözkonusu eğilimin reel gelişmesini, yani hep bir düz çizgi izlemekten hayli uzak olan gelişmesini görmezlikten gelemeyiz. Kıta çapında ve hele tümel plânda doğru görünen yargı, somut ülkeler ve bölgelerdeki durum çözümlenirken ona göre bir düzeltme gerektirir. Anti-emperyalist eğilimin içeriğinin derinleşmesi ölçüsünde, bu eğilime karşı direnişin güçlendiği de unutulmamalıdır. Bizim bölgemizdeki durum bu bakımdan bir hayli ilginçtir. Şimdi burada ilerici güçler ve bütün yurtseverler ile gerici güçler ve çeşitli oportünistler arasındaki savaşım alabildiğine sertleşmiş bulunuyor. Emperyalizmin değişimler sürecini durdurma ve geriletmeyi amaçlayan Yakın-Doğu politikası amansız ve kıyıcıdır. Arap kurtuluş hareketinin kazanımları ciddi bir tehlike altındadır. Lübnan olayları vesilesiyle meydana gelen durum bunu inandırıcı biçimde ortaya koyuyor.

Arap ulusal kurtuluş hareketinin karşılaştığı ve hareketin kendisi için ciddi tehlikeler doğuran sert çelişkilerin temelinde, bizce, en azından dört neden vardır.

Birincisi, İsrail'in Arap topraklarındaki işgalci durumu devam ediyor ve Filistin Arap halkının yazgısı problemi eski keskinliğini koruyor.

İkincisi, monarşi devletler içinde feodal çevrelerin egemenliğinin sürüp gitmesinde görüldüğü üzere, birçok ülkede sosyal nitelikli kurtuluş sorunları hâlâ çözüm bekliyor.

Üçüncüsü, Asya ve Afrika'nın bazı kesimlerindeki duruma bakarak genellikle daha gelişkin sosyal strüktür koşullarında, Arap doğusunun kurtuluş hareketinde ayrımlaşma süreci özellikle keskin biçimler alıyor. Mısır deneyinin gösterdiği üzere, giderek Başkan Nasır zamanında anti-burjuva nitelikli bazı reformlar yapılmış olmasına karşın, bu ülkede derin kökler salmış olan kapitalizm ciddi bir etki yapmaya devam etti ve bunun sonucu olarak da, kentte ve köyde, devlet aygıtında yeni burjuva elemanları ortaya çıktı.

Dördüncüsü, Yakın-Doğuda ilerici güçlerle gerici güçler arasındaki çarpışmaya, buranın, belki de Asya ve Afrika kesiminde devrimci demokratların yön verdikleri ilerici değişimlerin ulusal kurtuluş sorunları çerçevesini aştığı ve anti-kapitalist bir içerik kazandığı ilk bölge olması gerçeği de ayrıca bir keskinlik kazandırıyor.

Bölgemizdeki emperyalist stratejinin çözümlenmesinde şu durumun önemle dikkate alınması gerekir: Bu stratejinin hedefi, birkaç yıl önce elden kaçırılan girişimi tekrar kazanmak, emperyalizmin mevzilerini can-

landırmaktır. Bununla ilgili olarak, SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaşın, yakın geçmişteki Lübnan olayları münasebetiyle söylediği gayet isabetli sözlerini aktarabiliriz. «Olayların köklerine inecek olursak», demişti Brejnev, «biz burada dünya emperyalizminin, yani ABD'nin ve NATO mensubu diğer büyük devletlerin yeni politikasıyla, Yakın-Doğuda anti-emperyalist devrim güçlerini vurma ve bölgedeki mevzilerini koruma ve güçlendirme politikasıyla karşı karşıya geliyoruz. Emperyalizm şimdi Araplar arasında çatışmalar kışkırtma yolundan yürüyor. Bunun olanakları, bizzat Arap ülkeleri içinde sınıfsal ayrılaşmanın artışıyla, aralarındaki sosyal-politik ayrımların keskinleşmesinde gizleniyor.»⁽¹⁾

Özcesi, şimdi anti-emperyalist eğilim Arap doğusunda önemli engellerle karşılaşılıyor. Ve bu durum yalnızca ABD yönetici çevrelerinin yayılcı politikasından ileri gelmiyor. Bu bölgede son yıllarda sosyal temelde oluşan değişimleri görmezlikten gelemeyiz. Geçmişte bu bölgede emperyalist etkinin başlıca illetkeni Arap gericiliği, şimdi kurtuluş hareketinde sağcı akımların, yani kent ve köy burjuvazisinden yeni grupların, devlet aygıtındaki burjuva elemanlarının çıkarlarını dile getirenlerin de bu role özendikleri görülüyor. Bu cümleden olarak, gericiyle sağcıların eylemlerini uyumlaştırma yönünde, çeşitli alanlarda yaptıkları işbirliğini genişletme yönünde denemeler birbirini izliyor. Bu gibi adımların gerçekleştirilmesi yolunda Suudi Arabistan'ın gitgide daha sık girişimci ve aracı rolü oynadığına tanık oluyoruz.

Doğaldır ki, Suudi Arabistan rejimi, şimdi yalnız uluslararası tekellerin iradesini değil, bu tekellere karşı koyan kurtuluş güçlerinin isteklerini de bir yere kadar dikkate almak zorunda kalıyor (ve bu durum Arap sorunlarında açıkça görülüyor). Ama burada gerçek bir anti-emperyalizm değil, çıkarıcı bir politika, gelişmiş kapitalist ülkelerle petrol üreten ülkeler arasındaki çelişkilerden yarar sağlama çabası görüyoruz. Ve Suudi Arabistan yönetici çevrelerinin ve bölgedeki aynı derecede gerici olan bağlaşıklarının, emperyalist devletlerle ve öncelikle ABD'yle esas ilişkilerini korumaya devam etmeleri, bu ilişkileri her suretle geliştirme çabasında olmaları, bu erekle de emperyalist partnörlerinin istem ve gereksinmelerini yerine getirmeye çalışmaları rastgele değildir.

Bugün bölgemizde, Arap kurtuluş hareketinde olup bitenlerin daha da geniş bir anlamı vardır. Burada, kurtuluş savaşımının her şeyden önce sosyal değişimlerin en büyük derinliğe ulaştığı kesimlerinde sınırlama (ayrı nitelik kazanma sürecinin yeğînleşmesinden, yani hızını ve şiddetini artırmasından ibaret olan genel yasallığın eylemini görüyoruz. Bundan başka, emperyalistler, Yakın-Doğu olaylarını kendi işlerine gelen bir akağa yöneltebilecek olurlarsa, Asya ve Afrika'nın diğer bölgelerinde başarı şanslarının artacağını düşünüyorlar. ABD'nin, herhalde bunun için,

(1) «Pravda» gazetesi 26 Ekim 1976.

diplomasi alanında bazı sonuçları (her şeyden önce Sina Anlaşması'nı) kötüye kullanarak, Afrika'da «mekik taktiği»ni prova etmeye kalktığına tanık oluyoruz. Ama Vaşington diplomasisi, burada, son yıllarda nice gerici plânları, nice emperyalist kısıktıları elbirliğiyle suya düşürmeyi başaran özgürlüksever Afrika ülkelerinin kesin direnişiyle karşılaştı.

Sınıfsal bağlaşımların rolü

Tarih, en ilerici eğilimlerin bile, yalnız bölgesel veya kıtasal çapta değil, dünya çapında da gereken desteği gördüğü takdirde, reel güç haline geldiğini öğretiyor. İşte sosyalist sistem ve uluslararası işçi sınıfı, ulusal kurtuluş hareketi için böyle bir destek kaynağı oldu ve oluyor.

Irak komünistleri, Arap kurtuluş hareketi ile sosyalist dünya ve öncelikle büyük Sovyetler Birliği arasında sıkı ilişkiler kurulmasına daima özel bir önem vermişlerdir. Bugün bu görüş ve tutum ülkemizde en geniş takdiri buluyor. Politik iktidarı elinde tutan Arap Sosyalist Baas (Uyanış) Partisi, Sovyetler Birliği'yle stratejik bağlaşıma yöneliyor. Anti-emperyalist devrimin yerleşip kökleşmesi ve Irak'ın kapitalist olmayan gelişme yoluna koyulması, büyük ölçüde, sosyalist topluluk ülkelerinin eylemsel yardımı sayesinde gerçekleşebildi.

Irak'ın bu ülkelerle ilişkileri, sosyal-ekonomik kazanımlarının korunmasında ve daha öte geliştirilmesinde aynı derecede yararlı olan halklar arasında karşılıklı sıkı işbirliği gerekliliğine dayanan yeni tipten uluslararası ilişkilerin doğuşunu simgeliyor. Bir başka deyişle, yalnız genel demokratik prensipler üzerinde kurulmakla kalmayıp, aynı zamanda ilerici bir sosyal içerik kazanan devletlerarası ilişkilerin oluşması sözkonusu oluyor. Son zamanlarda SSCB'nin Angola, Mozambik ve diğer ilerici Afrika devletleriyle ilişkileri bu gerçeği parlak biçimde ortaya koyuyor. Bir yandan sosyalist ülkeler topluluğunun kurtuluşlarına kavuşan ülkelerle ilişkilerinin politik içeriği durmadan zenginleşiyor ve bu da sözkonusu ülkelerin emperyalizme karşı, ulusal ve sosyal kurtuluş için, barış için ve halkların güvenliği için yürüttükleri savaşımında daha sıkı bir eylembirliği yapmalarında yansıyor.

Kurtuluş savaşımının yazgısı bakımından, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının, demokratik hareketin gösterdikleri desteğin çok büyük bir önemi vardır. Çin-Hindi halklarıyla defalarca uygulanan dayanışma kampanyaları deneyi bu desteğin eylemselliğini gösteriyor. Sözkonusu kampanyalar, bir yandan da, emperyalist hükümetler üzerinde etkin bir baskı biçimi oluşturuyor. Biz, kapitalist dünyadaki ilerici işçilerin ve bütün demokratların, İsrail'in ve koruyucusu olan Birleşik Amerika'nın saldırgan politikasını açığa vurarak Arap ülkeleri halkları için büyük ölçüde yarar sağladıklarını da biliyoruz. Ama şimdi, Tel Aviv ve Vaşington'un giriştikleri komplonun suya düşürülmesi için daha büyük çabalar harcanması,

siyonizmin ideoloji ve taktiğinin ilkesel açıdan ardıcıl olarak açığa vurulması gerekiyor. Böyle bir dayanışma, bizim Yakın-Doğu sorunlarını adil bir çözüme kavuşturma, bölgemizdeki ilerici rejimleri güçlendirme ve sağlamlaştırma yönündeki savaşımımıza çok büyük bir yardım sağlayabilir.

Sınıfsal bağlaşımlar ve yurtsever güçlerin birliği problemlerinin de iç-bölgesel ve kıtasal yönleri vardır. Bizim bölgemizi ele alacak olursak, burada, ne yazık ki, ilerici rejimler arasındaki görüş ayrılıkları henüz giderilebilmiş değildir. Bu durum, devrimci Arap güçlerinin cephesini genellikle zayıflatmaktadır. Arap dünyasında ilerici gelişmeye ilişkin başlıca sorumluluğu omuzlarında taşıyan bu güçler, bugün, her zamankinden daha çok, en uygun eylembirliği biçimini bulmakla görevlidirler. Bu amaçla, her şeyden önce, ortak ödevler ve hedefler temeli üzerinde karşılıklı anlaşma ruhu içinde çözülebilecek olan ikinci dereceli anlaşmazlıkların giderilmesi çok önemlidir.

Bizce, şimdi en önemli olan şey, Arap dünyasının bütün ilerici ve gerçek yurtsever güçlerinin, şu tartışma götürmez gerçeği, yani kendilerini birbirlerine yaklaştıran şeyin, ayıran şeyden kıyas kabul etmeyecek kadar daha geniş ve derin olduğu gerçeğini kavramalarıdır. Bu güçlerin birlik ve dayanışma kurmalarının objektif temeli, işgal altındaki bütün Arap topraklarının kurtarılması uğrunda, Filistin Arap halkının kendi yazgısını belirleme ve bağımsız bir ulusal devlet kurabilme hakkının gerçekleşmesi uğrunda savaşım yürütmektir; İsrail saldırısına karşı koyma ve daha ileri gelişmelerini sağlama amacıyla ilerici Arap rejimlerini savunma gerekliliğini kavramaktır. Arap ülkeleri devrimci güçleri, aralarında birlik olabilirlerse, demokratik kurtuluş hedeflerine ulaşabilmek için Arap Birliği gibi tanınmış forumlardan da daha etkin biçimde yararlanabilirler.

Daha geniş olan soruna (ilerilik, demokrasi ve ulusal bağımsızlık güçlerinin Asya ve Afrika kıtaları ölçüsünde sağlamlaşması için savaşım sorunu) gelince, bizce, devrimci-demokratik rejimler arasında gitgide artan işbirliği bu savaşımın en önemli doğrultusu olabilir. Afrika-Asya dayanışma hareketinin geliştirilmesi için, bağlantısızlık hareketi tarafından ulaşılan bütün olumlu kazanımların, emperyalizme karşı özellikle ekonomi alanında toplu direniş konusunda gözümüzün önünde doğmakta olan yeni biçimlerin desteklenmesi için sürekli olarak özen göstermenin büyük bir önemi vardır.

Yeni uluslararası iklim

Karakter çizgilerini belirttiğimiz süreçler ve eğilimler dünyanın genel durumuyla yakın bir etkileşme halinde geliyor. Son yıllarda ulusal kurtuluş devrimlerinin gelişme tarihi bunu kanıtlıyor.

Bu devrimlerin güçlü dalgası, Hitler Almanyasını ve Japon militarizmini yenen anti-faşist güçlerin utkusal atmosferi içinde insanlığın barışa doğru kesin bir adım attığı bir anda Asya kıtasını kapladı. Bu dönemde, birçok kurtuluş devrimi başarıldı, nice sömürge ve yarı-sömürgelerde devrimci savaşımın dünyadaki genel yükselişine uygun olarak demokratik harekette yükselmeler başladı ve bunun en önemli sonucu dünya sosyalist sisteminin doğuşu oldu. O zaman bütün dünya ölçüsünde mevzilerinin tehlikeye düştüğünü gören emperyalizm, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist devletlerle cepheleşme politikasını ön plana koyarak halklara «soğuk harbi» dayattı. Bu «soğuk harp» aynı zamanda ulusal kurtuluş hareketini «red-detme» aracı olarak da kullanılıyordu. Askersel bloklar sistemi, askersel ve ekonomik «yardım» gösterme stratejisi ve benzeri kaldırıcılar bu amaçlara hizmet ediyordu.

Gerginliği artırma ve anti-komünist isteriyi körükleme yolu, devrimci süreci elbette durduramazdı. Ama böyle bir politika değişimler seyrini geciktirebilecek durumdaydı. Örneğin, sözkonusu «soğuk harp», dönemde, bölgemiz ülkelerinin işlerine, kendilerini «uluslararası komünizme karşı savunma» bahanesiyle Birleşik Amerika'ya askersel müdahale hakkı tanınmasını öngören ünlü «Eisenhower doktrini»ni hatırlayalım. Bu doktrin, Birleşik Amerika'nın ve Büyük Britanya'nın, Irak'taki 1958 devriminden sonra Lübnan'a ve Ürdün'e yaptıkları müdahaleyi ideolojik bakımdan temellendirmeye hizmet ediyordu. O zaman müdahaleciler öngördükleri bütün hedeflere ulaşmış olmasalar bile, bu ülkelerde devrimci kurtuluşçu sürecin derinleşmesi yönünde olayların emperyalistlerce hiç de arzu edilmeyen gelişmesi geçici olarak durdurulmuştu. Ve şimdi, Yakın-Doğu anlaşmazlığının gerçekten adil bir çözüme kavuşturulmasını engellemek isteyen Birleşik Amerika, yerli gerici çevrelerin de desteğiyle, bölgedeki gerginlikten yararlanarak, buradaki ilerici rejimleri sarsmaya ve çökertmeye niyetleniyor. Güney-Doğu Asya'da ise, Çin-Hindistan'dan sonra, Tayland'ın yeni askersel rejimi, besbelli ABD belirli çevrelerinin telkini ve desteğiyle, burada «soğuk harp» durumunu canlandırmaya çalışıyor, zira bunu, devrimi kösteklemenin en güvenilir aracı sayıyor. Tek sözle, emperyalizm, her zaman ve her yerde, savunma aracı olarak gerginliği artırma, harp psikozu ve cepheleşmeyi körükleme politikasını seçiyor.

İşte bundan ötürü yumuşama yönündeki tarihsel dönüm Asya ve Afrika'da alabildiğine heyecan ve sevinçle karşılandı. Sosyalist devletlerin sayısız barışçı girişimlerinin bu kıtalarda geniş bir destek görmesi de bundan ileri geliyor. Uluslararası yumuşamanın gerçek sonuçlarını artık hissetmekte olanlar yalnız Avrupa halkları değildir. Dünyada gerginliğin azalması, Güney-Doğu ve Güney Asya'da, aynı zamanda diğer bazı kesimlerdeki durum üzerinde genellikle olumlu etkiler yaptı. Ne yazık ki,

Yakın-Doğu'yu hâlâ bu kesimler arasında sayamıyoruz. Bölgemizde durum alabildiğine istikrarsızdır, her an bir askersel çatışma patlak verebilir.

Bugün, bölgemizde «yumuşama» kavramından böylesine uzak olan durumun karakterini tamamen kavramakla beraber bütün uluslararası hayat için karakteristik olan bu ana doğrultuda Yakın-Doğu olaylarının gelişmesinin ne büyük bir ileri adım olabileceğini apaçık kestirebiliyoruz. Kaldı ki, yumuşamanın Yakın-Doğu'ya da yayılması söz konusu olduğu sürece, genel kapsamlı bir çözüm, yani İsrail askerlerinin 1967 yılında işgal edilen bütün Arap topraklarından çekilmesini ve Filistin Arap halkının bütün dokunulmaz haklarının, bu arada kendi kaderine buyruk olma ve öz ulusal devletini kurma hakkının gerçekleştirilmesini gerektiren çözüm için başlıca anahtar olarak kalıyor. Cenevre Konferansı gibi bir forumun gerçekleştirebileceği böyle bir çözüm, yalnız bölgemizde uluslararası ilişki ve yaşamın temel genel demokratik prensiplerinin kökleşmesi anlamına gelmekle kalmayıp, aynı zamanda Arap halklarının kurtuluş hareketinin gelişmesinde, ilerici rejimlerin durumunun sağlamlaşmasında ve nice acılar çeken Filistin Arap halkının haklı davasının üstün gelmesinde yeni bir adım olabilir. Yakın-Doğu'da bu temel üzerinde yumuşama yönlü bir dönüm, kuşkusuz, Arap kurtuluş hareketinde anti-empyrist akımı daha çok güçlendirecek ve bu hareketin öncü birlikleri için yeni olanaklar açacaktır.

Komünistler, ülkelerimizi çevreleyen dünyayı değiştiren tarihsel olayların akışını çözümlerken, bu süreci tozpembe bir aydınlıkta gösterme düşüncesinden uzaktırlar. Gerçek devrimciler daima gerçekçidirler. Onlar, ulaşılan başarıları büyütmekten, kendi kendine avunmaktan uzaktırlar; devrime götüren yolun düz ve dikensiz olmadığını bilirler. Ama en ağır sınavlardan geçtikleri zaman bile, komünistler, çağımızın belirlediği ana yönelimleri, bu çağın ana eğilimlerini hiç bir zaman gözden kaçırmıyor, olayların karmaşıklığı arkasında en önemli olanı görmeyi, geçici gerilemeleri karşı-taarruza çevirmeyi başarıyorlar. Onların gücü, sarsılmaz iyimserliklerinin kaynağı da budur.

Küba'da sosyalist demokrasiyi kurma özellikleri

Blas Roca

*Küba Komünist Partisi MK
Politik Büro ve Sekreterliği üyesi*

Memleketimizde halk egemenliği organları meydana getirilmesi süreci tamamlandı. Bize bazan bu organları neden ötürü hemen devrimden sonra kurmaya girişmediğimizi sorunlar oluyor. Bu soruya, Küba Komünist Partisi'nin I. Kongresinde Fidel Castro şöyle cevap verdi: «Devrim, ülkeye kesin devlet kuruluşu biçimi devretmekte acele etmedi. Sorun, yalnız olağan bir formalitenin yerine getirilmesi değil, ülkedeki gerçekliğe uygun, iyi düşünülmüş, sürekli ve kalımlı kurumların meydana getirilmesi sorunuydu.» ⁽¹⁾

Devrimci iktidarın ilk on yıl içindeki ana sorunu, her şeyden önce, tutunmak, emperyalizmin ve ajanlarının saldırısına karşı direniş göstermek, bu saldırıyı püskürtmekti. Saldırı en kaba biçimler (sabotaj, suikast, kışkırtı ve kundakçılık, casusluk, ülke kıyılarına kiralık ajanlar çıkartmak, ülkenin çeşitli bölgelerinde eylem gösteren haydut gruplarını desteklemek, bunlara silâh, donatım ve cephane sağlamak) alıyordu. Söz konusu düşmanca eylemleri başarısızlığa uğratmak ve aynı zamanda sosyalist dönüşümleri sürdürmek ve derinleştirmek üzere, ekonomiyi geliştirmek, eğitim ve sağlık sistemi kurmak, halkın diğer gereksinmelerini karşılamak üzere tüm halkçı devrimci güçlerin seferber edilmesi gerekiyordu.

Bu süreçte, bütün devrimci güçlerin Marksizm-Leninizm temeli üzerindeki birliği güçleniyor, devrimin sosyalist karakteri belirginleşiyordu. Biz Kuzey Amerikan emperyalist saldırganlarını yenilgiye uğrattık ve halk yığınlarının çıkarlarını, ulusal kurtuluşçu ve sosyalist amaçları kılavuz edinerek, halkın birliğini, kendi kazanımlarını sonuna kadar savunma ve sosyalist toplumun kurulması yolunda ilerleme azmini güçlendiren köklü sosyal-ekonomik dönüşümler yaptık.

O dönemde biz devlet organları seçimi yapmadık. Ama bir yandan, Devrimi Koruma Komitelerinin yanısıra ülkenin hayatında önemli bir rol oynayan ve oynamakta olan sendikalarda, köylü, öğrenci, kadın vb. örgütlerinde düzenli olarak ve en demokratik temel üzerinde seçimler yaptık. Bundan başka, devlet adamlarımız, idare organları yöneticileri yığınlarla devamlı bir yakın ilişki içindeydiler, onlara danışıyor ve onların da fikrini alıyorlardı. En önemli tasarılar, onaylanmadan ve duyurulmadan

⁽¹⁾ Küba Komünist Partisi I. Kongresi. Moskova, Politik Kitaplar Yayınevi, 1976, s. 153.

önce, görüşülmek üzere yığınlara sunuluyor, ve bu işlem sözkonusu belgeleri daha yetkin hale getiriyordu.

Belki de, bu süreç, bizim devrimci iktidar geçici biçimleri dönemi adını verdiğimiz safha için fazla uzun sürdü. Şimdi, partinin olgunlaştığı, yığınların politik bilincinin alabildiğine arttığı günümüzde, biz, sosyalist demokrasiyi ardıcıl olarak geliştirme, sosyalist devlet örgütünü kesinlikle oluşturma programını uyguluyoruz. Bu süreç, bilindiği üzere, 1970 yılından sonra, yani Fidel Castro'nun, halka, parti aygıtını güçlendirme, bu aygıt ile devlet organları arasında işlevleri açıklıkla sınırlama, yığın örgütlerinin ve öncelikle sendikaların rolünü yükseltme ödevini vermesinden sonra başladı. (2)

1974 yılında sosyalist anayasanın hazırlanması yönünde ilk adımlar atıldı. 24 Şubat 1975 günü yayımlanan anayasa tasarısı, bütün halk tarafından, halkın yığın örgütleri, yani Devrimi Koruma Komiteleri, Küba Emekçileri Sendika Merkezi, Küçük Üreticiler Ulusal Birliği, Küba Kadınlar Federasyonu, üniversite öğrencileri birlikleri, Genç Komünistler Birliği tarafından incelenip görüşüldü. Tüm halk çapındaki görüşmelere parti de aktif olarak katıldı, anayasa tasarısını kendi üyeleriyle görüştü. Bilindiği üzere, Parti I. Kongresi, sözkonusu görüşmeler sırasında yapılan tavsiye ve önerileri dikkate alarak tasarıyı onayladı. 1976 Şubatında düzenlenen referandum (halk oylaması) sonucunda, anayasa tasarısı devletimizin temel kanunu oldu.

Kongre, bütün Küba topraklarında 1976 yılında halk egemenliği organları kurulması amacıyla, ülkede yeni politik-yönetimsel bölünüşün yürürlüğe konulmasını kararlaştırdı. Ekim ayında belediye kurulları halkvekilleri seçimleri yapıldı, bu kurullar da il kurulları halkvekillerini seçtiler. Kasım ayında belediye kurulları Ulusal Kurul (Meclis) halkvekillerini seçtiler. Ulusal Meclis'in ilk toplantı dönemi «Granma» gemisinin çıkartma yaptığı günün 20. yıldönümüne rastlayan 2 Aralık 1976'da açıldı. Böylelikle, sosyalist devlet organlarımızın her düzeyde kurulması işi tamamlanmış oldu.

(2) Bakanlar Kurulu Yürütme Komitesi kuruldu, Parti MK aygıtı genişletildi, sendikaların irileştirilmesi süreci başladı, ve bu işlem Küba Emekçileri Sendika Merkezi XIII. Kongresinin toplanmasıyla sona erdi. Kongre sendika hayatının pratik olarak her yanını kapsayan kuralları görüşüp onayladı, üretimdeki ilişkilere değin karmaşık sorunları, genel karakterli ekonomik sorunları gözden geçirdi.

1973 yılında, sosyalist devlet organlarının eylemini daha fazla yetkinleştirmek üzere sosyalist hukuk temeli üzerinde çalışan düzgün bir yargı sistemi kurulmasını öngören kanun kabul edildi. Daha sonra, sosyalizm kuruluşu alanındaki ulaşımlara dayanılarak, kanunlar üzerinde iyileştirme ve yetkinleştirme çalışmaları yapıldı. Yeni hukuk sistemine «uymayan» eski kanunlar kaldırıldı.

Yeni politik-yönetimsel bölünüş gerekliliği neden ileri geliyordu ve sözü geçen kurumların özlüğü neydi?

Devrimin üstün gelmesinden sonra, eski bölünüş, kendiliğinden-gelme bazı değişiklikler yapılmakla beraber, sürdürüldü. Daha önceki 6 ilin yanısıra, illerle belediyeler arası halkayı oluşturan bölgeler meydana getirildi. Ülkede bu gibi 50 kadar bölge vardı. Belediyelerin sayısı 1959'da 126'yken 400'ü aştı. Haddinden fazla belediyenin oluşması belirli bir yönetimsel parçalanmaya yol açtı; bunun sonucu olarak yerel problemler her zaman ulusal yönetim tarafından gerektiği gibi görülemiyordu. Yeni politik-yönetimsel bölüntü ülkemizin özellikleri daha çok dikkate alınarak yapıldı: Tek tek bölgelerin coğrafyası, nüfus yoğunluğu, sosyal-ekonomik problemleri ve gelişme perspektifleri gözönünde tutuldu. Her şey daha rasyonel biçimde yapıldı. Yeni bölünüş, taban örgütlerini yönetim organlarına, yönetim organlarını da taban örgütlerine yaklaştırıyor ve bu da yerel işlerin idaresinde daha büyük bir bağımsızlık sağladığı gibi, ulusal organların çalışmalarının iyileştirilmesine de yardım ediyor. Önemli bir nokta da şudur ki, yönetim aygıtı birhayli küçültülüyor: 6 il yerine 14 il meydana getirilmiş, sayısız bölge ve belediyeler yerine de 169 belediye kurulmuş bulunuyor. Böylelikle, devlet egemenlik organları, üç düzeyde, yani belediye, il ve ülke (ulusal) düzeylerinde işlev görüyor.

Toplum ve yığın örgütleriyle sıkı bir ilişki halinde çalışan, halkın girişim ve desteğine dayanan yerel kurullar kendi topraklarının sınırları içinde devlet egemenliği organlarıdır. Belediye kurullarının yetki alanı, örneğin, yerel kuruluşların yönetimini, hizmetler alanını, okulları, ulaştırmayı, sinemalar örgüsünü, yani belediyenin ekonomik ve toplumsal yaşamını kapsıyor. Bundan başka, belediye kurulları, il yönetimi ve ulusal yönetime bağlı olan, halka hizmetle görevli üretimsel birim ve kuruluşların çalışmalarına yardım ediyorlar.

Belediye kurulları seçim bölgesi başına bir halkvekili olmak üzere doğrudan doğruya seçim yapılarak oluşturuluyor. ⁽³⁾ Halkvekilleri halk tarafından gösterilen adaylar arasından seçiliyor. Bu işlem şöyle oluyor: Bütün illerde 2 ile 8 arasında seçim sekişyonları kuruluyor. Her sekişyon bir aday gösteriyor; bu adayın hazır bulunan seçmenler (her seçmen bir tek aday önerme hakkına sahip) çoğunluğunun onayını kazanması gerekiyor. Kurula şu veya bu yoldaş halkvekili adayı göstermek isteyen parti üyeleri, bu öneriyi parti adına değil, şahsan yapabiliyorlar. Parti, aday göstermiyor.

Aday gösteren seçmen, önerdiği kişinin yaşam yolunu, hizmetlerini ve

(3) Belediyelerin toprakları seçim bölgelerine ayrılıyor. Büyük sayılmayan belediyelerde en az 30 seçim bölgesi bulunuyor, yani kurul 30 halkvekilinden oluşuyor. Büyük belediyelerde kurullar 200 kadar halkvekilinden meydana geliyor.

halen ne yapmakta olduğunu anlatıyor. Daha sonra oylamaya geçiliyor. Genellikle altı-yedi kişi öneriliyor, ve bunlar arasından hazır bulunan seçmenlerin yarısından fazlasının oyunu kazanan kişi aday oluyor.

Memleketimizde, genellikle burjuva ülkelerinde kabul edildiği anlamda seçimönu kampanyası yürütölmüyor. Adayların fotoğrafları ve kısa yaşam öyköleri, bölgelerin en göze çarpar işlek yerlerine afişleniyor ve böylece seçmenlerin bilgi edinmeleri sağlanıyor. Örneğinin, bir adayı seçtikleri toplantıya katılmış olan seçmen, bir başka toplantıda aday seçilen kişiyi tanımıyor. Adayların yaşam öyköleri Devrimi Koruma Komiteleri'ne veriliyor. Her semtte toplantılar yapılarak, seçmenler önünde bütün adayların yaşam öyköleri okunuyor. Adayların hepsinin aynı koşullarda işlem görmeleri, hiç birine herhangi bir sebeple ayrıcalık tanınmaması için bütün tedbirler alınmış bulunuyor. Her yurttaş, kime oy vereceğini kendisi kararlaştırıyor. «Rakipler»in karikatürlerinin çizilmesine ve seçimönu vaatlerinde bulunulmasına izin verilmiyor. Bu uygulama böylec sürecektir.

Her seçim bölgesinde en az 2, en çok 8 aday bulunuyor (3-5 aday seçen bölgeler ağır basıyor). Eğer birinci turda kazanan olmazsa, en çok oy alan iki adayın katıldığı ikinci tur oylama yapılıyor. Netekim, 10 ve 17 Ekim 1976'da bütün seçmenlerin % 95'inden çoğunu oluşturan 5,5 milyon Küba yurttaşının katıldığı iki tur gizli oylama sonucunda, 169 belediye için 10 725 halkvekili seçildi. Kübalılar gerçek halk adaylarına oy verdiler. Bunlar arasında devrimci savaşıma katılan ünlü savaşçılar, işçiler, köylüler, aydınlar vardı. Seçimlerde, yığınlar yüksek bir politik aktiflik gösterdiler, seçmenler serbestçe iradelerini belirttiler. Oylama, halkın devrimci birliğinin, Komünist Partisi etrafındaki sıkı birlik ve dayanışmasının, sosyalizm ve komünizm davasına sarsılmaz sadakatinin parlak bir gösterisine dönüştü.

Kayıtlı 30 bine yakın adayın % 70'i Komünist Partisi ve Genç Komünistler Birliği üyeleri idi. Şunu da belirtmeliyiz ki, biz böyle bir oran sağlamak çabasında değildik. Ama bu sonuç bizi sevindirdi, çünkü halkın partiye büyük güvenini gösterdi, komünistlerin halk arasında büyük bir saygınlığa sahip olduklarını en inandırıcı biçimde kanıtladı.

31 Ekim'de belediye kurulları, yaptıkları toplantılarda yürütme komitelerini seçtiler. Bu komitelerin bileşimi, bir başkandan, başkan yardımcısından, sekreterden (bunların kurulca onaylanması gerekiyor), küçük sayıda kadro görevlisinden, aynı zamanda gönüllü olarak çalışan yoldaşlardan oluşuyor. Bunların hepsi iki haftada bir genel kurul toplantısı yapıyor, günlük sorunları görüşüyorlar. Yürütme komitelerinin eylem mekanizması budur.

Devlet egemenliği yüksek organı Ulusal Meclis'tir. Bu kurul ülkenin bütün emekçilerinin egemen iradesini dile getiriyor. Yalnız Ulusal Meclis

kanun yapma haklarına sahiptir. Meclis, Devlet Konseyi'ni seçer. Devlet Konseyi, Ulusal Meclis'in toplantı dönemleri arasında onun çoğu işlevlerini yerine getirir. Konsey, eylemi konusunda Ulusal Meclis'e hesap verir. Aynı zamanda Bakanlar Kurulu Başkanı olan Devlet Konseyi Başkanının önerisiyle, Ulusal Meclis, bakanları atar, çalışmalarını denetler, Yüksek Mahkeme üyelerini seçer.

Halk egemenliğinin yerel ve merkez organları, yeni yönetim sisteminin ve ekonomi planlamasının uygulanmasında önemli bir rol oynayacak, sosyalist kuruluş süreci içinde ortaya çıkan politik sorunları çözüme kavuşturacaktır.

Şimdiki seçimler Küba'nın tarihinde gerçekten serbest olarak ve bütün halkın katılımıyla yapılan ilk seçimlerdir. Eski Küba Anayasası'na göre, oylama her yurttaş için zorunluydu. Oylama hakkını kullanmayan seçmen cezaya çarptırılırdı. Biz oylama serbestliği getirdik. İsteyen seçmen oylamaya katılır, istemeyen katılmaz. Devrime kadar ordu mensuplarının oy hakkı yoktu. Bugün, ordu mensupları, kendi halkının bir bölümü, ya da Camilo Cienfuegos'un ⁽⁴⁾ dediği gibi, üniformalı halktırlar. Onlar da bütün yurttaşlık haklarına sahip olup, her düzeyde seçime katılabilir ve seçilebilirler. Seçimlerde, ırk, cins, sosyal köken, kültürel düzey vb. ayrımı yapılmaksızın, bütün yurttaşlar oy kullanırlar. Yalnız yargılama yoluyla cezaya çarptırılmış olanlar ve aynı zamanda ruh hastaları oylamaya katılamazlar.

Onaltı yaşını bitiren bütün yurttaşlar belediye ve il kurulları halkvekilliği seçimlerine seçmen olarak katılma ve seçilme hakkına sahiptirler. Ulusal Meclis halkvekilliğine ancak 18 yaşını dolduran yurttaşlar seçilebilirler. Matanzas ili deneyi ⁽⁵⁾ bizim belirlediğimiz yaş haddinin, başlangıçta biraz kuşku yaratmış olsa bile, doğru olduğunu gösteriyor. Örneğin, Matanzas ilinde halk egemenliği kurulunun en tanınmış üyelerinden biri ancak 17 yaşındaydı. Kendisi şimdi Ulusal Meclis üyesidir.

Devrime kadar memleketimizde seçimönu kampanyaları her zaman çeşitli skandallere, adayların boy boy karikatürlerine, bol keseden vaatlere ve alabildiğine yolsuzluklara sahne oluyordu. Oylama sırasında düpedüz oy alım-satımı yapılıyor, sahtecilikler gırla gidiyordu. Çoğu kez seçim sandıklarından seçmen sayısından fazla oy pusulası çıkıyor, ölümler bile «oy kullanıyorlar»dı. Bazı yerlerde, seçim büroları önünde nöbet tutan köy koruyucuları, ya da şehirlerde polisler, oy sandıklarını aşırıyor ve oy sayımını kendi istedikleri gibi yapıyorlardı. Bazan akla sığmaz şeyler oluyordu. Örneğin, bazı köylerde her oya bir çift pabuç parası veriliyordu.

⁽⁴⁾ Camilo Cienfuegos (1932–1959), Küba devrimi kahramanlarından. *Not red.*

⁽⁵⁾ Daha ayrıntılı bilgi için bak: P. Margolles. Temsil organları sistemi kuruluyor. «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi, sayı 2, 1975.

Seçmen belirli bir adayı seçeceğine söz verdikten sonra, kendisine önce pabucun sol teki veriliyordu. Oylamadan sonra da sağ tekini alabiliyordu.

Evet, vaktiyle seçimler böyle yapılıyordu. Çoğu adaylar egemen sınıfların çıkarlarını temsil ediyorlardı, ya da bu sınıfların doğrudan doğruya hizmetkârlarıydılar.

Devrime kadar, partimiz, birkaç Kurucu Meclis seçimlerine katıldı (1940, 1944 ve 1948 yıllarında). 1940 yılında Kurucu Meclis'te bizim altı milletvekilimiz vardı, ve bunlar belirli bir rol oynadılar. Biz, kendilerini büyük atı harekete getiren bir küçük mahmuz sayıyorduk. Sayıca çok azdık, ama geri kalanları «mahmusluyorduk». Bunun sonucu olarak, o zaman için ilerici diyebileceğimiz birkaç kanun geçirebilmiştik. Burjuva anayasası ABD tekellerinin özel mülkiyetçi çıkarlarını, yerli sermayecilerin çıkarlarını koruyor, egemenlik organlarının oluşma tarzı kaçınılmaz olarak sömürücülerin egemenliğini sağlıyordu. Ordu, polis, yargı organları tamamiyle onların elindeydi. Ve bunlar seçimlerde olanca gücüyle harekete getiriliyordu. Emekçilerin seçme ve seçilme hakkının gerçekleştirilmesinde daha birçok engeller vardı.

Bütün bunlar, sömürücü toplumda sözüm ona temsili demokrasinin olağan çizgileridir. Egemenlik sürenler, çıkarlarının en küçük bir tehlike altına düştüğünü, giderek doğrudan doğruya proletaryadan gelmeyen bir tehdide uğradığını gördükleri anda, demokrasi oyunu kesiliyor. Örneğin, memleketimizdeki 1952 seçimlerinde, «Ortodokslar» Partisinin kazanması gerekiyordu. Partide büyük burjuvazinin, büyük toprak sahiplerinin ve benzerlerinin birçok temsilcisi vardı, ama örgüt içinde oligarşik çevrelerin çıkarlarına bağlı olmayan bir gençler grubu eylem gösteriyordu. Yeni kurulan hükümetin, köklü dönüşümlere girişmese bile, en azından ilerici karakterli bazı reformlar yapabileceği umuluyordu. Bu yüzden ki, hemen bir hükümet darbesi yapıldı. Bu darbe sonucunda, sonradan kıyıcı bir zulüm rejimi kuran Batista hükümeti işbaşına geldi.

Bugünkü Küba'nın koşulları ve yaşamı, halka seçimlerde geniş bir özgürlük sağlıyor. Niçin? Çünkü bizim bütün eylemimiz yığınların çıkarlarına uygun düşüyor. Ülkede sömürücülerin varlığına son verilmiş, yalnız emekçiler, yani kimilerinin sosyalist hedeflere yaklaşma dereceleri ayrımlı olsa da, esasta çıkarları uyumlaşan işçiler, köylüler, aydınlar, hizmetliler vb. kalmışlardır. Bunların hepsi bu yoldan yürümekte, kendi problemlerinin ve toplumun problemlerinin çözümünü bu yolda bulmaktadırlar.

Memleketimizde, proletarya diktatörlüğünün özel biçimi olan sosyalist halk egemenliğinin özlüğü de budur. Bütün sınıf ve tabakaların çıkarları bir ve aynıdır; ama iri üretimle bağlı ve en gelişkin kolektivizm duygusuna sahip olan işçi sınıfı gerçekleştirme halindeki sürecin itici gücüdür. İşte bu nedenle, Anayasamızın 5. maddesinde açıkça şöyle deniliyor: «İşçi sınıfının örgütlü Marksist-Leninist öncüsü olan Küba Komünist Par-

tisi, toplumun ve devletin, sosyalizm kuruluşu ve komünist topluma doğru ilerleme yüksek hedeflerine ulaşma yolunda bütün çabaları örgütleyen ve yöneltten en yüksek yönetim gücüdür.»⁽⁶⁾

Seçmenlerin halkvekillerini geri çağırma hakkı üzerinde özellikle durmak istiyorum. Seçmen, seçtiği halvekilini, kendisine gösterdiği güvence yaraşık olmadığı takdirde, geri çağırabilir. Halkvekilleri seçildikleri oruna geçmeden önce ilgili kurulun toplantısında törenle and içer ve görevlerini yapacaklarına söz verirler. Halkvekilleri yurdu, devrimi, işçi sınıfının ve halkın davasını savunmakla, toplumumuzda komünist partisinin yönetmenlik rolünü bilinçli ve gönüllü olarak tanımakla, sosyalizmin kurulması ve güçlenmesi için, hayatını da esirgmeden, bütün güçlerini vermekle, sosyalist yasallığın korunmasına özen göstermekle ödevlidirler. Bu ciddi bir vaattir. Bunu yerine getirmeyen, halkvekilliği sanından yoksun edilir ve yerine bir başkası seçilir. Belediye kurullarında görevli halkvekilleri, seçildikleri bölgenin seçmenleri tarafından geri çağırılır. İl kurulları ve Ulusal Meclis üyeleri belediye kurulları tarafından geri çağırılır. Halk, sözüm ona temsili demokrasi koşullarında olduğu gibi, yani şu veya bu «bay»ın bir kez seçildikten sonra artık yalnız kendi kişisel çıkarlarını ve mensup olduğu sınıfın çıkarlarını düşündüğü, kendilerini seçmenlerin üstünde tutan, onları unutan halkvekillerinin akibeti budur. Bizde yığınlar belirli bir adaya oy verir, fakat gerektiği takdirde onu her an geri çağırabilirler. İşte Paris Komününden çıkarılan ibret derslerini çözümledikten sonra Mark ve Engels tarafından açıklanan prensip, çalışmaları konusunda hesap vermek zorunda olan halkvekillerinin seçimle görevlendirilme ve gereği halinde geri çağırılabilmesi prensipi pratikte böyle uygulanıyor. Bizim bütün devlet yapımız bu prensip temeline dayanıyor; bu prensip halk egemenlik organları temsilcilerinin hepsini kapsıyor.

Biz, halk egemenliği organlarını kurarken, sosyalist ülkelerin, öncelikle Sovyetler Birliği'nin deneyini dikkatle inceledik. Bütün anayasaları gözden geçirdik, devlet organları kuruluşu somut pratiğini görmek üzere diğer ülkelere bazı arkadaşlarımızı gönderdik. Halkımızın geleneklerini de göz önünde bulundurduk. Fidel Castro, Moncada'ya hücumdan sonra, mahkeme karşısında, çevresi askerlerle sarılı olarak yaptığı «Tarih beni haklı çıkaracaktır» konulu ünlü konuşmasında, bizim demokrasimizin prensiplerini, devrimimizin prensiplerini ortaya koydu. Biz, halk egemenliği organlarını kurma çalışmalarımızda, elbette, geçen yıllar boyunca edindiğimiz deneyden de yararlandık. Örneğin, başlangıçta, belediyelerde bir vekil atanıyordu. Pratikte bu işlem birkaç işlevi kendisinde toplayan tek kişinin idaresi anlamına geliyordu. Sonra bu işlemi değiştirdik ve «Juicei»-leri⁽⁷⁾ kurduk. Bunlar artık kolektif organlardı; çalışmalarına yerel yöne-

⁽⁶⁾ Constitución de la Republica de Cuba. 1975, p. 9.

⁽⁷⁾ Koordinasyon, yürütüm ve denetim kurulları.

timi oluşturan çeşitli kolların temsilcileri katılıyorlardı. Daha sonra birinci ve ikinci deneyin elemanlarını bağdaştıran bir yerel iktidar oluşturduk. En sonunda da seçimle oluşturulan şimdiki halk egemenliği biçiminin ağdaş koşullara en uygun olduğu sonucuna vardık. Demek ki, daha önceki bütün deney bizim için yararlıydı, ve biz iktidar mekanizmasını meydana getirirken bu deneyi kullandık.

1976 yılında yapılan seçimler, sosyalizmin ve demokrasinin birbirinden ayrılmaz olduğu gerçeğini, bu tartışma götürmez gerçeği bir kez daha doğruladı.

TÜSTAV

Utkusal demokratik devrim

Konstantin Zarodov

Tarih bilimleri doktoru (SSCB)

Politik özgürlükler ve sosyal devrim, tüm halkın çıkarları ve proletaryanın sınıfsal emelleri, demokrasi ve sosyalizm, bugün dünya kamuoyunun dikkatini kuvvetle üzerinde toplayan konulardır.

Bu konular görüşülürken, sorunun, âdeta bunlar ancak son zamanlarda ortaya çıkmış ve politik önem kazanmış gibi konulduğu haller az değildir. Kuşkusuz, XX. yüzyılın son çeyreğinde, sözkonusu problemler birçok yeni çizgi kazandı; ve bundan ötürü geçmişin dogma durumuna çıkarılması yanlış olur. Ama bu dediğimiz, bunların geçmişte ortaya çıkmadığı ve çözüme kavuşturulmadığı anlamına gelir mi? Bizce, somut tarihsel deney bu soruya en iyi yanıt olabilir.

1917 Şubat Devrimi'nin (emperyalizm devrinde başarılan ilk utkusal halk devrimi) altmışıncı yıldönümü öncesinde, bu demokratik dönümün, daha sonra iktidarın işçi sınıfı tarafından elde edilmesiyle, reel sosyalizmin yaratılması ve kurulmasıyla ayrılmaz biçimde bağlı olan bu hareketin birçok önemli yönlerini yukarıda söylediğimiz açıdan çözümlemek bir-hayli ilginçtir.

1.

Günümüzde demokratik dönüşümlerde proletaryanın yönetmenlik rolünü inkâr etmek, nerdeyse tüm anti-komünizm ideolojisinin temeli haline gelmiş durumdadır; proletaryanın Marksist-Leninist öncüsünün yığınların

(¹) Onyıllar boyunca, burjuva kaynakları, bu gibi savları nerdeyse harfiyen tekrarladılar. Ve şöyle dediler: «Şubat Devrimi, önemsiz olaylarla, kendiliğinden-gelme biçimde, deyim uygunsu, hemen hemen politikaya dokunmadan başladı . . . Grevler yapıldı, ev kadınları gösterilere çıktılar, orduda ve poliste isyanlar başgösterdi, tek sözle, iktidar tamamen çöktüyordu. Bu hareket, devrimcileri ve aynı zamanda bütün diğerlerini hazırlıksız buldu.» (L. Kochan. The Making of Modern Russia. London, 1962, p. 231.)

Bolşevikler, «her şeye bakarak söylenebilir ki, 1917 Şubat Devrimi'ni tahrik etmek için genellikle hiç bir şey yapmamışlardır, ve askersel iklimin savunusu havası içinde, karışıklık yaratmak için zaten pek az olanaklara sahiptiler», (J. Dunn. Modern Revolutions. An Introduction to the Analysis of a Political Phenomenon. Cambridge, 1972, p. 39.)

«1905 Devrimi gibi, Şubat Devrimi de, Rusya'nın politik partileri ve bu arada Bolşevikler için tam bir sürprizdi.» (R. Theen. Lenin. Genesis and Development of a Revolutionary. London, 1974, p. 91.)

demokratik emelleriyle, politik özgürlükler uğrındaki savaşıyla herhangi bir ilişkisi olmadığı tezi bununla ilgilidir.

En değişik burjuva tarihçiliği ekolleri temsilcileri, Rusya'da 1917 burjuva-demokratik Şubat Devrimi öncesinde ve devrim boyunca olayların gelişmesinin ve güçlerin yeralımının, devrimci işçi sınıfı ile demokrasinin yollarındaki kaçınılmaz ayrımın kanıtı olduğunu özellikle ileri sürüyorlar. Çarlığın devrilmesi, politik özgürlüklerin elde edilmesi, toplum düzeninin demokratikleşmesi, tümüyle, onlara göre, Rusya'da, Bolşevik Partisi'nin katılımı olmadan ve proletaryanın örgütleyici ve yönlendirici rolünün hiç de işe karışmadığı bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Şubat Devrimi, yine onların savlarına göre, V. İ. Lenin'i ve bolşevikleri hazırlıksız bulmuştur. (1) Burjuva ideologları esas itibarıyla, 1917'ye doğru Bolşeviklerin demokratik devrim fikrinden genellikle vazgeçtiklerini, bunun Rusya'da olanağı bulunabileceğine inanmadıklarını savlıyorlar. Bunun ne dereceye kadar doğru olup olmadığını elimizdeki kanıtlara dayanarak en iyi anlayabiliriz. Biz işte bu kanıtlar üzerinde duracağız.

Her şeyden önce şunu soralım: Rusya'da çeşitli politik güçler, devrimci olanaklar bakımından, ülkede Şubat Devrimi'nden önceki yıllarda meydana gelen durumu nasıl değerlendiriyorlardı?

Memlekette ana sınıflar ve politik akımlar toplumsal değişimler gerekliliğini kavıyorlardı. Burjuvazi ve burjuva partileri (oktobristler'in kişiliğinde tutuculardan, anayasal demokratların (kadetler) temsil ettiği liberallere kadar), çarlık rejiminin çürüklüğünü, sınıfsal çıkarlarını etkinlikle savunmaktan âciz olduğunu görüyorlardı. İktidar sistemini «islah»a, yüksek devlet organlarından bütün iflâs etmiş ve gözden düşmüş eylem adamlarının uzaklaştırılmasına, ülkenin politik yönetimine kendi katılımının genişletilmesine yönelik istek ve eylemler bundan ileri geliyordu. Bu ortamda muhalefet psikolojisi birhayli güçlendi. (2) Ama genellikle burjuvazi devrimi aklından bile geçirmiyordu. Burjuvazi çarlık kurumuna dokunmayı da düşünmüyor, ancak otokrasinin dış görünüşünü demokratikleştirmeyi düşünüyordu.

Rusya'nın politik yaşamında bir diğer etkili doğrultuyu küçük burjuva demokrasisi güçleri temsil ediyorlardı. Bu demokrasinin siyaset hattını en eksiksiz biçimde sosyal-reformistler, öncelikle menşevikler dile getiriyorlardı. Bunların politik stratejisini oluşturan düşünce ve planları hakkında, G. V. Plehanov'un örnek olarak ortaya koyduğu plan en açık bir fikir veriyor. Bu plan iktidarın yavaş yavaş çarlıktan alınarak tutucu-ılımlılara, sonra burjuva-liberallere ve daha sonra da, uzak bir gelecekte, sol par-

(2) Hoşnutsuzluk, temsilcileri 17 Aralık 1916'da çarlık rejiminin birçok kırıyıcı ve yüküzcü işlerinin suçlusu olan G. Rasputin'in öldürülmesi gibi zorkullanım tedbirlerine başvuran saray mensupları çevresini bile kapladı.

tilere aktarılması isteğini yansıtıyordu. ⁽³⁾ Bizzat Plehanov, bunu devrimde «zincirleme gelişmeyi» sağlama reçetesi saysa bile ⁽⁴⁾, gerçekte kolayca görülebildiği gibi, burada devrimden eser bile yoktu. Bu tipik bir reformist tedricilik görüşüydü. Bu görüş, doğallıkla, tutucu burjuvaziye bile tamamen tatmin ediyordu, çünkü bu planın gerçekleştirilmesiyle asıl bu sınıf her şeyden önce tüm politik egemenliği elde edebilirdi.

Burjuvaya ve küçük burjuvaya demokrasisinin ilkesel görüş ve tutumlarının bu en genel karakterleri, bu demokrasiyi temsil eden partilerin devrim tarafından gerçekten hazırlıksız yakalandıkları sonucunu çıkarmaya yeterlidir. Şubat patlaması bu partiler için bir sürprizdi, onların planlarına ve öngörülerine karşın gerçekleştirilmişti.

Peki, bu durum içinde Bolşevikler hangi görüşleri tutuyor, hangi yönlemi alıyorlardı?

Devrimden önceki yıllar boyunca, Bolşevik Partisi'nin bütün eylemini, belgelerini, örgütsel çalışmasını memlekette meydana gelen durumun devrim durumu olarak değerlendirilmesi belirliyordu. 1913 yılında Lenin, Rusya'da olgunlaşan politik bunalımı çözümleyerek, şöyle diyordu: «Çoğu hallerde, devrim için, tabandakilerin daha önce olduğu gibi yaşamak istememeleri yeterli değildir. Devrim için bundan başka, tepedekilerin daha önceki gibi egemeliklerini sürdürememeleri ve idare edememeleri gereklidir. İşte şimdi Rusya'da bunu görüyoruz.» ⁽⁵⁾

Lenin, aynı zamanda, devrimci durumun reel olarak devrime dönüşmesinin, bu durum devrimde yararı olan politik güçler tarafından bilinçle örgütlenmedikçe, mümkün olmadığını belirtiyordu. Lenin'in halk ayaklanmasına partinin aktif bir yönetici olarak katılmaya hazırlanmasına ilişkin somut yönergeleri buna dayanıyordu. Bu hazırlık, parti saflarının ideolojik ve örgütsel bakımdan güçlendirilmesini, likidatör ve reformist akımlara güçlü bir direniş gösterilmesini gerektiriyordu. İşçi çevresinde, halk yığınları içinde, 1905–1907 yılları devrimi savaşım deneyinin korunmasına ve geliştirilmesine büyük bir önem veriliyordu.

Dergi için hazırladığımız böyle bir yazının sınırlı çerçevesi, ilk Rus devriminin yenilgiye uğramasından sonra devrimci işçi hareketini örgütleme yönünde Bolşeviklerin gösterdikleri somut eylemleri, onların akla hayale sığmayacak kadar ağır gizlilik koşullarındaki çalışmalarının özelliğini ⁽⁶⁾,

⁽³⁾ Bak: G. V. Plehanov. İki devrim hattı. Petrograd, 1917.

⁽⁴⁾ Yine orada, s. 7.

⁽⁵⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 25, s. 300.

⁽⁶⁾ Savaş yıllarında yalnız Petersburg parti komitesi en azından otuz defa polisin saldırısına uğradı ve tahrip edildi. Bu saldırıların ve tutuklamaların ne kadar çok olduğu hakkında bir fikir verebilmek için, örnek olarak, 1916 sonunda ve 1917 yılının başında, 9, 10, 18, 19. Aralık ve 2 Ocak günleri bu gibi aksiyonlara girildiğini söylemek yerelidir.

başında, işletme ve fabrikalarda yaptıkları ajitasyonun biçim ve içeriğini ayrıntılı olarak anlatmamıza olanak vermiyor. Biz bütün bunlar hakkında objektif bir fikir edinmek isteyen okuyucuya geniş ölçüde yayımlanan belgelere başvurmasını salık verebiliriz.

Bolşeviklerin tam da yakın gelecekteki devrime yönelik çokyanlı eylemleri, daha Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasından önce yaygınlaştı. Bunun üzerinde de dikkatle durmalıyız, zira şimdi burjuva propagandası, güya Lenin'in ve Lenincilerin savaşa bel bağladıkları ve onu nerdeyse devrimciler için «kudret helvası» saydıkları efsanesini diriltmeye çalışıp duruyor. Gerçekteyse, Bolşevikler (herkesçe bilinen şeyi kanıtlamak gereksiz olsa bile), militarizme karşı, kokusu gelmekte olan dünya salhanesine karşı en ardıcıl ve kesin savaşıtlardı. Emperyalist savaş patlak verdikten sonra, bu olay, hem objektif olarak, hem de Lenin'in ve partinin değerlemelerine göre, devrimin perspektifleri üzerinde çelişkili etki yapan bir etken olarak belirdi. Her şeyden önce, savaş, devrim durumunun keskinliğini azalttı, yığınların politik bilincini şovenizm zehriyle yozlaştırdı. Ama zamanla, bu savaşın, toplumu kıvrandıran bütün marazlı problemleri yeniden ve eskisinden daha keskin biçimde tepreştirmesi kaçınılmaz bir sonuçtu ve netekim tepreştirdi. Bu nedenle, 1917 Ocak ayında, Lenin, sınıf savaşımı cephelerindeki göz aldatıcı «mezar suskunluğu»nun bizi yanıltmaması gerektiğini, durumun artık bir devrimci patlamanın eşiğine geldiğini söylemekte tamamen haklıydı. (?) Birkaç hafta daha sonra, Rusya'daki olaylar Lenin'in bunda büsbütün haklı olduğunu gösterdi.

Buraya kadar söylediklerimizden açıkça şu anlaşılıyor: Şubat Devrimi herkes için bir sürpriz olabilirdi, ama Bolşevikler için asla olamazdı. Ve elbette ki, yapılan darbeyi isabetle niteleyen, daha öte devrimci savaşım perspektifini, burjuva-demokratik devriminin, Nisan'dan sonra, yani bazı politika yazarlarının göstermek istedikleri gibi bütün bir ay süren «yeni duruma uyarılama» döneminden sonra değil, Şubat olaylarından hemen sonra sosyalist devrime dönüşmesi perspektifini belirten Lenin için de sürpriz değildi.

2.

Hasımlarımız, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin savaşım ve başarıları reel deneyinin devrime ilişkin Marksist-Leninist teoriyi doğrulamadığını, bir «sınırlayıcı klişe» olarak bundan vazgeçilmesini gerektirdiğini tekrarlayıp duruyorlar. Bu fikri doğrulamak için ileri sürülen kanıtlar arasında, çoğu kez, güya daha 1917 Şubat'ının, Lenin'in emperyalizm koşullarında demokratik devrime, bu devrimin sosyalist devrime dönüşmesine ilişkin görüşünü yalanladığı savına da başvurulduğu görülüyor. İki kanıt ileri sürüyorlar. Birincisi, Lenin'e göre devrimin üstün gelmesi yal-

(?) Bak: V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 30, s. 327.

nız işçi sınıfının ve köylülerin diktatörlüğünün kurulmasıyla sağlanabileceği halde, gerçekte Şubat sonrası Rusyasında politik iktidarı burjuvazinin eline geçtiği belirtiliyor. İkincisi (birincisinin sonucu olarak), Şubat Devrimi'nin güya, Lenin'in görüşüne «karşın», XX. yüzyılda da, tekeller çağından önceki gibi, demokratik devrimin üstün gelmesi için proletarya hegemonyasının zorunlu koşul olmadığını gösterdiğini savlıyorlar. ⁽⁸⁾

Her devlet egemenliği sistemi bir sınıfsal diktatora biçimlidir. Bu, Marksizmin herkesçe bilinen gerçeğidir. Öğretimizi eleştirmeye çalışanlar, teoride yalanlamak için ne kadar çaba gösterirlerse göstetsinler, bu gerçek tarihsel pratik tarafından o kadar daha inandırıcı biçimde doğrulanıyor. Ne var ki, burada egemenlik sisteminin, bu sistemin iyi uyumlanmış mekanizminin sözkonusu olduğunu belirtmeliyiz. Çünkü derin devrimci sarsıntılar dönemlerinde, toplumun tüm politik yönetim sisteminin çökmesi ve bunun yerine geçici olarak sınıfsal bakımdan türdeş olmayan egemenlik yapılarının kurulması durumları ortaya çıkabileceğinin tamamen doğal olduğu açıkça ortadadır. ⁽⁹⁾

Şubat Devrimi'nden sonraki Rusya'da birkaç ay boyunca tutunan çift iktidar devrimci sınıfsal kavganın alabildiğine sertleşmesi koşullarında işte bunun gibi bir devlet yönetimi geçiş varyantıydı. Memlekette açıktan açığa burjuvazinin çıkarlarını savunan Geçici Hükümet işbaşına geldi. Ama bu, devlet egemenliğinin ve devrimci sürecin politik yönetiminin burjuvazinin eline geçtiği anlamına mı geliyordu? Bu, burjuvazinin sınıf-

⁽⁸⁾ Bu genel düşünceyi çıkış noktası yaparak, diğer çağdaş kaynaklar, Rusya'da 1917 Şubat'ının örneğin, 1973 Fransız Devriminden başlıca ayırımı «onsekizinci yüzyıl Fransız aydınlarının dünyagörüşüne kıyasla Rus aydınlarının daha büyük negativizmi (olumsuz tutumu)»nde görüyorlar. (Alıntının kaynağı: «Revolutionary Russia A. Symposium». New York, 1969, p. 179.) Londra Üniversitesi öğretim üyelerinden H. Seton-Watson'un bu sözleri burjuva tarihçilerinin birhayli yaygın görüşünü dile getiriyor. Bu görüş, besbelli ki, bunların teorisyen arkadaşlarının, yani ünlü Fransız sosyolog ve politik yazarı Maurice Duverger'in yaptığı gibi, XX. yüzyılda sosyal ilerlemenin devrim güçlerini değerlendirmede «proletaryanın hegemonyası» formülünün anlamdan yoksun olduğunu savlayanların görüşlerine uygun düşüyor. (M. Duverger. *Lettre Ouverte au socialistes*. Paris, 1976, p. 54.)

⁽⁹⁾ Örneğin, Çekoslovakya'da 1948 Şubat'ından önceki dönemde buna benzer bir durum vardı. Küba'da, 1959 Ocak-Şubat aylarında, ülke üzerinde kontrol Ayaklanma Ordusu'nun elinde olduğu halde, bir burjuva politika adamı hükümetin başında bulunuyordu. Şili devriminin üç yıllık dönemi içinde, bir yanda Halk Birliği Hükümeti, öte yanda parlamento ve yargı sistemi, aralarında çatışma halinde olan iktidar sistemlerini oluşturuyorlardı. Portekiz devriminin en dikkate değer yanlarından biri, köklü devrimci dönüşümlerin (bunlara uygun bir devlet aygıtı meydana getirilmeden) gerçekleştirilmiş olmasıydı. İktidar organlarında (gerek askersel-politik organlarda, gerekse hükümet organlarında) devrimci güçler vardı. Ama bu organlarda aynı zamanda tutuculuk ve giderek gericilik güçleri de bulunuyordu.

sal diktatörlüğünün kurulmuş olması mı demekti? Hayır. Çünkü resmi hükümetin yanı sıra, devrim günlerinde yaratılan bir başka, oldukça daha etkili bir iktidar merkezi, yani İşçi ve Asker Delegeleri Sovyetleri sistemi, bu çok kollu sistem vardı. Sovyetler ayaklanan halka, devrimin temel gücünü oluşturan yığınların hareketine dayanıyorlardı ve bundan ötürü, reel olarak, Geçici Hükümet'ten çok daha büyük ölçüde durumu kontrol ediyorlardı. ⁽¹⁰⁾ Şubat Devrimi'nden sonra memleketi defalarca sarsan politik bunalımlar, her defasında, Sovyetlerin tuttukları mevzilerin kendilerine bütün devlet egemenliğini ele geçirme olanağı verdiğini görünür biçimde ortaya koydu. Böyle bir olanak, işçi sınıfının ve köylülerin devrimci-demokratik diktatörlüğünün kurulması demek olurdu. Lenin'in «Bütün iktidar Sovyetlere!» belgisi uzun süre, işte böyle bir diktatörlüğün gerçekleşmesi çağrısı anlamını taşıyordu. Olayların bu yönde gelişmesi, çift iktidarı, emekçi halkın çıkarlarına uygun düşecek biçimde ortadan kaldıracak ve devrimi barışçı gelişme yoluna götürebilirdi. Gerçekteyse, çift iktidarın kaçınılmaz sonu bir başka biçimde, yani o zaman Sovyetler'in içinde etkileri daha büyük olan ve burjuvaziyle uzlaşma taraftarlarının anlaşmasıyla belirlendi. Pratikte, sömürücü sınıfların iradesini yerine getiren Geçici Hükümet tek başına iktidara geldi. Bu da devrimci güçlerin doğrudan doğruya silâhlı ayaklanma hazırlığına geçmelerini kaçınılmaz kıldı.

Peki, bütün bunlarda, Şubat Devrimi'nden sonraki olayların (güya Lenin'in görüşüne aykırı olarak), işçi sınıfının ve köylülerin diktatörlüğü kurulmadan demokratik devrimi başarıyla geliştirme olanağını kanıtladığı sonucunu çıkarmaya dayanak olacak bir şey bulunabilir mi? Tam tersine, bu olaylar, tam da Lenin'in görüşünün kesinlikle doğru olduğunu kanıtladı, çünkü toplumu devrimci yoldan demokratikleştirme sürecine reel olarak önderlik etmekten burjuvazinin âciz olduğunu, halkın başlıbaşına sosyal-politik yaratıcılığa dönük uyanışı koşullarındaki yeteneksizliğini açıkça gösterdi. Bu olaylar, özellikle emekçilerin Temmuz gösterisinin başarısızlığa uğratılmasından sonra, aynı zamanda, tüm devlet egemenliğinin emekçi sınıfların temsilcilerinin eline geçmesinin sağlanmadığı koşullarda işin demokratik devrimin kazanımlarının sınırlandırılmasına, gericiliğin gemi ayağına almasına vardığını da gösterdi.

⁽¹⁰⁾ Sovyetler ile Geçici Hükümet arasında güçler oranını o zamanki Harp Bakanı A. İ. Guçkov şöyle tanımlamıştı: «... Geçici Hükümetin hiç bir reel iktidarı yoktur. Buyrukları ancak İşçi ve Asker Delegeleri Sovyetlerinin yol verdiği ölçüde yerine getiriliyor. Sovyetler, reel iktidarın en önemli öğelerine sahiptir, zira ordu, demiryolları, posta ve telgraf onların elinde bulunuyor. Doğrudan doğruya denilebilir ki, Geçici Hükümet'in varlığı ancak İşçi ve Asker Delegeleri Sovyetlerinin yol verdiği ölçüde hissediliyor.» («Otokrasinin devrilmesinden sonra Rusya'da devrimci hareket. Belgeler ve materyaller.» Moskova, 1957, s. 429-430.)

Lenin'in, burjuva demokratik devriminin sosyalist devrime dönüşmesi konusunda 1905 yılında etraflı olarak işlediği görüş, 12 yıl sonra her bakımdan en parlak biçimde doğrulandı. Yine böylece 1905 yılında olduğu gibi, 1917 yılında da devrimin kesin burjuva iç niteliğinde, burjuvazinin buna göre desteklenmesi, çıkarlarının korunması gerekliliğinde direnen Menşeviklerin ve Eser'lerin reformist doktrinleri de amansız ve ardıcıl olarak tuzla buz edildi. ⁽¹¹⁾ Uzlaşıcılar, bu görüşlerle, demokratik yığınların en büyük kazanımının yitirilmesine yol açan ihanetlerini aklamaya çalışıyorlardı. Öyle ki, Sovyetler'in kişiliğinde başlıbaşına eylem gösteren, burjuva hükümetine bağımlı olmayan politik egemenlik merkezi pratik olarak varlığını yitirdi. Uzlaşıcılar, Geçici Hükümet'in kadrosuna girdikten sonra, artık devrimi yönetme çabalarından da vazgeçtiler, doğrudan doğruya devrimi sınırlamanın yöneticisi kesildiler.

İşte demokratik devrimin gelişmesinde rol oynayan etken sıfatıyla devlet egemenliğinin sınıfsal içeriğiyle ilgili Şubat sonrası deneyi sorununun aslı budur. Şimdi çok önemli olan diğer etkenin özü sorununa, yani demokrasinin elde edilmesine yönelik devrimci süreçte sınıfsal hegemonya problemlerine değinelim.

Sınıfsal diktatörlük ve sınıfsal hegemonya birbirinden büsbütün ayrı kavramlardır. Bunun da belirtilmesi gereklidir, çünkü burjuva ideologları, demokratik hareket ile işçi sınıfının savaşımları arasında çelişkiler bulup çıkarma denemelerinde, proletaryanın hegemonyası fikrini olanca çabalarıyla tahrif etmeye, bunu «proletarya diktatörlüğünün kurulması»na, ya da giderek «Komünist Partisinin egemenliği»ne indirgemeye çalışıyorlar. Bu ideologlar, Marksist-Leninistlere, işçi sınıfını hegemon rolüne çıkarma – «bunun için gerekirse, kuvvet de kullanarak» – ⁽¹²⁾ gibi saçma bir niyeti mal etmeye çalışıyorlar.

⁽¹¹⁾ Menşeviklerin Mart ayında sürgünden dönen yönetmeni İ. G. Tsereteli, her şeyden önce, Peterburg işçilerini «iki kahramanca çıkış»larından ötürü hararetle alkışlamayı ödev bildi. Bunların birincisi, otokrasinin devrilmesi; ikincisi, önem bakımından birincisine eşit olarak, burjuva devriminin başarılmış olmasıydı. Bizzat Tsereteli, işçilere hitabında, bunu şu cümleyle ifade etti: «Sizler, burjuva devrimi yapılmakta olduğunu anladınız ... Siz ... iktidarı burjuvaziye verdiniz ...» («İzvestiya», 20–21 Mart 1917.)

⁽¹²⁾ Birleşik Amerika'da çıkan ve burjuvaziye hizmet eden büyük «The Christian Science Monitor» gazetesi, bu görüşü propaganda ediyor ve şu savı ileri sürüyor: «Marksist-Leninistlere göre, «proletaryanın hegemonyası» olmadan, yani Komünist Partisinin diktatörlüğü olmadan, gerçek devrim yapılamaz ...» («The Christian Science Monitor», Ekim 13, 1975.) «The New York Times» gazetesi de, aynı biçimde hareket ederek, saflarında bizim teorimizde proletaryanın hegemonyası kavramının sadece komünistlerin «bütün sosyal güçler üzerinde daha başlangıçta egemenliklerini kurma» niyetini gizlemeye hizmet ettiği gibi uydurmaları yer veriyor. («The New York Times», November 28, 1975.)

İşçi sınıfının hegemonyası, Lenin'in tanımlamasına göre, «bu sınıfın (ve temsilcilerinin) halkın diğer elemanları üzerindeki politik etkisi»dir. ⁽¹³⁾ Söz konusu olan, asıl politik etkidir; idari etki, devletçe örgütlü, ya da kanunla onaylı etki değil. Peki, proletaryanın bu hegemonyası Rusya'da 1917 demokratik devriminde nasıl belirdi?

Birincisi, bu hegemonya, işçi sınıfının savaştan, öncü katılımı olmadan Şubat darbesinin genellikle mümkün olamayacağında kendini gösterdi. ⁽¹⁴⁾

İkincisi, devrimi daha öte geliştirmenin her şeyden önce ve başlıca olarak işçi sınıfının gitgide aktifleşmesi, bilinç düzeyinin ve politik eyleminin hızla artması temeli üzerinde oluştuğu gerçeğinde kendini gösterdi. İşçiler, Sovyetler vasıtasıyla toplumsal etkilerini pekiştiriyor, kökleştiriyorlardı. İşletme ve fabrikalarda işçi kontrolü kuruyorlardı. İşçi milisi meydana getiriliyordu. İşçilerden oluşan bir Kızıl Muhafız örgütü kuruluyordu.

Devrimci proletaryanın ve Bolşevik Partisi'nin düşmanları, daha Şubat sonrası olayları içinde, ondan sonra da binlerce defa, proletaryayı ve partisini «ileri gitmek»le demokratik devrim için güya yıkıcı olabilecek bir yüksek tempo «dayatmak»la suçluyorlardı. ⁽¹⁵⁾ Ne var ki, Rusya'da tüm 1917 yılının tarihi (özellikle Kornilov isyanının bastırılması), gelişmenin objektif istemlerini Bolşeviklerin ciddiyetle dikkate aldıklarını, yö-

⁽¹³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 20, s. 131.

⁽¹⁴⁾ Proletaryanın çarlık üzerindeki baskısı 1916 sonbaharından itibaren durmadan büyüdü. 1917 yılının ilk ayları savaş zamanı için eşî görülmedik bir grev hareketine sahne oldu. Ocak ayı grevleri sayısı (26 ilde) 450'yi geçti. Bunlara 350 binden fazla işçi katıldı. Şubat'ın ilk yirmi günündeki grevlere ilişkin kısmi (yalnız 18 ili kapsayan) verilere göre, yaklaşık 203 bin kişinin katıldığı bu grevlerin sayısı 158'i buldu. Ocak ayında her 10 grevden 6'sı, Şubat ayında 7'si doğrudan doğruya politik bir karakter taşıyordu.

İşçi sınıfının savaş eylemlerinin gerçek örgütçüsü Lenin'in partisiydi. Bu partinin yönetimi altında, 9 Ocak günü, Petrograd'da ilk Rus Devrimi döneminden sonraki dönemin en büyük politik grevi yapıldı. 14 Şubat'ta başkent proletaryasının yaptığı grev ve gösterilerle, Menşeviklerin, işçi sınıfının kabaran devrimci hareketini reformist yola, liberal burjuvaziyi destekleme yoluna yöneltme denemeleri suya düşürüldü. Bu yığınsal grev ve gösterileri de Bolşevikler yönetiyorlardı. (Ayrıntılı bilgi için bak: İ. İ. Mintz. «Büyük Ekim Tarihî», c. 1, s. 470-487. Moskova, 1967.)

⁽¹⁵⁾ Menşeviklerin «İşçi Gazetesi», 1917 yılı 6 Nisanında çıkan 24 numaralı sayısındaki makalesinde, devrimci işçilere ve onların Leninci işçi partisine yöneltilen bu gibi saldırıların tipik bir örneğini veriyor. Makaleyi kaleme alanlar, Bolşeviklerin soldan bir devrim tehlikesi yaratıklarını, devrimci sürecin «objektif gerekliliğin koşulladığı sınırlar içinde» tutulması gerektiğini, bundan ötürü «sol kanat güven altına alınmadan, Lenin'in önyak olduğu akım kesin bir direnişle politik bakımdan zararsız hale getirilmeden, karşı-devrimci emeller ve planlarla her türlü savaşımın boşuna çaba olacağı»nı ileri sürüyorlardı.

nettikleri işçi yığınlarının girişimci eylemleri olmadan devrimin tezelden yenilgiye uğrayabileceğini gösterdi.

Üçüncüsü, proletaryanın hegemonyası, devrimin gelişmesinin, ilkönce oldukça etkili küçük burjuva güçlerinin politik bakımdan hızla ve durmaksızın gözden düşmeleri sürecine dönüşmesinde kendini gösterdi. Bilindiği üzere, Şubat darbesinden hemen sonra, Lenin'in yazdığı gibi, «muazzam küçük burjuva dalgası her şeyi kapladı, bilinçli proletaryayı yalnız sayıca değil, ideolojik bakımdan da bunalıttı, yani politikaya ilişkin küçük burjuva görüşlerini çok geniş işçi çevrelerine de bulaştırdı ve aktardı». ⁽¹⁶⁾ Besbelli ki, eğer burjuvazi demokratik devrimin hegemonu rolünü oynasaydı, bu durum kaçınılmaz olarak korunabilir ve kökleşebilirdi. Fakat Rusya'daki işçi yığınlarının kısa süreler içinde sınıfsal bakımdan kendilerine yabancı küçük burjuva ve esnaf-reformist psikoloji ve ideolojisinin etkisinden sıyrılabilirdikleri tarihsel bir gerçektir. Proletaryanın öncü birliklerinin devrimdeki objektif sınıfsal hegemonyasıyla sağlanan gücü ve etkisi üstün geldi.

Dördüncüsü, işçi sınıfının hegemonyası devrimci sürece açık bir sosyal perspektif kazandırdı; bu perspektif sırf politik değişimler çerçevesini aşıyordu. İşçi sınıfının hegemonyası, Ekim'de sosyalist utkuyla sonuçlanan hareket hattını belirledi.

Çeşitli biçimde tekrarlanan ve 1917 yılında Rusya proletaryasının ulaştığı başarıların dayandığı nedenin, kendi gücünden ziyade, toplumun diğer bütün sınıf ve tabakalarının örgütsel ve siyasal zayıflığı olduğunu ileri süren düşünceler vardır. ⁽¹⁷⁾ Bu gibi görüş ve değerlendirmeler, teorik açıdan hem sağcı-reformist, hem de solcu doktrinleri besliyor. Örneğin, Troçkizm, kendi planlarını, Rusya burjuvazisinin «zayıflığı» ve «çaresizliği» düşünceleri üzerinde, köylülerin devrimci «duraganlığı» üzerinde kuruyordu.

Ama gerçek odur ki, Rusya burjuvazisi, kimilerinin bazan göstermek istedikleri kadar zayıf değildi. Bu burjuvazi memleketin bütün ekonomisini elinde tutuyordu. Antant devletleri hükümetleri ve sermayesiyle sağlam ilişkilerine, onların silâhına dayanıyordu. Rusya burjuvazisi, son çözümden, uzlaşıcı partilerin kişiliğinde kendi küçük burjuva rakiplerini tamamen buyruğu altına almayı başardı. Devrimin en büyük güçlerinden birinin köylülük olduğu, üstelik ordunun çoğu bölümünün köylülerden oluştuğu, Es-er'ler Partisi'nin kişiliğinde köylülüğün etkili bir politik örgüte sahip bulunduğu yönünde birçok tarihsel kanıt ileri sürülebilir. Eğer bu

⁽¹⁶⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 31, s. 156.

⁽¹⁷⁾ Örneğin, bir grup ABD araştırma merkezi tarafından 1967 Nisanında örgütlenen sempozyuma katılanlar böyle bir kaniya vardılar. (Bak: Revolutionary Russia: A Symposium», pp. 175, 176, 279, etc.)

koşullar altında yine de işçi sınıfı devrimin yöneticisi olmuşsa, bu durum, ötekilerin zayıflığının sonucu değil, işçi sınıfının XX. yüzyıl burjuva toplumunun sosyal yapısındaki objektif durumundan ileri gelen olağanüstü gücünün, üstün gücünün sonucudur.

3.

Rusya'da 1917 yılı üzerindeki burjuva değerlendirmelerinin özlüğünü en kısa biçimde ifade etmek gerekirse, bu değerlemeler şu ilkel formüle indirgenebilir: «Şubat'ın açtığı özgürlük perspektifi, Bolşevikler'in devrimci politikası yüzünden daha sonraki aylarda yavaş yavaş sönüyordu ve Ekim'de büsbütün kaybolup gitti.»⁽¹⁸⁾

Halk yığınlarının hatırı sayılır politik kazanımları, Şubat utkusunun bir sonucu olduğu söz götürmez bir gerçektir. Şubat'ı izleyen aylarda bütün politik partiler serbest ve açıkça eylem gösteriyorlardı. Devrim, çarlık zindanlarının kapılarını açtı, politik hükümlüler özgürlüğe kavuştular, politik göçmenler yurda döndüler. Basın üzerindeki sansür kaldırıldı, değişik eğilimli gazeteler engelsiz çıkmaya başladı. Toplumsal kurumlar halkın hizmetine girdi. Söz, toplantı ve gösteri özgürlüğü sağlandı. İşçi ve Asker Delegeleri Sovyetleri seçimleri, bu halk egemenliği organlarının serbestçe çalışması sosyal-ekonomik temeli kapitalizm olarak kalan toplumda siyasal demokrasinin eşsiz bir başarısını gösteriyordu.

O zamanın ölçülerine göre, Rusya, dünyanın en özgür, en demokratik ülkesi oldu.

⁽¹⁸⁾ Örneğin, büyük bir grup Batı Avrupa ve Amerikan toplum bilimcisinin «Sovyet sistemi ve demokratik toplum. Kıyaslamalı ansiklopedi» adlı altı ciltlik hacimli ve iddialı yapıtında, Şubat ve Ekim arasındaki bağının bu biçim değerlendirilmesi üzerinde birleşen çeşitli görüşlerin kendine özgü bir sentezine yer veriliyor. «Ansiklopedi»nin yazarları, «tarih bilimi»nde Rusya'da 1917 yılı politik gelişmesinin sonuçlarını değerlendirme konusunda iki ana yorumlama olduğunu belirtiyorlar. Birinci yorum, daha Menşevikler'den ve Es-er'lerden geliyor. Bu yorumun yandaşları, «Sovyet demokrasisinin özünden yoksun edilip yozlaştırılması»nın suçunu Bolşevikler'in, Ekim Devriminin sırtına yüklüyorlar. Diğer yorumun yandaşları, bu nitelikteki Sovyetler'in ve dolayısıyla bunlara katılan bütün partilerin, «Geçici Hükümet tarafından gösterilen büyük çabalar»ın suya düşürülmesinden sorumlu olduklarını savlıyorlar. Onlara göre, bu hükümet, «Rusya'da hukuk devleti prensipleri temeline dayanan yeni düzeni korumak, parlamenter demokrasi ve aynı zamanda demokratik özyönetim temeli üzerinde istikrar sağlamak» için çaba göstermiştir.

«Ansiklopedi»nin yazarları, kendi görüşlerini dile getirerek, kim ne derse desin, Ekim'in «devrimci demokrasinin mahvı» demek olduğunu savlıyorlar. («Sowjetsystem und demokratische Gesellschaft. Eine vergleichende Enzyklopädie», Band IV. Freiburg – Basel – Wien, 1971, s. 924–928).

Bir yandan, halkın bu kazanımları, kapitalizm koşullarında «sınıfsal ezgi ve sınıfsal savaşımın daha serbest, geniş ve açık biçimi olarak» ⁽¹⁹⁾ Lenin tarafından keşfedilen siyasal demokrasinin önemini derhal ve en göze çarpar biçimde ortaya koydu. Lenin'in öngörüsüne tamamen uygun olarak, Rusya'da demokrasinin elde edilmesi devrimin sonu anlamına gelmiyordu ve gelemezdi; bu başarı devrimci gelişmede yeni bir safha açmalydı ve açtı.

En çetin sınıfsal anlaşmazlıklara yol açan çok problem vardı. Ve bunlar arasında başlıcaları, çözümü için halkın asıl ardıcıl demokratik devrime bel bağladığı problemlerdi.

Bu cümleden olarak, Geçici Hükümet, savaş ve barış gibi en önemli sorun konusunda otokrasinin mevzilerinde yer almaya devam etti ve evvelki emperyalist politikayı «utkusuz sonuç»a kadar sürdüreceğini açıkladı. Bu, halkın büyük çoğunluğu için özgürlüğün önceleri olduğu gibi, siperlerde çürüme ve kurşun yağmuru altında ölme özgürlüğüne dönüştüğü anlamına geliyordu. Savaşa devam edilmesi, ekonomik yıkımı artırıyor, cephe gerisinde de milyonlarca insan yoksulluk ve açlığa itiliyordu. Toprak probleminin çözümü ölü noktadan ileri götürülemedi. Siyasal demokrasi köylülere bir karış toprak bile vermedi. Hükümet kanunla 8 saatlik işgünü uygulamasına geçilmesine, yani emekçilerin en ilkel isteğinin yerine getirilmesine yanaşmıyordu. Geçici Hükümet'in kadrosunda hiç bir değişiklik durumu başkalaştırmadı. ⁽²⁰⁾ Bir başka deyişle, Şubat sonrası demokrasi (politik biçimler bakımından en geniş, en dolgun demokrasi) kendi sınıfsal içeriğini kesinlikle ortaya koyuyordu. Bu demokrasi emekçileri, halk yığınlarını doyurmuyordu, çünkü onların felâkete eşit durumdan çıkmalarına herhangi bir reel çare getirmiyordu. Öte yandan, bu demokrasi burjuvaziyi de tamamen doyuramıyordu; çünkü bu sınıfın ekonomik duruma ve ayrıcalıklarına dokunmasa bile, ona tüm politik egemenliği de sağlamıyordu.

Bunun sonucu olarak isitkarsız bir durum meydana geliyordu. Bu durumda siyasal demokrasinin kendisi tehlikeye düşüyordu. Ve sorun şöyle konuyordu: Rusya'da böyle demokrasi olmalı mı, olmamalı mı?

Peki, çeşitli politik güçler ne gibi çözümler öneriyor, yaptıkları öneriler yaşamsal gerçekliklerle nasıl uyumlanıyordu?

Bu konuda, gericiler kampının, demokrasinin açık düşmanlarının, polis rejimini diriltme yandaşlarının tutumundan söz etmek gereksizdir. O za-

⁽¹⁹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 27, s. 254.

⁽²⁰⁾ Daha sonra A. Kerenski bile (aykırı düşen diğer bazı konuşmalarına karşın), şöyle itiraf ediyordu: «Her yerde, orduda, toprak sorununda, savaş ve barış sorununda yerinde sayıyorduk. Denilebilir ki, bütün devlet, kadet ağacına tutunarak, yerinde sayıyordu.» (A. Kerenski, Uzaktan uzağa, Yazılar. 1920-1921, Paris s. 235.)

man, başlıca tartışma Eser-Menşevikler bloku ile Bolşevikler arasında yürütülüyordu. Burjuvaziyle elele veren küçük burjuva uzlaşmacıları, güttükleri politikayı hep demokrasinin çıkarlarını savunma düşüncesine yaslayarak haklı göstermeye çalışıyorlardı. Pratikte, bu tutum, her şeyden önce, sosyal-ekonomik dönüşümler alanında tamamen hareketsiz kalma anlamına geliyordu. Örneğin, köylü sorununun çözümü ısrarla erteleniyor. Kurucu Meclis'te «demokratik biçimde görüşme»ye bırakılıyordu. Kurucu Meclis seçimleriye çeşitli bahanelerle boyuna erteleniyordu. Reformist yöneticiler, her çareye başvurarak, sermayecilerin ayrıcalıklarına hiç bir suretle el uzatılmasına olanak vermiyordu. Örneğin, hükümetin ve hükümet kadrosundaki «devrimci» bakanların siyaset hattına karşın, işçilerin uyguladıkları 8 saatlik işgününe geçilmesi olayında bu böyle oldu.

Kısacası, Eser-Menşevik yöneticiler, halk için demokrasinin savunucuları sıfatıyla ortaya çıkarken, gerçekte burjuva gericiiliğinin sosyal-ekonomik temelini güçlendirmek üzere büyük çabalar harcıyorlardı. Bunlar, sınıfsal anlaşmazlık ve çatışmalarla çalkanan toplumda sosyal barışa bel bağlıyorlardı. Devrim koşulları içinde sakin bir evrim temeli üzerinde gelişmeye yönelmek istiyorlardı.

Bunun yanı sıra, ülkede politik güçlerin yeralımını gitgide daha büyük ölçüde iki sınıfsal kutup, yani burjuvazi kutbu ve devrimci proletarya kutbu çevresinde yoğunlaşmalar belirliyordu. Bunu gözönüne sermek üzere şu örneği verebiliriz: Hazıranda yapılan yerel egemenlik organları seçiminde Moskova'da, Eser'ler ve Menşevikler oyların yüzde 70'ini, Bolşevikler yüzde 11'ini ve kadetler yüzde 17'sini kazandılar. Eylülde yapılan aynı seçimlerde, Bolşevikler artık yüzde 51, Kadetler yüzde 26 oy aldılar. İki uzlaşıcı partinin payı yüzde 18'e düştü. ⁽²¹⁾

Eser'lerin ve Menşeviklerin yürüttükleri bu tip «demokrasi savaşımı», uzlaşıcıların bütün politikası, yığınların gerçek demokratik emelleriyle asla ilişkili değildi. Ve yığınlar işte bu nedenle onlardan gitgide daha çok yüz çeviriyorlardı. Reformistlerin gerçek demokrasiden korktukları gündün güne daha iyi anlaşıyordu. ⁽²²⁾

Bolşeviklerin bu sorunla ilgili tutumları, tam tersine, yalnız Şubat Devrimi'nin demokratik edimlerini koruma özenine değil, aynı zamanda bu-

⁽²¹⁾ Kadetler'in önderi P. H. Milükov'un «İkinci Rus Devrimi Tarihi» adlı kitabındaki verilere göre (c. 1, üçüncü baskı, Sofya, 1923, s. 80.)

⁽²²⁾ Menşeviklerin demokrasi ve halk karşısında içten içe duydukları korkuyu, kadrosunda uzlaşıcıların egemen bir duruma sahip oldukları işçi ve Asker Delegeleri Sovyetler Merkez Yürütme Komitesinin Petrograd'dan kaldırılarak, «sokağın baskısı olmadan rahatça çalışabilecek yere» aktarılmasını düşleyen Menşeviklerin yöneticilerinin konuşmaları en iyi biçimde kanıtıyor. (Bak: P. H. Milükov. Rusya dönüm karşısında. Paris, 1927, s. 1, s. 78.)

nun, o zamanki sınıf güçleri somut yeralımı durumunda ne suretle yapılabileceğini açıkça kavramaya dayanıyordu. Bir yandan, teorik plânda, Lenin ve Leninciler, devrimde işçi sınıfının ilk adımının demokrasiyi elde etmek olması gerektiğini belirten Marks ve Engels'in öğretisini kesinlikle kılavuz ediniyorlardı. ⁽²³⁾

Lenin şöyle diyordu: «Gerçek bir demokrasiden bizim korkacak bir şeyimiz yoktur, çünkü hayat bizimledir.» ⁽²⁴⁾ Rusya'da Şubat sonrası olaylarının bütün seyri bu sözlerin doğruluğunu ortaya koyuyordu. Emekçi yığınları, kendi yaşamsal çıkarlarını asıl Bolşevik Partisi'nin dile getirdiğini çabucak anlamaya başladılar. Bu nedenle, elbette ki, Bolşevikler demokrasiyi korumada ve geliştirmede yaşamsal bir yarar görüyorlardı.

Doğaldır ki, önyargıdan uzak olsalar bile, Ekim Silâhlı Ayaklanmasına önderlik eden Bolşeviklerin neden ötürü Şubat demokratik kazanımlarının kurtarıcıları sayılması gerektiğini yine de anlayamayan kimseler az değildir. Böylelerine, Ekim'u Şubat'ın demokratik ulaşımlarından bir kopma sayan burjuva ideologlarının savları daha mantıklı görünür. ⁽²⁵⁾ Ne var ki, bu dediğimiz, burjuva ideologlarının mantığıdır ve onlar kendi sınıf açılarından haklıdır. Bu ideologlar, Ekim'un, Şubat'la da korunan ve kökleşen burjuva sınıfsal egemenliğinin gerçekten sonu anlamına geldiği görüşünde haklıydılar. Aynı zamanda, Ekim'dan sonra Rusya'da burjuva varyantıyla demokrasiye yer kalmadığı görüşünde haklıydılar. Fakat onlar, Rusya'da demokrasinin proletarya devrimi olmadan da genellikle kurtarılabileceğini söylemekte, belki de böylece kendi kendilerini aldatmakta, ama bir yandan başkalarını da aldatmakta hiç de haklı değildiler.

Olayların gelişmesi, bütün sorunu olanca keskinliğiyle şöyle koydu: Ya Şubat'ta ulaşılan siyasal demokrasi için köklü sosyal-ekonomik değişimlere elverişli bir sağlam temel yaratılacak; ya da, tersine, gerici güçler, sahip oldukları sarsılmaz ekonomik kudrete, zedelenmemiş olan sosyal ayrıcalıklarına dayanarak, politikada demokratik kurumlar yapısını, bu sallantılı yapıyı yıkacaklardı. Problemin XX. yüzyıl koşullarında her halkçı demokratik devrimin doğrudan doğruya birinci plâna getirdiği bu özünü, o zamanki Rusya'nın bütün sol partileri içinde yalnız Lenin'in Partisi

⁽²³⁾ Bak: K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 4, s. 446.

⁽²⁴⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 34, s. 136.

⁽²⁵⁾ Tarihi değiştirmeye çalışırken, söz arasında bir de şu usule başvuru-
yorlar: Güya «kansız demokratik» Şubat'ı «kanlı bolşevik» Ekim'a
karşı koymaya çalışıyorlar. Bu arada, Şubat Devrimi günlerinde yalnız
Petrograd sokaklarında 1.382 kişinin öldürüldüğünü ve yaralandığını
suskunlukla geçiştirmek istiyorlar. Şunu da hatırlatalım ki, doğrudan
doğruya Ekim darbesi içinde ancak 8–10 kişi ölmüş ve yaklaşık
50 kişi yaralanmıştır.

kavramış, bilincine varmış, kendi devrimci strateji ve taktiğiyle yansıtmıştı. (26)

Şubat'tan Ekim'e kadar, bilindiği üzere, o zaman varolan demokrasiyi yalnız barışçı yoldan koruma olanakları değil, aynı zamanda geliştirme olanağı defalarca ortaya çıktı. Bolşevikler (yalnız onlar, başka hiç bir parti değil!), devrimi sosyalizm yönünde ilerletebilmek üzere bu olanaklardan yararlanılmasını öneriyorlardı. Ve uzlaşıcılar-reformistler, her defasında kendilerine uzatılan eli geri itiyorlardı. İşte bu yüzden, Şubat'ın demokratik kazanımlarını kökleştirme savaşımının yalnız barışçı biçimlerle sınırlı kalmamış olmasının tarihsel sorumluluğu Rus sosyal-reformizmi partilerine düşüyor. Bunun tersine, sözkonusu devrimci kazanımların yine de korunmuş, kökleşmiş ve geliştirilmiş olması tarihsel hizmeti tamamen Bolşeviklere aittir.

Çıkarılabilecek sonuçlar nelerdir?

Birincisi, Şubat Devrimi, siyasal demokrasinin sınıfsal özünü olağanüstü bir güçle ve elle tutulurcasına ortaya koydu, devrimci sürecin bu demokrasinin elde edilmesiyle bitmediğini gösterdi.

İkincisi, Şubat deneyini gözden geçirirken devrimin siyasal kazanımlarında sürekliliğin, her şeyden önce bu kazanımların, gericiliği dış-tırnak kaçınılmaz direnişinde başlıca güç kaynağından yoksun edebilecek bir-cik çare olan sosyal-ekonomik dönüşümlerle ne dereceye kadar desteklendiğine bağlı olduğu sonucuna varmamak elde değildir.

Üçüncüsü de, Rusya'da 1917 Şubat deneyi, Lenin'in deyimiyle şunu ortaya koydu: Bolşevizmin eski biçimleri «genellikle doğrudu, ama bunların somut uygulanışı başka çıktı.» (27) Bu, bir yandan, hazır devrim reçetelerine yaslanmanın olanağı olmadığını, Şubat olaylarının ve Şubat'ı izleyen olayların son olarak bir kez daha hatırlattığı anlamına geliyordu. Ama bu, öte yandan da, Şubat deneyinin demokratik devrime ilişkin, serbest rekabet kapitalizminin yerini tekeller egemenliğinin ve emperyalizmin aldığı çağda yapılan devrimin karakterine ilişkin Leninci görüşlerinin genel, ilkesel doğruluğunu kanıtladı.

(26) Rus burjuva liberalizminin tanınmış eylem adamı P. Struve daha sonra şunu belirtti: «Devrimde yalnız bolşevizm mantıklıydı ve devrimin özüne sadıktı; bundan ötürü de devrimde bolşevizm üstün geldi.» (Petr Struve. Rus Devrimi üstüne düşünceler. Sofya, 1921, s. 31.)

(27) V. I. Lenin, Bütün Eserleri, c. 31, s. 145.

«Hür» dünyadaki gereksizler Federal Almanya Cumhuriyeti'nde gençliğin durumu

Georg Kwiatowski

«Barış ve Sosyalizm Problemleri»

dergisinde Alman Komünist Partisinin temsilcisi

Son yıllarda gelişmiş kapitalist ülkelerde gençlik arasında işsizlik hissedilir derecede arttı. Evvelce işsizler arasında en kalabalık grubu daha yaşlı kuşaktan insanlar oluştururken, şimdi işsizlik oranının 25 yaşına kadarki gençler arasında en büyük olduğu görülüyor (FAC'de bütün işsizlerin % 30'unu, Fransa ve Danimarka'da % 50'si kadarını gençler oluşturuyor). ⁽¹⁾

Resmi verilere göre, yalnız Avrupa Ekonomik Topluluğu üyesi ülkelerde 25 yaşına kadarki gençlerden 1,5 milyon, daha da fazla işsiz vardır. Bunlara, gizli işsizler denilenlerin, yani istatistiğin kapsamadığı işsizlerin de eklenmesi gerekir. Örneğin, geçen yıl, Ortak Pazar ülkelerinde, orta öğrenimlerini bitirmiş yüzbinlerce genç, ne iş bulabildi, ne de meslek edinmek üzere yüksek okullara girebildiler. ⁽²⁾ Fakat bu gençler henüz çalışma sürecine katılmadıkları için, ilgili çalışma kurumları bunların yazgısıyla ilgilenmiyorlar. İşinden olan ve belirli sürenin geçmesinden sonra artık işsizlik ödentisi alamıyan birçok genç, özellikle kızlar işsizler arasında kaydedilmemiş olup, devlet kurumlarından yardım görmeksizin yeni bir iş aramak zorunda kalıyorlar.

Federal Almanya'da yaş gruplarına göre işsizlerin sayımı en son 1975 Eylülünde yapıldı. Elde edilen verilere göre, yaşları 25'i geçmemiş 287.420 kişinin işsiz olduğu saptandı. ⁽³⁾

En büyük emperyalist ülke olan Birleşik Amerika'da gençler arasında işsizlik özellikle çok yüksektir. Daha geçen yılın Nisanında yaşları 16 ile 24 arasında değişen 3.351.000 Amerikan yurttaşı işsizdi. ⁽⁴⁾ Buna, kaderlerine boyun eğen ve iş aramaktan vazgeçenleri, aynı zamanda resmi istatistiğin kapsamadığı diğer birçoklarını da katarsak, hemen hemen her beş genç Amerikan yurttaşından birinin iş bulamadığı ortaya çıkar. Yüzde 40'ı işsiz olan zenci gençlik bu bakımdan en ağır durumdadır. Yoğun

⁽¹⁾ Jugend ohne Arbeit. München, Kösel-Verlag, 1976, S. 14.

⁽²⁾ Krise der kapitalistischen Weltwirtschaft 1974–1976 IPW Forschungshefte. Heft 2/76, DDR, Berlin, S. 114.

⁽³⁾ «Frankfurter Rundschau», 14. August 1976, S. 14.

⁽⁴⁾ Statistical Abstract of the United States 1975, p. 349.

konum yerlerinde ve büyük kentlerin kenar semtlerinde oturanlar arasında bu oran % 80'i buluyor. ⁽⁵⁾

Çalışacak yer bulamayarak ister istemez öğrenimini sürdürmeye çalışan ve gelecek yıl iş bulma şansının kendilerine güleceğini ümit edenler de işsizler arasında sayılmalıdır. İşleri olmadığı için kalifikasyon kurslarına yazılanları da bu gruba katmak gerekir. Oysa bu gibi gençler işsizler listesinden çıkarılıyor. Ne var ki, bunlar sözkonusu kursları bitirdikten sonra da çalışacak yer bulamıyorlar. Kimileri iş bulsalar bile, bu, genellikle işsiz kalan bir başkası hesabına oluyor.

Öyle ki, işsiz gençler sayısının gerçekte ne kadar olduğu hiçbir zaman kesinlikle söylenemiyor. Yapılan incelemeler, iskontolu resmi verilerin rahat rahat iki kat artırılarak dikkate alınabileceğini gösteriyor.

Yönetici çevrelerin çıkarlarını savunan politikacılar ve ekonomi sorunları uzmanları, istihdam probleminin zaman zaman görülen geçici bir olgu sayılması gerektiğini, bunun temelde insancıl olan kapitalizmin güzellik ve uyumunu bozan önemsiz birşey olduğunu söylerler. Ama, zaman, insanları aldatmayı amaçlayan bu savların sahteci karakterini su yüzüne çıkarıyor. Birçok inceleme önümüzdeki yıllarda koskoca «gereksiz iş elleri» ordusunun azalmak şöyle dursun, gitgide daha da büyüyeceğini gösteriyor. Alman Sendikalar Birliği (FAC) organı «Welt der Arbeit» haftalık dergisi, 1980 yılları başına kadar, ülkede bir milyondan fazla gencin her türlü mesleksi hazırlıktan yoksun kalacağını ve 1982'de orta dereceli okulları bitirenlerin dörtte birinin iş bulamayacağını yazıyor. ⁽⁶⁾ Gençler arasında işsizlik süresinin uzaması eğilimi gitgide güçleniyor ve bu da gençliğin durumunu daha çok kötüleştiriyor.

Sayıdığımız veriler kuru bir istatistik değildir. Her rakamın ardında geçici işsizlik ödentisiyle yetinmek zorunda kalan veya anababasının parasıyla geçinmeye devam eden bir insanın yazgısı vardır. İşsiz genç, sahip olduğu yetenekleri geliştiremiyor, kavrama gücünün en yüksek olduğu yaşta gerekli mesleksi bilgi ve deneyi edinmiyor. Böyleleri, yıllar sonra bir iş bulmayı becerse bile, en iyi zamanını artık kaçırmış, daha az ücret karşılığında alınteri dökererek çalışmak zorunda kalmış, mesleğinde yükselme olanağı bulamamış, yetersiz kalifikasyonu yüzünden de en önce işten çıkarılanlar listesine geçmiş olacaktır. Bütün bunlar, gençlik arasında, aşağılık duygusu, değersizlik duygusu doğuruyor, yaşam planlarını altüst ediyor. Bundan ötürü, içki ve uyuşturucu madde düşkünlüğü, adi suçlar artıyor. Bundan ötürü kendi canına kıyanların sayısı da artıyor. Yeni bir örnek verelim: Bu yılın Ağustosunda Nürnberg'te 17 yaşında bir genç intihar etti. Bu genç, çırak olarak çalışma isteğiyle 40 firmaya baş-

⁽⁵⁾ «Daily World», June 19, 1975.

⁽⁶⁾ «Welt der Arbeit», 6. Februar 1976.

vurmuş, fakat her yerden olumsuz cevap almıştı. (?) Bu durumda, her şeyden önce, deneysiz, örgütsüz, işçi sınıfına bağlı olmayan gençlik arasında moral bozukluğu tehlikesi başgösteriyor. İşyeri kapabilmek için uğraşanlar arasında rekabet artıyor, yerli işçileri yabancı işçilere, beyaz derilileri siyah derililere karşı kışkırtma denemeleri yapılıyor. Böylece, kıyıcılık, şovenizm ve ırkçılık ortamı yaratılıyor.

Yıgınsal işsizlik koşullarında, yalnız en güçlü oldukları yaşta aylak durmak zorunda kalanlar değil, üretim sürecine katılabilenler de eziliyor. Tekeller, böylelerine «kapının ötesinde başkalarının beklediği»ni boyuna hatırlatarak en kıyıcı baskıyı yapıyorlar. Emekçilerin sosyal ve politik hakları sınırlanıyor. Genç işçilerden en yüksek ölçüde emek verimliliğine ulaşma amacıyla, özellikle çalışmaya başladıkları ilk dönemde, sık sık işten çıkarma tehdidinde başvuruluyor. Pazar günleri çalıştırma, ücretini ödemeden fazla çalıştırma, yetiştirme eğitimi sırasında yasal hakları olan burs-tan vazgeçmeleri için patronların çıraklara yaptıkları baskı, giderek hiç de seyrek olmayan fiziksel ceza olayları, tümüyle, ülkemizde bugünkü sosyal gerçeğin belirgin nitelik çizgileridir.

Her sınıfın ve bu sınıfın politik örgütlerinin gençlik konusundaki tutumu genellikle topluma karşı, toplumun geleceğine karşı tutumunun şaşmaz ölçütüdür. Gençlik arasında işsizliğin artması rasgele bir olay değildir. Bu durum, kapitalist sistemin derin ekonomik, politik ve moral bunalımının yansıması, emek ile sermaye arasındaki çelişkilerin keskinleşmesinin sonucudur. Bu olgu, bir büyütec örneği, kapitalizmin gitgide derinleşen sosyal problemleri çözecek, gençliğe de yarın güveni sağlayacak güçte olmadığını elle tutulurcasına görme olanağı veriyor.

Birçok kapitalist ülkede, işçi sınıfı, yıllar yılı dirençli bir savaşımlla, gençliğin çıkarlarını savunma yönünde bazı yasalar çıkarılmasını sağlıyabildi. Bu yasalar, örneğin, gençlerin geceleri ve tatil günleri çalıştırılmasını, aynı zamanda çok ağır işlere sürüklenmesini yasaklıyor. Yasa, gençlere daha çok boş vakit bırakılmasını ve üretimde çalışmakla eşitlenmesi gereken zorunlu mesleksel eğitim sağlanmasını öngörüyor. Bu gibi hukuksal hükümler büyük sermayenin gözünde diktendir. Ve büyük sermaye, sahip olduğu ekonomik güce dayanarak, yasalardan yan çizerek, alabildiğine keyfi bir davranışla gençleri sömürmekte daha ileri gitmeye, ya da onları üretimin dışında bırakmaya çalışıyor; çünkü gençler, işgücü olarak, ona daha az kâr getiriyor.

Son altı yıl içinde FAC'de mesleksel eğitim sisteminde öğrenim yeri sayısının yarıya indirilmesi daha çok bununla açıklanabilir. (8) Essen gençlik örgütü «Toom-Markt GMBH ve Ko» firmasının 1974 Ekiminde bü-

(7) «Unsere Zeit», 30. August 1976.

(8) «Frankfurter Rundschau», 14. August 1976, S. 14.

tün yüksek görevlilerine gönderdiği genelgeyi ele geçirebildi. Bu mektupta, özetle şöyle deniliyor: «Yasaların emekçi gençlik yararına boyuna genişlemesi nedeniyle (yıllık izinlerin ve dinlenme saatları süresinin uzatılması, ek olarak serbest vakit sağlanması, kısaltılmış işgünü vb.), bundan böyle genç işçi almamalısınız veya elden geldiğince daha az genci işe almalısınız.»⁽⁹⁾

Kapitalizm koşullarında, daha okul çağında, gençlik arasında gitgide artan işsizliğin ve kalifikasyon düşüklüğünün temelleri atılmış oluyor. Egemen sınıfın politikası, emekçileri, şimdiki kapitalist üretimin günlük gereksinimleri sınırını aşacak bir öğrenim edinme olanağından yoksun etmeyi amaçlıyor. Bu durum, işçi sınıfı öğrenim düzeyinin artmasını objektif bir gereksinme olarak ortaya koyan bilimsel-teknik devrimin istemleriyle çelişiyor. Tekelciler, bu sınıfın, öğrenimi arttığı ölçüde, çıkarlarını daha kesin ve daha başarılı olarak savunabileceğinden korkuyorlar. Bilimsel-teknik gelişmenin istemleri konusunda onların kendine göre bir mantığı ve anlayışı var. Onlara göre, işçilerin oransallıkla daha az bir bölümü yüksek kalifikasyon ve eğitime sahip olmalıdır; ötekilerin band sistemi üretimdeki basit ve kolay öğrenilir işleri yapabilmeleri yeterlidir. Alman İşverenler Örgütleri Federal Birliği açıktan açığa şöyle diyor: «Ekonomide rasyonalizasyon ve otomasyonun artmasına karşın, özel mesleksel eğitim gerektirmeyen bir hayli işyeri kalacaktır. Bu durum, eğitim alanındaki politikanın da temel hareket noktası olmalıdır.»⁽¹⁰⁾

Birçok inceleme, genç insanların, üretimde daha az deneyli oldukları veya genellikle hiç deneyleri olmadığı için ilkönce işten çıkarıldıklarını gösteriyor. Demek ki, kapitalizm koşullarında genç olmak açıkça ayırıma hükümlemek anlamına geliyor. Bu işlem, özellikle işçilerin çocukları için daha da geçerlidir. Bunlara, karakteri bakımından seçkinlere şans tanıyan burjuva toplumunda bugüne bugün «sınırlı yetenekli» insanlar gözüyle bakılıyor. FAC'de bütün aşırı sağ güçlerin tellalı Franz-Josef Strauss'un borazanı olan ve işsizleri hiç bir şeye yaramaz budalalar olarak nitelleyen «Bayern-Kurier» gazetesi, bu büsbütün haksız böbürlenme ve küçümsemenin son örneğini verdi. Böylece tekerci efendiler, kurdukları sistemin kurbanlarını, kendi işlerine geldiği gibi, uğradıkları felâketin suçluları olarak gösteriyorlar.

İşsizlik afeti özellikle genç yabancı işçileri çok etkiliyor. Genç yabancı işçilerin çoğu, konjonktür sarsıntılarına en büyük ölçüde açık olan ekonomi kollarında çalışıyorlar. Üstelik çoğu vasıfsız işçidir. Bu durum, yabancı işçilere ve ailelerine karşı uygulanan sosyal ayırımın dolaysız bir

⁽⁹⁾ Jugendarbeitslosigkeit. Fakten, Analysen, Argumente. Herausg.: Vorstand des Hessischen Jugendringes. März 1976, S. 24.

⁽¹⁰⁾ Der Arbeitgeber. Offizielles Organ der Bundesvereinigung der deutschen Arbeitgeberverbände. 3, 1976, S. 27.

sonucudur. Baden-Württemberg eyaletinde yapılan bir incelemeye göre, yabancı işçilerin çocuklarının ancak % 65'i okula gidebiliyor. ⁽¹¹⁾ Böylelikle bu çocukların yarınları bir bakıma programlanmış bulunuyor.

Burjuva basınında, bazan, eğitimin karşı karşıya geldiği bunalımın ve gençlik arasında işsizlik düzeyi yüksekliğinin doğum artışından ileri geldiğini savlayanlar oluyor. Bu tür düşünüş, büyük sermayenin, gençleri, ekonominin gereksinmediği bir sırada dünyaya geldiğinden ötürü suçlamasıyla birdir. Zavalıca ileri sürülen bir kanıt! Sosyalist ülkelerde doğum düzeyi daha düşük değildir; fakat bu ülkelerde orta dereceli okulları bitirenlere yüksek okulların kapıları da, sanayi kuruluşlarının kapıları da açıktır; onlara, herkesle birlikte toplumsal servetleri çoğaltacak, gerekli yeni emekçiler gözüyle bakılmaktadır.

Kapitalizm, gençleri, burjuva anayasalarında yazılı temel hak ve özgürlüklerden, kişiliğini serbestçe geliştirme hakkından, serbestçe meslek seçme hakkından, çalışma ve okuma olanağından yoksun ediyor. Hiç bir kapitalist ülkede güvence altına alınmayan emek hakkı da büsbütün kâğıt üzerinde kalıyor. Ve bu böyleyken, milyonlarca gencin hayat yoluna işsiz olarak koyulduğu, eğitim sistemindeki bozukluğun gitgide daha dayanılmaz bir hal aldığı ve bütün kuşakların yarınlardan korku duyduğu bir dünyaya hâlâ «hür» diyenler bulunuyor. Ve genç kuşağın, bütün emekçilerin özgürlük yoksunluğu ile kapitalizmin eş kavramlar olduğu gitgide daha açık biçimde görülüyor.

Genç kuşak ancak sosyalizm koşullarında gerçek özgürlüğe kavuşuyor. Temeli bütün emekçilerle bağlaşma halinde eylem gösteren işçi sınıfının politik egemenliğine, bütün başlıca üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyete, tüm toplumsal servet kaynaklarının emekçi halkın yararına olarak plânlı biçimde kullanılmasına ve çoğaltılmasına dayanan düzen, garantili öğrenim ve emek hakkı, kişisel yetenekleri alabildiğine geliştirme ve kişiliği yükseltme olanakları sağlıyor. Komünistler işte böyle bir toplumsal düzen uğruna, dolayısıyla gençlerin ve bütün emekçilerin köklü çıkarları ve özgürlüğü için savaşım yürütüyorlar.

Alman Komünist Partisi, ülkemiz gençliğine reel sosyalizmi, sosyalist düzen koşullarında genç kuşağın önünde açılan olanakları tanıtmayı ertelenmez bir ödev sayıyor. Bu anlayış, gençliğin bir bölümünün yılgınlık ve çaresizlik, kendi gücüne güvensizlik duygularını yenmesine yardım edecektir. Böylece, gençler, uğrunda aktif bir savaşım vermeleri gereken yarınlılarını daha açık olarak görebileceklerdir.

İşsizlikten ve bunun gençlik üzerindeki yıkıcı etkisinden söz ederken, kapitalist sistemin perspektifsizliğini, bu düzenin değiştirilmesi gerekliliğini

⁽¹¹⁾ «Stern», Nr. 44, 23. Oktober 1975, S. 171.

gitgide daha iyi kavrayan gençlerin sayısının durmadan arttığını belirtmemek büsbütün yanlış olur. Doğallıkla, bu süreç çeşitli ülkelerde değişik biçimlerde geliyor. Bu gelişme, büyük ölçüde, demokratik güçlerin görüş ve tutumlarının sağlamlığına, komünistlerin etki düzeyine bağlıdır. Fakat gençliğin çalışma olanağı bulma, öğrenim hakkını kullanma ve meslek edinme uğrundaki hareketi hiç bir zaman böylesine güçlü olmadı. Gençler, daha yetişkin kardeşleriyle omuz omuza savaşım yürütüyorlar. Bununla beraber, son yıllarda, politik görüşleri ve kanıları değişik birçok gençler, kendi çıkarlarını savunmak üzere nice ortak aksiyonlara girişiyorlar.

Bugün bütün politik ve toplumsal örgütlerin, başka başka görüş açılarından da olsa, genç işsizler problemi konusunda endişelerini belirtmeleri de, sözkonusu gençlik aksiyonlarının başarılı olduğunu gösteriyor. Alman İşverenler Örgütleri Federal Birliği Başkanı Hans Martin Schleyer, geçen yılın Aralık ayında yaptığı bir konuşmada, toplumda gençliğin bütünleşmesinin yarın perspektiflerinin sağlanmasında için gerekli bir önkoşul olduğunu söyledi. ⁽¹²⁾ Onun dediği, elbette büyük sermayenin yarınki perspektifleridir. FAC hükümetinin açıkladığı ve gerçekleştirilmesi için 3 milyon mark ayırdığı özel program da aynı endişeden ileri geliyor. Gençlerin kapitalist düzenden gitgide daha çok nefret ettiğini gören ve bundan ürken burjuva partileri, genç kuşağın çıkarlarıyla ilgilendikleri izlenimini yaratmak istiyorlar. Hristiyan Demokrat Birliği ve Hristiyan Sosyal Birliği, kuruluşlarda eğitim yeri yetersizliğini ve gençler arasında işsizliği giderme konusunda ertelenmez bir programla ortaya çıktılar. Ne var ki, uygulamada, bütün bu tedbirler, çoğu hallerde olduğu gibi, büyük sermayenin devletten ek olarak destekleme yardımları ve primler almasıyla sonuçlanıyor. Bu da, gençlere ne çalışma perspektifi, ne de mesleki eğitim görme olanağı sağlıyor. Gerçek odur ki, kötülüğün kısa bir süre için yumuşatılmasını değil, ancak nedenlerinin kökten kazanmasını hedef tutan tedbirler etkili olabilir.

AKP kutlama günlerinin sona ermesiyle ilgili olarak Göttingen'de yapılan büyük seçimönü toplantısında, Başkan Yardımcısı H. Gautier, gençlik arasındaki feci istihdam durumuna son verilmesi için gerekli bir dizi önemli tedbirden söz etti. Binden fazla işçinin çalıştığı büyük kuruluşların, yüksek kalifikasyon kazandıran mesleki eğitim için toplam olarak en az 250 bin yeni yer açmak zorunda bırakılmasına değinildi. Gençlerin işten çıkarılmalarını yasaklayan etkili tedbirler alınması istendi: «Eğitim süresi biten her kişi kendisini yetiştiren kuruluşta yeni vasıflarına uygun bir iş yeri almalıdır. Yirmi yaşına kadarki gençler, yaşları ve yetersiz meslek ve çalışma deneyi nedeniyle işten çıkarılma tehlikesinden korunmalı, ve bu hüküm de yasalara veya tarife sözleşmelerine geçirilmelidir.» Aynı top-

(12) Jugendarbeitslosigkeit und Lehrstellenmangel. Herausg.: SDAJ Bundesvorstand, S. 33.

lantrıda, bir yandan, meslekesel eğitim sorunlarıyla ilgili olarak Alman Sendikalar Birliğinin istemlerine uygun düşen bir demokratik yasa kabul edilmesi gereği ileri sürüldü. Her alanda sendikalara, üretim konseylerine ve gençlik temsilcilerine üretimde yönetime katılma hakkı sağlanması istendi.

İşverenler birliklerinin genç işçilerin eğitilmesi konularında kendi iradelerini dayatma olanağından yoksun edilmesi yönünde AKP'nin ileri sürdüğü istek büyük bir takdirle karşılandı. Gençliğin çıkarlarını öngören eğitim sisteminin finansmanı için kendi boyutlarına ve tedavül hacmine göre bütün kuruluşların belirli ödentiler verecekleri özel fonların oluşturulması istendi. Bu fonların kullanılmasına sendikaların da katılmasının garantilenmesi gereği ileri sürüldü.

AKP, gençliğin durumunu iyileştirme amacıyla, silâhlanma giderlerinin azaltılmasını ve bundan sağlanacak ödeneklerin bir bölümünün eğitim alanındaki ağır durumu gidermeye, yeni iş ve öğrenim yerleri açmaya harcanmasını istiyor.

AKP bu isteklerin gerçekleştirilmesi için savaşım yürüterek, gençliğe ve bütün emekçilere, işsizliği yoketmek, işçilerin üretimde ve toplum hayatında bütün alanların yönetimine katılma hakkını genişletmek için, tekel-ler egemenliğinin sınırlanması ve sonra da ortadan kaldırılması gerektiğini açıklıyor.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde bütün komünist partileri, gençliğin durumunu da olumsuz yönde alabildiğine etkileyen bunalımın sonuçlarına karşı savaşımına ilgili değişik biçimde güncel programlar hazırlamış bulunuyorlar. Komünistler gençliğin çıkarlarını en ardıcıl biçimde savundukları için gençler de gitgide onlara yöneliyorlar. Ve komünist partileri, doğal olarak, saflarını dolgunlaştıracak taze güçleri en çok genç kuşağın sıralarında buluyor ve alıyorlar.

Komünistler, sosyal ilerleme savaşımına gitgide daha büyük sayıda gencin katılmakta olması olayına kesin bir politik önem veriyorlar. Egemen sınıfın gençliğe düşman politikasına, komünistler, gençlikle birlikte ve gençlik için, onların özel isteklerinin giderilmesi, gençliğin oynadığı politik ve toplumsal rolün daha da yükseltilmesi uğrunda yürüttükleri çok-yanlı savaşımına karşı duruyorlar. Bu gerçek 29 Avrupa komünist ve işçi partisinin yaptığı konferansın ortak belgesinde de yansıtıldı. Belgede şöyle deniliyor: «Konferansa katılanlar, Avrupa karasının geleceğini elinde tutan gençliğin, barışçı Avrupa için, ilerleyiş ve özgürlük için, sosyalizme doğru giden savaşıma artan bir enerjiyle katılmalarını destekliyorlar.»⁽¹³⁾

(13) «Barış ve Sosyalizm Problemleri» — «Yeni Çağ» dergisi, sayı 8, 1976, s. 660.

Bu bildiri partimizin görüş ve tutumuna tamamen uygun düşüyor. Ne-tekim; parti başkanı H. Mies, 1976 Martında Bonn'da yapılan kongreye sunduğu çalışma raporunda şöyle dedi: «Şimdi ve en yakın gelecekte, gençliğin bugünkü kötü durumdan çıkması için bir çare aranmasıyla ilgili sayısız sorunlar üzerinde, gençlik problemleri üzerinde çalışmaya adanmak, her yerde gençlikten yana çıkarak savaşım yürütmek, bütün komünistlerin her zamankinden fazla boyun borcudur.» ⁽¹⁴⁾

Komünistler, gençliğin çıkarlarının, gençlerin bugünü ve yarınlarının en azimli savunucuları olduklarını, temel hakları uğrundaki savaşıma katılan gençlikten yana olduklarını kıvançla söyleyebilirler. Komünistler olarak ödevimiz, vaktiyle Marks ve Engels tarafından «Komünist Partisi Manifesti»nde şöyle formüle edilmişti: «Komünistler, işçi sınıfının en yakın amaçları ve günlük çıkarları uğruna savaşım yürütüyorlar, fakat bugünkü hareketin içinde bir yandan hareketin geleceğini de savunuyorlar.» ⁽¹⁵⁾

Komünistler gençliği boş sözlerle oyalamıyorlar. Onlar, isteklerinin gerçekleştirilmesi için gençlerin kendilerinin aktif bir savaşım yürütmesi gerektiğini söylüyorlar.

⁽¹⁴⁾ Bericht des Parteivorstands der DKP an den Bonner Parteitag 19. bis 20. März 1976. Herausg.: Parteivorstand der DKP, Düsseldorf, S. 45.

⁽¹⁵⁾ K. Marks, F. Engels, Eserler, c. 4, s. 475.

Niçin komünistlerle beraberiz?

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» Yazı Kurulu, komünist partisine henüz üye olan veya bu partiye oy veren kimse-lerle mülâkatlar yapmak ve bunları bir yazı dizisi halinde yayımlamak niyetindedir. «Niçin komünistlerle beraber-siniz?» sorusu, sosyal durumları, yaşları ve ulusal ilişkileri ayrı birçok kimseye sorulmakta, Yazı Kurulu'muz kendilerinden alınacak yanıtların Marksist-Leninist partinin çağdaş top-lumda oynadığı rolün daha iyi anlaşılmasına, onun geniş yığınlarca değer verilen ve halkın gözündeki saygınlığını doğrulayan, saflarına yeni güçler çeken çizgilerinin daha açık biçimde ortaya çıkmasına bir yere kadar yardım ede-ceğini düşünmektedir.

Aşağıda, Finlandiya komünistlerinin ve FKP yandaşlarının muhabirlerimize verdikleri ilk mülakatları bulacaksınız.

Eino Kilpi

Helsinki'de gemi yapım işçisi

1967 yılında Kuzey'den Helsinki'ye geldim. Gemi yapım işlerinde çalış-maya başladım. Bu başlangıç, ilk kez büyük kente düşen ve büyük bir kuruluş çevresine giren herkes gibi, benim için de kolay değildi: Evim yoktu, işimde çeşitli güçlükler, karmaşık sorunlar çıkıyordu. İşte bu durum-da, bana, hem öğütleyerek, hem de elimden tutarak yardım edenler komünistler oldu. Artık kendilerine saygı duymaya, çalışmalarına daha dikkatle bakmaya, onlara bakarak hizaya gelmeye, işçiler arasında gö-rüşme konusu yapılan sorunlar üzerindeki düşüncelerine kulak vermeye başladım. Böylece, aramızda yavaş yavaş yakın kişisel ilişkiler doğdu. Onları girişimlerinde destekliyor, artık sadece onlarla beraber olmakla yetinemiyeceğimi, eylemlerine de doğrudan doğruya katılma gerektiğini hissediyordum. 1972 yılında Komünist Partisi'ne girdim. Bence, bu parti-nin, her şeyden önce emekçi kişinin en önemli çıkarlarını anlama yete-neği, bunları dile getirme ve savunma hüneri, hele başlangıçta, birçok-larını kendine çekiyordu.

Şimdi, pratik çalışmada artık biraz deney edindiğim ve komünistlerin program hedeflerini daha derinine anlıyabildiğim için, partiye girdikten sonra, insanın, birçok şeyi daha başka türlü görmeye başladığını güvenle söyleyebilirim. Örneğin, kendi yaşamına bakıyor ve daha çocukluk çağın-dan itibaren bizleri nasıl «ulusal sınırlar» ruhunda eğitmeye çalıştıklarını

görüyorsun. Bizi hep bu ruhta eğitmiş, ulusal özelliklerimiz işte buraya kadar, ötesi sınır, orada başka yaşam, başka ülkeler, başka bir toplum var demişler. Bizi sanki ortak bir şeyimiz, başkalarıyla birleştirici bir şeyimiz olmadığı, bizleri yalnız ayıran şeyler olduğu saplantısına düşürmüşler. Ama, komünist olduktan sonra, insan, bu ortak şeylerin, birleştirici şeylerin varolduğunu görebiliyor.

«Sirola» okuluna devam ederken (bizde bilimsel sosyalizm eğitimi yapan bir toplumsal bilimler yüksek halk okulu var), ana ders olarak uluslararası komünist hareketini seçtim. Bu konuda derinleştikçe, kendimi adeta evrensel-tarihsel savaşıma katılanlardan biri olarak hissetmeye başladım. Kurs sonunda sınav konusu olarak aldığım faşizmi incelerken, çeşitli ülkeler işçilerinin hedeflerinin aynı olduğuna, yürüttüğümüz savaşımın ortak olduğuna iyice inandım. Bu biz komünistler için yaşamın ana içeriğidir.

Turo Bergman

Ekonomik Araştırmalar İşçi Enstitüsü görevlisi

Partiye girmeye birdenbire karar vermedim. Bu fikir bende yavaş yavaş olgunlaştı. Ama bir üyesi olduğum toplumda derinlere kök salmış illetler, sakatlıklar olduğunu günden güne daha iyi görüyordum. Çok okumaya, sosyal konulu Marksist kitaplar karıştırmaya başladım ve toplumu değiştirmenin bilimsel yolu bulunabileceğini anladım. Zamanla, teorik bakımdan artık yeterince bilgi edindiğimi düşündüm ve partiye girmeye karar verdim. Komünist Partisine girdim elbette. Benim için en önemlisi, bu partinin, benim görüşlerime uygun düşen bilimsel teoriye ardıcıl olarak dayanmasıydı.

Bence, komünist olmak her şeyden önce içsel bir kanıdır. Bir başka partide böylesine inançla çalışamayacağımı biliyorum. Örneğin, sosyal-demokratları yetersiz buluyorum; en ciddi yetersizlikleri sağlam bir bilimsel temelden yoksunluklarıdır. Bazen, teorinin yalnız bir bölümünü alarak ve bunun diğerleriyle ilişkisini görmeden, ilerici bir politika güdebiliyorlar. Ama teori tektir, bütündür ve teoride ardıcılık noksanlığı pratik hayata mutlaka yansır. Sosyal-demokratların sallantılı olmaları boşuna değildir.

Şimdi bir demokratik güçler işbirliği programı hazırlamış bulunuyoruz. Ve bunu pratikte gerçekleştiriyoruz. Programın öngördüğü sorunların çözümünü için, sendika hareketi ve diğer ilerici yığın örgütleri savaşım yürütüyorlar. Ne var ki, bu savaşımın başarılı olabilmesi için, özel bir güç, öncül rolü oynayabilecek, ana sorumluluğu taşıyabilecek bir parti gereklidir. Komünist Partisi işte bu niteliktedir. Ve bu partinin gücü, insanları bir-

leştiren, dünyayı algılama ve anlamada onlara bütünsel bir fikir veren, belirlenen hedeflere yaşamda ulaşılmasına olanak veren teoriden ileri gelmektedir.

Ekatarina Nikila

Üniversite öğretim üyesi

Şimdi bizim çevremizde de (öğretim üyeleri ve öğrenciler) birçokları adeta toplumsal yaşama gözlerini açmışlar, gerçekleri görür hale gelmişlerdir. Barış savaşımı ve uluslararası dayanışma problemleri, istihdama, öğrenime, sağlığa, sosyal yardımlara ilişkin sorunların hakça çözümü bizleri ilgilendiriyor ve heyecanlandırıyor. Ve bence, bu problemlerin çözüme kavuşturulabilmesi için en ardıcıl savaşımı komünistler yürütüyorlar. Onların programı, insanların çıkarlarına ve özelemlerine tamamiyle uygun düşüyor. Ben bundan ötürü komünistleri her zaman desteklemiştir ve destekliyorum.

Partiye, girmek, onun sıralarında olmak, kendi «kabuğumdan» çıkmak, daha aktif bir toplumsal yaşam sürmek, başkalarına daha büyük ölçüde yararlı olmak isterdim. Birçok komünist tanıyorum ve onların işte böyle yaşadıklarını görüyorum. Ama, içtenlikle söylemek gerekirse, şimdilik beni bir tek şey durduruyor: Partide tam birlik yok. Belki de parti üyelerinin kendileri bunu başka türlü görüyor ve anlıyorlar, ama kenardan ve dışardan bakınca, bakıyorum da nitekim, bu eksikliğin yaşamsal önemli problemlerin çözülmesi için savaşıma engel olduğunu sanıyorum.

Olavi Koivunen

Tesviyeci

Neden komünistlere oy veriyorum? Ben işçiyim, komünistler de işçilerin en parlak ve sağlam temsilcileridir. Örneğin, sosyal-demokratları ele alalım: Onların kimin çıkarı için çalıştıklarını ve neye ulaşmak istediklerini her zaman anıyamıyor insan. Bizde şakayla şöyle denildiği de var: İnsanları «burunlarına halka takarak götürmek» gerekirse, bu görev ancak sosyal-demokrata verilebilir! Bazen bana öyle geliyor ki, onlar kapitalistleri daha çok anlıyorlar, işçileri değil. Komünistlere gelince, onlar daima açık, kesin, ardıcıl biçimde hareket ediyorlar. Çalışmakta olduğum kuruluştaki, sosyal-demokrat işçilerin bile kendi temsilcilerinden fazla komünistlere güven beslemeleri rasgele değildir.

Bana, elbette, komünistlere bu kadar değer verdiğim halde, neden hala partiye üye olmadığımı sorabilirsiniz. Kendi izlenimlerine dayanarak

diyebilirim ki, komünist olmak, çalışmak demektir, eylemsel olmak demektir herşeyden önce. Gerçekten de çalıştığım yerde, komünistlerin daima en aktif çalışan kimseler olduklarını gördüm. Bence aktif bir çalışma yapamayacağımı biliyorum. Hem karakterim böyle; hem de işim başka hiçbir şeye vakit bırakmıyacak kadar çok.

Leena Hirvonen

Toptancı bir ticaret firmasında görevli

1972'de sendika örgütü üyesi oldum. Politik yaşamım da böyle başladı. Ve yavaş yavaş, sendikalardaki çalışmalarım boyunca, Komünist Partisi sıralarına da girmem gerektiği kanısına vardım.

Bu kararım neye dayanıyordu? Ben hizmetliler sendikasyındayım. Örgütün bütün eyleminin kendiliğinden gelme bir karakter taşıdığı kanısındayım. Şimdi zaman daha dinamik, durum birçok bakımdan değişti, bizim aramızda, hizmetliler çevresinde de değişiyor. Ama, buna karşın, sendikaların eylemi, çok gerekli olsa bile, bence sağlam bir ideolojik temele, gerçek savaşım yürütülmesine elverişli bir temele dayanmıyor.

Ben böyle bir temeli komünistlerin eyleminde görüyorum. Yürüttükleri savaşım hiç bir zaman bugünkü isteklerle sınırlı kalmıyor. Eğer bana, partiye üye olma kararımı neyin belirlediği (programıyla öngördüğü son hedefinin mi, ya da en önemli problemlerin çözümünde komünistlerin çalışma tarzının beni çok etkilediği) sorulursa, bunları birbirinden ayıramam. Bence, pratikte bu iki esas birbirinden ayrılmaz ve ben komünistlerin kendilerine özgü gücünü bunda görüyorum.

Parti üyelerini tanıdığım kadariyle diyebilirim ki, komünist gerçektir: Ona inanıyorlar, güveniyorlar. Bu olağan, sıradan bir insandır; ama kendisinden, başkalarından beklediğinin daha çoğunu ister. Güvenle söyleyebilirim ki, parti üyelerinin çoğu bu niteliklere sahiptir. Doğal olarak, bu özellik, son çözümde partinin kendisi hakkındaki izlenimin oluşmasında belirli bir rol oynuyor. Ama bence partinin saygınlığı her şeyden önce insanların önünde bir ufuk açmasından ileri geliyor. Böylece yürüttükleri günlük savaşım daha büyük bir anlam, alınan sonuçlar da daha büyük bir önem kazanıyor. Ben bunu kendimden pay biçerek anlamış bulunuyorum.

Dergi Yazı Kurulu, okurlarımızdan, komünistlerden ve yandaşlarından, «Niçin komünistlerle berabersiniz?» sorusuna yazılı olarak cevap vermelerini rica ediyor. Bu yazılı cevapları, bize ulaşma sırasıyla yayımlamayı düşünüyoruz. Şu adrese yazınız: Czechoslovakia, Praha, 6, Thakurova 3.

Avrupa güvenliğine önlemleri bir katkı

George Macovescu

*Romanya Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi
ve RSC Dışışleri Bakanı*

25–26 Kasım 1976 günleri Bükreş'te yapılan Varşova Antlaşmasına üye devletlerin Politik Danışma Komitesi (PDK) toplantısı uluslararası yaşamın kaydadeğer olaylarından biriydi. Bu toplantı, sözkonusu devletlerin Avrupa'da ve bütün dünyada yumuşmayı gerçekleştirme, işbirliği ve barışı sağlama dâvasına aktif bir katkıda bulunma yönünde ardıcıl çabalar harcadıklarını yeniden gösterdi. Varşova Antlaşmasına üye ülkelerin parti ve devlet yöneticileri, yalnız sözkonusu ülkeler için değil, aynı zamanda bütün Avrupa halkları için birincil önemli sorunlar üzerinde, yapıcı bir ortam, kardeşçe dostluk ve arkadaşça işbirliği havası içinde enine-boyuna fikir alışverişinde bulundular. Gerçek güvenlik ve sürekli barış kurulması yolunda, Avrupa kıtasında gerçek işbirliğini geliştirme yolundaki çabalara yeni bir atılım kazandıracak olan yolları ve yöntemleri görüştüler.

Toplantı, dünyada yumuşamanın, barışın ve güvenliğin yazgısı konusunda, insanlığın yazgısı konusunda sosyalist ülkelerin taşıdığı büyük sorumluluğu yeni bir güçle gösterdi. Sosyalist ülkelerin dış politika ana çizgisi bunda kendini gösterdi. Daha bundan altmış yıl önce V. İ. Lenin sosyalizm ve barış kavramlarını sınıksız bağlı görüyordu. Gerçekten ulusal bağımsızlık ve egemenliğe saygı temeline dayalı barış ve işbirliği politikası sosyalizme özgüdür. Barış, sosyalizmi kurmakta olan halklar için, yeni düzenin tam utkusuna ulaşma yolunda olanca güçleri ve enerjileriyle çalışma olanağı bulmaları bakımından gereklidir; barış bütün halklara ekonomik ve sosyal ilerleme koşulu olarak gereklidir.

PDK toplantısı, Varşova Antlaşmasına üye sosyalist devletlerin halkların barış ve ilerleme ümitlerinin özdeşleşmesine yardımcı olma çabalarında ne kadar azimli olduğunu gösterdi. Bu devletlerin on yıl önce yine Bükreş'te, güvenlik konusuna hasredilecek bir Avrupa genel toplantısı yapılması gerekliliği sorununu ortaya koyduklarını, kıtanın bütün ülkelerine bu ruhta bir çağrıda bulunduklarını hatırlatmak yararlıdır. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı işte bu girişimin gerçek bir simgesi oldu. Bu konferansın 1975 yazında Helsinki'de başarıyla sona ermesi, Avrupa'nın politik yaşamında, kıtada barış, yumuşama ve işbirliği savaşımı yolunda geniş ufuklar ve olanaklar açan tarihsel önemi olan bir olaydır.

PDK toplantısına katılanlar arasındaki fikir alışverişi sırasında, bugün,

bütün dünya ilerici güçlerinin savaşımlı sonucunu olarak, Avrupa'da ve tüm dünyada derin devrimci, sosyal ve ulusal dönüşümler yapılmakta olduğu, uluslararası alanda olumlu değişiklikler, barış ve ilerilik yararına güçler dengesinde köklü değişimler olduğu belirtildi.

Halklar artık eski emperyalist egemenlik ve dikta politikasına son vermek, kendi yazgılarına, ülkelerinin ulusal servetlerine buyruk olmak ve dışarıdan karışma olmaksızın, kendi çıkarlarından ve emellerinden hareket ederek hayatlarını örgütlemek istiyorlar. Yukarıda belirttiğimiz süreçler, ana nitelik çizgisi olarak, halkların bu iradesini kesinlikle doğruluyor. İlerici güçlerin yeni politika uğrunda, hak eşitliği ve karşılıklı yarar politikası uğrunda savaşımlı gittikçe daha büyük bir atılım kazanıyor; bazı kapitalist ülkelerde başlıbaşına bağımsız politika gütmeye eğilimleri güçleniyor. Bu değişiklikler ve halkların enerjik eylemleri sayesinde, dünya gelişmesinde yumuşamayı ve işbirliğini amaçlayan yeni siyaset hattının temeli atıldı. Kuşkusuz, zamanımız dünyasının bütün gelişme süreçlerinde, sosyalist ülkeler, bu ülkelerin ardıcıl barış ve işbirliği politikası önemli bir rol oynadı ve oynuyor. Bir yandan gelişme halindeki ülkelerin, bağımsız sosyal-ekonomik gelişme yoluna koyulmakta olan devletlerin, uluslararası ilişkilerde olumlu değişikliklere katkıları da artıyor.

Ne var ki, bu yeni siyaset hattının uluslararası yaşamda henüz kendine yol açmaya başladığını ve şimdilik dönüşsüz karakter kazanmış olmadığını da dikkate almalıyız. Dünyada, eskisi gibi, uluslararası yumuşamaya düşman olan gerici güçler vardır. Bunlar, halkların barış ve güvenliğini tehlikeye düşürebilirler. Bu güçler, diğer devletlerin içişlerine karışmaktan geri durmuyor, silâhlanma yarışını, özellikle nükleer silâhlanma yarışını körükliyor, eski gerginliğe ve «soğuk harp»e dönme politikası güdüyorlar. Bu gerçeklikler karşısında, yeni bir uluslararası iklim, yani dünyanın bütün ulusları arasında tam güvenlik ve geniş işbirliği iklimi yaratılabilmesi için, sosyalist ülkelerin, demokratik, ilerici, anti-emperyalist güçlerin, bütün halkların harcadıkları çabaları kat kat artırmaları gerektiği her zamankinden daha büyük bir güçle ortaya çıkıyor.

Varşova Antlaşması üyesi devletler PDK toplantısı, işte bu çabaların geliştirilmesi hedefine yöneltilmişti.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Helsinki'de Sonuç Belgesi'ni kabul etmekle, kıtada gerçek güvenlik ve barışı garantileyecek yeni ilişkiler kurulması sürecini sadece başlatmış oldu. Bu sürecin geliştirilmesi için, Sonuç Belgesi'nin bir bütün meydana getiren hükümlerinin, bu belgeyi imzalayan devletlerce kabul edilen prensip ve yükümlerinin gerçekleştirilmesi kesin bir önem taşıyor. Bu başlıca hedef, bütün Avrupa devletleri ve halklarının daha öte büyük, yorulmak bilmez yoğun çabalar göstermelerini gerektiriyor. PDK toplantısında kabul edilen belgelere işte bu ruh sinmiş bulunuyor.

Varşova Antlaşması üyesi devletlerin parti ve devlet yöneticilerinin Bükreş'te imzaladıkları «Uluslararası yumuşamada yeni başarılar sağlanması, Avrupa'da güvenliğin artırılması ve işbirliğinin geliştirilmesi için» başlıklı deklarasyon, çeşitli alanları kapsar nitelikte ve Avrupa'da politik yaşamın olumlu gelişmesi bakımından önemi büyük bir dizi gerçekçi öneriler ileri süren dolgun içerikli bir belgedir. Romanya Komünist Partisi Genel Sekreteri ve Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Başkanı Nicolae Ceauşescu yoldaş, toplantıya katılanlar şerefine verilen kokteylde yaptığı konuşmada, bu deklarasyonun önemine değinerek şunları belirtti: «Kabul ettiğimiz deklarasyon, çok önemli bir belgedir. Bu belge, ülkelerimizin, Avrupa güvenlik ve işbirliğini güçlendirme, bugün kıtamızın ve tüm insanlığın karşı karşıya bulunduğu karmaşık sorunları barış ve uluslararası işbirliği yararına çözmeye yönündeki ortak çabalara aktif bir katkıda bulunmak üzere sistemli bir özen gösterdiklerini ortaya koyuyor. Bu belge, Varşova Antlaşması üyesi sosyalist devletlerin, Helsinki belgelerinin içerdiği prensip ve hükümlerin gerçekleştirilmesi için, gerek Avrupa'da, gerekse bütün dünyada halklar arasında güven ve engelsiz işbirliği koşulları yaratılması için, yeni girişimlere uygun olarak bundan böyle de bütün enerjileriyle çalışma azimlerini dile getiriyor.»

Avrupa'da gerçek güvenlik ve sürekli barışın garanti edilmesi askersel yumuşama ve silâhsızlanma konusunda etkin tedbirler almakla kopmaz biçimde bağlıdır. Fakat bugün silâhlanma yarışının aldığı ölçüler derin bir endişe uyandırıyor. Avrupa kıtasına özgü bir karakter çizgisi olarak, bugün, tarihte eşi görülmedik ölçüde bir silâhlı güçler yoğunlaşması, nükleer silâh da içinde olmak üzere büyük ölçüde silâh yığınakları yapıldığı görülüyor. Avrupa genel toplantısına katılan devletlerin askersel bütçeleri, dünya ölçüsündeki bütün askersel harcamaların yüzde 80'i kadarını oluşturuyor. Bu nedenle, sözkonusu deklarasyonda gayet haklı olarak şöyle deniliyor: «Zamanımızın en çetin ve ertelenmeye gelmez sorunu, silâhlanma yarışına son verilmesi, silâhsızlanmanın, öncelikle nükleer silâhsızlanmanın gerçekleştirilmesi ve bir dünya savaşı tehlikesinin giderilmesidir. Bu sağlanmadan, uluslararası ilişkilerin gelişmesindeki olumlu eğilimleri dönüşsüz hale getirmenin, dünyada gerçek güvenliği garantilemenin olanğı yoktur.»

Toplantı, bu gerçeklik ve değerlemeleri çıkış noktası yaparak, politik yumuşamanın dünyada askersel cepheleşmeleri giderme tedbirleriyle bütünlenmesi gerekliliğini kesinlikle belirtti ve silâhsızlanmanın gerçekleştirilmesi için ısrarlı bir çağrıda bulundu. Varşova Antlaşması üyesi sosyalist ülkeler, bu yönde, silâhlı güçlerin ve silâhların azaltılması sürecinin gerek Orta Avrupa'da, gerekse tüm kıta ölçüsünde ardıcıl ve sapmasız bir karakter kazanması, hem ulusal silâhlı güçleri, hem de yabancı topraklarda bulunan askersel birlikleri kapsamı bakımından eylemde bulunma azminde olduklarını belirttiler. Varşova Antlaşması'na üye devletler, aynı

zamanda nükleer silâhlanma yarışına son verilmesi, hiç bir ayırım yapılmaksızın bütün devletlerin nükleer enerjiden barışçı amaçlarla yararlanmaları koşullarında nükleer silâhı yaymaktan kaçınma rejiminin güçlendirilmesi konuları üzerinde özel bir dikkatle durdular. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansının Sonuç Belgesi'ni imzalayan bütün devletlerin, birbirine karşı nükleer silâhları kullanmakta birinci olmaktan kaçınma yükümü altına girmeleri önerisinde de bir nükleer savaş tehlikesini gidermeye etkin katkılarda bulunma özenleri açıkça kendini gösterdi. Varşova Antlaşması üyesi devletlerin çağrısında formüle edilen bu öneri, hazırlıkları çokyanlı antlaşma tasarısının temelini oluşturuyor.

Bükreş'te kabul edilen deklarasyon silâhsızlanma konusunda daha başka önerileri de içeriyor. Bunlar arasında, kimyasal silâhın yasaklanması ve yokedilmesi, yığınla kırımda kullanılan yeni silâh türleri ve sistemleri meydana getirilmesinin yasaklanması, silâhlı güçlerin ve olağan silâh ve donatımların azaltılması, yabancı topraklarda bulunan askersel üslerin kaldırılması, başka devletlerin topraklarından askeri birliklerin çekilmesi, dünyanın çeşitli kesimlerinde barış bölgeleri yaratılması, savunma bütçelerinin azaltılması önerilerini sayabiliriz. Deklarasyonda, Varşova Antlaşmasına üye devletlerin, bütün bu sorunlar üzerinde görüşmeler yapmaya hazır oldukları doğrulanıyor. Toplantıya katılanlar, silâhsızlanma sorunlarına hasredilecek bir BMT Genel Kurulu özel dönem toplantısı yapılmasını da istemiş bulunuyorlar. Geçenlerde BMT Genel Kurulunun böyle bir özel dönem toplantısını 1978 yılında yapmayı kararlaştırmış olmasını memnuniyetle kaydetmek isteriz.

Varşova Antlaşmasına katılan sosyalist devletler, şimdiye dek defalarca belirtmiş oldukları görüşü, yani dünyanın birbirine karşı askersel bloklara bölünmesini önleme gerekliliği görüşünü tekrarladılar. Yayımradıkları deklarasyonda, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'nün dağıtılmasıyla birlikte Varşova Antlaşması Örgütü'nü de dağıtmaya ve bu yönde ilk adım olarak bunların askersel örgütlerini ortadan kaldırmaya hazır olduklarını yeniden açıkladılar. Sosyalist ülkeler tarafından epey zamandır önerilmiş olan bu adım uluslararası durumun tamamen normalleştirilmesi istemlerine uygundur.

Politik bakımdan büyük önemi olan bu hedefe ulaşılabilmesi için, kuşkusuz askersel blokların eylemini yavaş yavaş sınırlamakta yarar vardır. Toplantıya katılanların aldıkları karar, yani Avrupa'da ve bütün dünyada güvenlik ve barış savaşımının hedefleri doğrultusunda sözkonusu devletler arasında danışma nitelikli fikir ve haber alışverişini geliştirme kararı; deklarasyonda yer alan ve bütün devletlerin bugünkü gruplaşmaları ve askersel-politik bağlaşımları genişletebilecek veya yenilerinin meydana getirilmesine yol açabilecek hareketlerden kaçınmalarını öneren çağrı, aynı zamanda Varşova Antlaşması ile Kuzey Atlantik Pakti'nda bu örgüt-

lere yeni devletlerin katılmalarına olanak veren maddelerin beraberce yürürlükten kaldırılması somut önerileri hep bu anlamı taşımaktadır.

Deklarasyonda, toplantıya katılan devletlerin tüm Avrupa'da ve kıtanın çeşitli bölgelerinde kıtanın genel güvenliğine etkin bir katkı olarak devletler arasında iyi komşuluk, dostluk ve işbirliği ilişkileri kurmayı amaçlayan tedbirleri destekleme azimleri dile getiriliyor. Sosyalist ülkeler, somut tedbirler önererek bu yönde daimi girişimlerde bulunmuşlardır. Örneğin, Sovyetler Birliği'nin Akdeniz'den atom silâhlı savaş gemilerinin ve denizaltıların çekilmesini isteyen önerileri, Romanya'nın Balkanlar'ı atom silâhından arınık bir işbirliği ve barış bölgesi haline getirme önerileri, aynı zamanda diğer sosyalist ülkelerin kendi topraklarının bulunduğu coğrafi bölgelere ilişkin önerileri herkesçe bilinmektedir. Kuşku yok ki, Avrupa'nın ve bütün dünyanın çeşitli kesimlerinde böyle bölgeler meydana getirilmesi, belirli bir ülkeye veya bir grup ülkeye zarar vermedikten başka, gerek belli bir bölge halklarının çıkarlarına, gerekse Avrupa kıtasında ve tüm dünyada barış, güvenlik ve işbirliği çıkarlarına da hizmet edecektir.

Avrupa'nın bütün devletleri arasında geniş ve çokyanlı ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliğinin geliştirilmesi, kıtada güvenlik ve barışı kurmanın önemli bir yanıdır. Toplantıya katılanlar, fikir alışverişi çerçevesi içinde, bu sorunlar üzerinde dikkatle durdular; zira hepsi de, şimdiye kadarki deneyin gösterdiği üzere, ticaret, sanayi, bilim ve teknik alanındaki ilişkileri güçlendirmenin bütün devletlerin çıkarına uygun olduğu ve ilerleme bakımından, her halkın yaşama koşullarının iyileşmesi bakımından güçlü bir teşvik etkeni olduğu kanısındadırlar. İşte bu nedenle, PDK toplantısında temsil edilen sosyalist ülkeler, bütün diğer ilgili devletlerle uzun vadeli ve büyük çaplı işbirliğini durmaksızın geliştirmeye kesinlikle yardım etmek niyetinde olduklarını ortaya koydular. Deklarasyonda yer alan çeşitli eylem alanlarında bütün Avrupa çapında devletler-arası toplantılar yapılmasına ilişkin önerilerin hayata geçirilmesi elbette olumlu bir rol oynayabilir. Fakat bugün «soğuk harp»in doğurduğu nice sınırlama ve ayırımlar, ekonomik ilişkilerin bir devletin diğeri üzerinde politik baskı yapması için kullanılması metotları, tam hak eşitliği ve karşılıklı yarar ilkesine dayalı geniş bir işbirliği yapılmasına engel olmaya devam ediyor. Bütün halkların çıkarları, bu yapay engellerin kaldırılmasını, bu gibi davranışlardan vazgeçilmesini gerektiriyor. Sosyalist ülkeler, uzun yıllar boyunca, doğruluğunu hayatın gösterdiği bu görüşlere sadık kaldılar. Bunu Bükreş deklarasyonu tekrar ortaya koydu.

Biz, eski haksızlık ve sömürü ilişkilerinin, halklar üzerinde emperyalist, sömürgeci ve yeni-sömürgeci egemenlik politikasının derin izlerini giderecek bir uluslararası yeni ekonomik düzen yaratmak üzere çabalar harcadığı bir zamanda yaşıyoruz. Böyle bir zamanda, toplantıya katılan-

ların deklarasyonda belirtilen görüşü, yani Avrupa'da ekonomik işbirliği gelişmesinin dünya çapında ekonomik ilişkilerden ayrılmayacağı görüşü özel bir politik önem kazanıyor. PDK toplantısına katılanlar, uluslararası ekonomik ilişkilerin hakka bir temel üzerinde, bütün devletlerin (büyük veya küçük, sosyalist veya kapitalist, gelişmiş veya gelişme halinde) hak eşitliği prensiplerine dayalı olarak yeniden kurulması gerektiğini hiç bir ikircime yer vermeden belirttiler. Ve doğallıkla, dayanışma ruhunda hareket ederek, azgelişmiş ve bağlantısız devletler tarafından ilân edilen uluslararası işbirliği programının ilkesel doğrultusunu desteklediler.

PDK toplantısına katılan devletler, bunun gibi, Avrupa devletleri arasında kültür, bilim, eğitim, enformasyon alanında, insanlar arasında temaslarda işbirliğini, Avrupa politik iklimini durmadan iyileştirmekle ödevli işbirliğini genişletme sorunu üzerinde de dikkatle durdular. Avrupa Genel Konferansı'nın Sonuç Belgesi'nde sözleşilen olanakların ve anlaşma hükümlerinin tam ve etkin biçimde uygulanmasından, her halkın değerler hazinesinin, aynı zamanda tümüyle Avrupa ve dünya uygarlığının bütün edinimlerinin zenginleştirilmesine yardım edecek gerçek manevî değerlerin yoğun biçimde değiş tokuşundan yana olduklarını açıkladılar. Bu amaçla, toplantıya katılan ülkeler, Avrupa düzeyinde uygulamalar ve bu arada festivaller, yarışmalar, sergiler ve sanat-kültür alanında başka girişimlerde bulunulmasını önerdiler. Doğal olarak, bu gibi girişimler, Avrupa ülkeleri halklarının birbirlerini daha iyi tanımalarına, aralarındaki temaslara artmasına, dünya uygarlığı hazinesine erişme kapılarının kendilerine daha geniş ölçüde açılmasına yardım edebilir. Toplantıya katılan ülkeler, sosyalist hümanizm prensiplerinden hareket ederek, kıtada yaşayanların tümüne insan onuruna yaraşır yaşam ve çalışma koşulları sağlanması, işsizliğe son verilmesi, çağdaş bilim, teknik ve kültürün ulaşımlarından serbestçe yararlanılması için çaba harcanması gerektiğini, gençliği sosyal ilerleme, barış ve halklar arasında işbirliği idealleri ruhunda eğitime, yığınsal enformasyon araçlarını kamuoyuna uluslararası olayları doğruca tanıtmaya, halklar arasında yakınlık sağlama yönünde kullanma gerektiğini önemle belirttiler.

PDK toplantısının yayımladığı deklarasyonun ve diğer belgelerinin, Avrupa kıtasında elbirliği çabalarıyla güvenlik ve barışı sağlama yönünde yeni somut adımlar atılmasına yol açtığı güvenle söylenebilir. Uluslararası durumun gerçeklikleri ve karmaşık yönleri, bütün sosyalist ülkelerin, bütün Avrupa ülkelerinin, kıtada güvenliği ve yumuşamayı garantileme yönünde çabalarını artırmalarını gerektiriyor. Avrupa Konferansı'nın Sonuç Belgesi'nde sözleşilen bütün girişimlerin pratikte gerçekleştirilmesi için somut tedbirler alınmalıdır. Sonuç Belgesi'nin içerdiği ödevlerin yerine getirilmesinde uluslararası işbirliğinin şimdiye kadarki olumlu deneyinden yararlanılarak, Avrupa Konferansı'na katılan devletler temsilcileri arasında 1977'de Belgrad'da yapılacak olan toplantının esaslı olarak hazırlan-

ması gerekiyor. Bu toplantının, bütün bu amaçları pratikte gerçekleştirmek üzere bir somut eylemler programı kararlaştırarak, Avrupa'da güvenliği sağlamlaştırma ve işbirliğini geliştirme çabaları yönünde güçlü bir teşvik etkeni olması bekleniyor. Reel olaylar ve kanıtlar, bu amaçların gerçekleştirilmesi yolunda, Avrupa güvenliğinin güçlendirilmesi yolunda, hükümetlerin yaptıkları çalışmaların ve diplomatik eylemlerin yanısıra çeşitli politik, felsefi veya dinsel görüşlere bağlı olan en geniş kamuoyu çevrelerini seferber etmenin, tarihsel gelişmenin yollarını belirlemede kesin rolü oynayan halkların savaşımını, en geniş yığınların savaşımını artırmanın büyük bir önemi olduğunu gösteriyor. Barış davası, ulusların serbestçe ve bağımsız olarak benliğini bulması davası, bütün halkları objektif olarak birleştiriyor, pratik ödevlerin gerçekleştirilmesinde en önemli rol oynayan bütün bilinçli güçlerin elbirliğiyle çalışmalarını gerektiriyor. İşte bundan ötürü, toplantıya katılan devletler, yayımladıkları deklarasyonda, Avrupa'da ve dünyada sürekli barış uğrunda bütün ilerici ve demokratik hareketlerle, bütün barışsever güçlerle işbirliği yapmaya hazır olduklarını belirtmiş bulunuyorlar.

Toplantıda, bununla birlikte, bütün sosyalist ülkeler arasında dayanışmayı güçlendirmenin, barış ve ilerilik davasının başarıları için olağanüstü önemli bir önkoşul olduğu belirtildi. Bu nedenle, deklarasyonda, toplantıya katılan her devletin, Varşova Antlaşması üyesi olmayan sosyalist devletlerle çokyanlı ve hak eşitliğine dayalı işbirliği ve dostluğu güçlendirme kararının saptanmış olması önemli bir noktadır. Bundan başka, toplantının bildirisinde denildiği gibi, antlaşma çerçevesinde politik işbirliği mekanizmasını daha fazla yetkinleştirmek üzere, PDK'nın organları olarak bir dışişleri bakanları komitesi ve bir birleşik sekreterlik kurulması kararlaştırılmış bulunuyor.

Bükreş toplantısı ve bu toplantıda kabul edilen belgeler, karşılıklı anlayış, arkadaşça işbirliği ve karşılıklı saygı ruhunda yapılan fikir değiş tokuşu görüşmelerinin olumlu sonuçlar verdiğini, dayanışma ve birliğin güçlenmesine, Avrupa'da ve bütün dünyada yumuşama ve karşılıklı anlayış soylu hedeflerine ulaşılmasına yardım ettiğini bir kez daha gösterdi. Deklarasyonda belirtildiği üzere, toplantıya katılan devletler, «aralarındaki işbirliğini Marksizm-Leninizm ve enternasyonal dayanışma, her devletin hak eşitliğine ve egemenliğine saygı, birbirinin içişlerine karışmama ve arkadaşça yardımlaşma prensipleri temeli üzerinde hiç aralıksız güçlendirme» konusunda kararlı olduklarını kesinlikle ortaya koydular.

Romanya halkı, PDK toplantısının sonuçlarını memnuniyetle karşılıyor. Büyük yaratıcı çalışmalar içinde olan, her bakımdan gelişmiş sosyalist toplumu kurmak ve Romanya Komünist Partisi XI. Kongresi'nin kabul ettiği programı yerine getirmek için özveriyle çalışan Romanya halkı, diğer sosyalist ülkeler halklarıyla birlikte, geniş anti-emperyalist cephenin

bütün güçleriyle birlikte, hem bütün dünyada yumuşamanın geliştirilmesi, hem de barışın sağlanması için aynı enerjiyle savaşım yürütmekte kesinlikle kararlıdır. Romanya Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Yürütme Komitesi, N. Ceaşescu yoldaşın PDK toplantısı çalışmaları hakkında bilgi verdiği görüşmede, «Romanya Sosyalist Cumhuriyetinin, kıtamızın bütün ulusları arasında sürekli güvenlik ve geniş işbirliğini gerçekleştirmek üzere, Varşova Antlaşması üyesi ülkelerle, bütün sosyalist ülkelerle işbirliğini güçlendireceği»ni tekrar belirtmiş bulunuyor.

TÜSTAV

«Küçük» ülkeler ve entegrasyon

Çağdaş dünyanın ekonomik gelişmesinin ana çizgilerinden biri, toplumsal üretimin enternasyonalleşmesinin ve bununla ilgili entegrasyon süreçlerinin derinleşmesidir. Entegrasyon süreçleri sosyalist ve kapitalist ülkeler ekonomisinde görülüyor. Doğal olarak bu süreçler ve aynı zamanda iki karşıt toplumsal sistemin bütün gelişmesi, bunlara özgü temel yasaların eylemine dayanıyor.

Dergi Yazı Kurulu, Bulgaristan ve Danimarka uzmanlarından, entegrasyon süreçlerinin kendi ülkelerini nasıl etkilediğini somut örneklerle anlatmalarını rica etti. Aşağıda G. Stoyanov (BHC) ve H. Kloster'in (Danimarka) anlattıklarını sunuyoruz.

BULGARISTAN VE EYK

1944'e sosyalizmi kurma yoluna koyulan Bulgaristan, 1949 yılı Ocak ayında Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne üye oldu. EYK üyesi ülkelerle kardeşçe işbirliği sonucunda ülke ekonomisi epeyce sağlamlaştı; Bulgar halkının direşken, bilinçli yaratıcı emeği ve Bulgaristan Komünist Partisinin doğru yönetimi sayesinde, geçen yıllar içinde, Bulgaristan ekonomik gelişme düzeyi bakımından Avrupa'da sondan ikinci gelen geri kalmış bir ülke olmaktan çıkarak, çağdaş bir endüstri-tarım devleti haline geldi. 1974 yılında BHC'nin gayri safi ulusal hasılası 1952'ye kıyasla yaklaşık 7 kat, ulusal gelir ise 5 defadan fazla arttı. Son yirmi yıl içinde halkın, nominal gelirleri 3,5, reel gelirleriye 4 defa arttı. İşbirliği tarihçesinde alınan bazı örnekler, sosyalist entegrasyonun Bulgaristan'a somut olarak neler verdiği hakkında bir fikir veriyor.

Sovyetler Birliği'nin yardımıyla kurulan Bulgar endüstrisinin en önemli kuruluşları, bu endüstrinin daha sonraki gelişmesine bir temel oldu. Bu fabrika ve kombinalar tüm demir-çelik endüstrisi ürününün % 95 kadarını, renkli metaller ürününün % 85'ini, petrol işleme ve kimya sanayii ürünlerinin % 80'ini, elektrik enerjisinin % 60'ını üretiyor. Öteki sosyalist ülkelerle EYK yoluyla sürdürülen ilişkiler de Bulgaristan endüstrisinin gelişmesi bakımından büyük bir önem taşıyor. Örneğin, Macaristan'la kimya, petro-kimya ve eczacılık üretimi, DAC ile makine yapımı, elektrik tekniği, elektronik ve kimya sanayii, Polonya ile gemi yapımı, Çekoslovakya ile makine yapımı, kimya ve enerji, demir-çelik, yük otomobilleri üretimi alanlarında işbirliği sürdürülüyor. Genel olarak, ülkenin EYK'ye

katılımı döneminde Bulgaristan endüstrisinin ilerlemesini şu veriler de doğruluyor:

Bazı tür sanayi ürünlerinde kişi başına üretim

	1948	1952	1956	1974
Elektrik enerjisi – kvs	77	186	316	2.627
Kömür çıkarımı – Kg	598	1.019	1.428	2.984
Demir cevheri – kg	1,4	7,4	13,9	97,5
Dökme demir ve demir alaşımı – kg	0,1	1,2	1,3	176,0
Çelik	0,7	0,8	17,1	252,1

Enerji ve hammadde problemi vaktiyle Bulgaristan ekonomisinde geleneksel olarak güçlükler yaratıyorken, şimdi sosyalist topluluk ülkelerinin katılımıyla başarılı olarak çözüme kavuşturuluyor. Örneğin, türü bakımından bir tek olan ve Sovyetler Birliği'nin yardımıyla kurulan Kozloduy şehri yakınlarındaki Atom Elektrik Santralinin yapıcılık işleri tamamlandı. Çekoslovakya, toplam 900 megavat donatı gücüyle birçok ısı ve Su-Elektrik Santralinin kuruluşuna katılıyor. Son yıllarda, elektrik kuruluşlarının, özellikle «Bobov Dol» Termoelektrik Santralinin (630 megavat) yapıcılığına Polonya Halk Cumhuriyeti de katılıyor. Yararlı bir işbirliği biçimi olarak ortak kuruluşlar yapıcılığı da gelişiyor. Bulgaristan bunlardan ürün alıyor, ya da en yakın zamanda almaya başlayacak. Örneğin, Sovyetler Birliği'nde Ust-İlmsk selüloz fabrikası (bu fabrikanın ürününden BHC'ye yılda 50 bin ton selüloz düşecek), Kiembraev asbest kombinası (BHC'ye her yıl 40 bin ton asbest düşecek). Orenburg gaz yatağı ve Sovyetler Birliği'nin batı sınırına kadar uzanan ve 15 milyar metreküp doğal gaz üretecek olan ana gaz borusu (bunlardan BHC 2,8 milyar metreküp gaz alacak) hep bu ortak kuruluşlar arasındadır. Bulgaristan EY K üyesi öteki Avrupa ülkeleriyle hammadde üretimi anlaşmalarına da, Küba'da yılda 30 bin ton kapasiteli nikel üretimi işletmeleri kurulmasına da katılıyor.

Bulgaristan, EYK'nin eylemine katılma sayesinde, kısa süreler içinde tarım üretimini de yenileştirip modernleştirmeyi başardı. Bu eylemlerin tümü, mal üretiminin bollaşmasını, tarım ürünlerinin epeyce artmasını sağladı.

BHC için, EYK üyesi ülkeler, konjonktürel düşüşler olmayan büyük bir pazar oluşturuyor. Bulgaristan sanayi ve tarım ürünlerinin % 80'i EYK üyelerine satılıyor. 1950–1974 yılları döneminde Bulgaristan'ın dış ticaret alışverişi 26 defa arttı; ihracat 28, ithalat 24 kat çoğaldı. EYK'ye üye kardeş ülkelerle karşılıklı yarara dayalı ticaret, makine ve teknik dona-

Bazı tür tarım ürünlerinde kişi başına üretim

Dönem için ortalama

	1949— 1952	1953— 1957	1958— 1960	1966— 1970	1971— 1974
Buğday — kg	245	267	305	349	372
Domates — kg	21	39	67	85	93
Süt — litre	90	97	130	183	193
Yumurtak-tane	90	110	132	190	227
Et — kg	28	34	41	59	65

tım ihraç ve ithali de içinde olmak üzere, ana göstergelere göre denge-
leniyor.

Diğer EYK üyesi ülkelerle, ayrı ayrı üretim dalları ve türlerinin, bilim-
sel-teknik işbirliğini daha öte geliştirmenin, uzmanlaşma ve kooperatif-
leşmeyi kökleştirmenin ortaklaşa plânlanması alanında kompleks enteg-
rasyon tedbir ve projelerine katılmak, önümüzdeki yıllarda Bulgaristan için
büyük bir önem kazanacak. Bulgaristan, EYK çerçevesinde, artık büyük
çaplı seri üretimi örgütlemiş olup, yaklaşık 400 tür makine yapımı mamulü
üretiminde uzmanlaşarak, optimal boyutlu kuruluşlar meydana getiriyor.

EYK'ye katılım, BHC için birincil bir önem taşıyor ve taşıyacak. Sosya-
list entegrasyon politikası, BHC'nin Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist
topluluk ülkeleriyle işbirliği sağlam temeli üzerinde kuruluyor, Bulgaristan
halkının köklü ulusal ve enternasyonal çıkarlarına uygun düşüyor.

G. Stoyanov

DANİMARKA VE AET

Danimarka'nın Ortak Pazar'a girmesi konusunda referandum yapılma-
dan önce yandaşları, 1973'te Danimarka, İrlanda ve Büyük Britanya'nın
katılmalarıyla bu örgütün genişlemesinin, aynı zamanda genişlemiş Av-
rupa Ekonomik Topluluğu ile Avrupa Serbest Ticaret Örgütü'ne (ASTO)
üye ülkeler arasındaki ticari ve siyasal anlaşmaların Batı Avrupa ticare-
tine kayda değer yeni boyutlar kazandıracağını kanıtlamaya çalışıyor-
lardı. Bunun, Danimarka ekonomisine ek «güçler» sağlayacağı, sanayi ve
tarım ürünleri alışverişini hissedilir derecede genişleteceği tahmin edili-
yordu.

Bu adıma karşı olanalara gelince, bunlara göre, Danimarka'nın AET'ye
girmesi ülke için büyük bir tehlike gizliyor, övülen «nimetler» ise söz gö-
türür sayılıyordu. Gerçekten, Danimarka'nın ihracatında şimdi AET üyesi

olan sekiz ülkenin payı % 51,6 iken, 1974'te bu oran ancak % 42,8 oldu. AET'ye girmesinden sonra, Danimarka'nın özellikle FAC'yle ticaret dengesi açığı kesinlikle arttı.

(Danimarka'nın ticaret dengesi açığı (milyar kron olarak)

	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Bütün ülkelerle	8,2	7,3	5,0	9,4	13,5	9,4
Bu arada FAC'yle	3,0	2,9	2,9	4,6	6,0	5,1

İtalya'nın ithal mallarını sınırlamasından, Danimarka iki kez büyük kayıba uğradı. Ortak Pazar'ın kâh şu, kâh bu ülkesinin kendi gereksinimlerine göre, AET'yle antlaşmalarını bozarak, para reformu yapmalarına veya para biriminin altın değerini yükseltmelerine defalarca tanık olmuş bulunuyoruz. Ne kadar paradoksal olursa olsun, Danimarka'yı koruma tedbirleri almak zorunda bırakan AET'dir.

AET'ye girmenin, ülkemizde en çok tarım için elverişli koşullar yaratacağı vaadediliyordu. 1972 yılında, Ortak Pazar'a girme yandaşları, Danimarka tarım gelirinin yılda 2-3 milyar artacağını ileri sürüyorlardı. Danimarkalılara, memleket köy ekonomisinin AET pazarına katılmasıyla iyi perspektifler açılacağı, ülkenin rekabet gücünün artacağı telkin ediliyordu.

Danimarka Komünist Partisi, AET'ye girmekle, giderler gelirlerden daha büyük hızla artacağı için, ülke köy ekonomisinde durumun iyileşmeyeceğini belirtiyordu. Fakat bu kanıtlar gözönüne alınmadı.

Danimarka'da köy ekonomisi üretimi yıllardır durgun haldeydi. Durum şimdi de değişmiş değildir. AET'ye katılmanın ilk iki yılında, köy ekonomisi için gerekli hammadde ve teknik araç harcamaları % 52 arttı. Tek işletme başına gelirler ortalama % 37 çoğaldı, fakat artışın hemen hemen yarısını enflasyon «yuttu». Danimarka'nın AET'ye üye olmasından sonraki ilk iki yıl içinde durum böyledi. Şimdi elimizde artık üçüncü iktisat yılı (1974-1975) verileri de var. Bu veriler, gelirlerin % 15 azaldığını tanıtıyor. Köy ekonomisinde artan zorluklar, devletin para yardımlarında bulunmasını giderek artan bir ısrarla gerektiriyor.

Ortak Pazar'a girmenin sonucu olarak, Danimarka günden güne daha çok yabancı sermayeye bağımlı duruma düştü. 1969'da yabancı kumpanyalar Danimarka sanayiinde senetli sermayenin % 13'ne sahiptiler, ama genel sanayi kuruluşlarına ait zorunlu vergi toplamının % 4'ünü ödediler. 1974'te Danimarka'nın en büyük kuruluşlarından her 50'sinin 9'u yabancı sermayenin kontrolü altında bulunuyordu.

1973'te Danimarka'da en büyük kuruluşların % 1'ine mal alışverişi toplamının % 60'ı düşüyordu. Bu yoğunlaşma eğilimi AET'ye girmekle daha da hızlandı. Aynı zamanda büyük kuruluşların durumu kötüleşti.

Danimarka Sendikalar Merkez Birliği (DSMB) başkanı T. Mielsen, Danimarka'nın AET'ye girmesinden sonra herkese iş sağlanmanın güven altına alınacağını vaadetti. İşte veriler: İşsizlerin sayısı 1971'de 34.200 kadarken, 1972'de 39 bin, 1973'te 22.900, 1974'te 56 bin, 1975'te 121.900 kişi oldu. Ortak Pazar'a katıldıktan sonra Danimarka sanayiinde çalışan her yedi kişiden biri kapı dışarı edildi.

1975 Martında ücretleri dondurma kanunu kabul edildi. Hükümet şimdiki toplu sözleşmelerin süresini iki yıl daha uzatmayı düşünüyor. Başka bir deyişle, emekçilere, önümüzdeki yıllarda ücretlerine zam yapılmayacağı sezdiriliyor. Emekli aylıklarında ve ücretlerde artışı enflasyon bütünü yutuyor.

1975'te ev kiralının % 40 dolayında artması, ahalinin en çok geçim sıkıntısı çeken tabakalarına alabildiğine dokundu. Danimarka'nın AET'ye girmesinden sonra, öğrenci gençliğin durumu da kötüleşti. Devlet bursları ve kredileri kaldırıldı. Bunun yerine, yalnız özel bankalardan kredi alınması güvenceye bağlandı.

*Parakende mal fiyatlarının artışı
(Dönem için ortalama, yüzdeyle)*

1962-1972	1973	1974	1975
6,0	9,3	15,3	9,6

Danimarka'nın AET'ye katılımının başlıca sonuçları, büyük işsizlikle at-başı giderek hızla yukarı tırmanan enflasyondur. AET'ye girmesinin memlekete getireceği «nimetler»e ilişkin vaatlerin yerine getirileceği inancı da sönüp gitti. Danimarka'nın Ortak Pazar'a girmesinden üç yıl sonra vaatlerin kâğıt üzerinde kaldığını kesin olarak söyleyebiliriz.

H. Kloster

RESMİ VERİLERE GÖRE ...

Bütün dünya gazete ve dergilerinde, her gün, sermaye ülkelerindeki emekçilerin durumu üstüne rakamlar ve kanıtlar yayımlanıyor. Bu verilerin yorumlaması gereksizdir.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün verdiği habere göre, gelişmiş kapita-

list ülkelerde işsizlik düzeyi, son 40 yıl içinde görülmemiş ölçüler aldı. Geçen yılın sonunda bu ülkelerin 23'ünde 18 milyon işsiz vardı. Bu, söz konusu ülkelerin toplam işgücünün % 5'inden çoğunu oluşturuyor. Bu yıl işsizlik tırmanmakta devam ediyor. Avrupa Konseyi'ne bağlı komisyonun verilerine göre, 1975 Haziranından 1976 Haziranına kadar, işsizlik, İngiltere'de 447 bin, Fransa'da 111 bin, İtalya'da 85 bin, Belçika'da 53 bin kişi arttı.

Kapitalist ülkelerde işsizlik (1976 Temmuzuna kadar)

	İşsizler sayısı (bin kişi olarak)	Çalışan nüfusa oranı
Belçika	225,0	% 8,5
Büyük Britanya	1.294,0	% 5,5
Hollânda	207,3	% 5,0
ABD	9.700,0	% 10,2
Fransa	1.135,0	% 4,8
FAC	921,0	% 4,0

İşsizliğin özellikle gençliğe indirdiği darbeler çok ağırdır. 1976 yılı ortalarında Ortak Pazar ülkelerinde 2 milyonun üstünde işsiz genç vardı. Bu sayının yıl içinde % 25 daha artması bekleniyor. İşsizlik ulusal azınlıklar temsilcilerinin yazısına kötü etkiler yapıyor. Örneğin, ABD'de bu yılın Haziranında işsiz kalan zenciler % 13,3'ü bulmuş, zenci gençler arasındaki işsizlik de % 40,3'e çıkmıştı.

Emekçi kadınların katlandıkları sıkıntılar da az değildir. Ekonomik bunalım döneminde, 23 gelişmiş kapitalist ülkede 7 milyon kadın işsiz kaldı. Son yıl içinde kadınlar arasında işsiz sayısı % 40'tan % 46'ya çıktı.

Ortak Pazar ülkelerinde ve öteki gelişmiş kapitalist ülkelerde hayat pahalılığı bir hayli arttı. Sadece 1976 yılının ilk altı ayında Büyük Britanya'da % 19,1, İrlanda'da % 16,2, İtalya'da % 14,3, Lüksemburg'ta % 10,6, Danimarka'da % 9'un üstünde pahalılaşma oldu. Aynı dönem içinde İsveç'te fiyatlar % 11, Norveç'te % 9,5, ABD'de % 6,3 yükseldi.

Kapitalist ülkelerde burjuva istatistiğinin «yoksullar» arasına kattığı son derece ağır durumda olanların sayısı durmadan artıyor. Epey iskontolu resmi verilere göre bile, 1976 yılının ilk yarısında bu yoksullar Fransa'da ahalinin % 16'sını, ABD'de % 13'ünü Kanada'da % 11'ini, Büyük Britanya'da % 7,5'ini oluşturuyordu.

Macaristan Halk Cumhuriyeti Ulusal Halk Cephesi

Macaristan Halk Cumhuriyeti, diğer sosyalist topluluk ülkeleri gibi, gelişmiş sosyalist toplumu kuruyor. Macaristan Sosyalist İşçi Partisi'nin (MSİP) XI. Kongresinde kabul edilen program, ülkenin ekonomik, ideolojik, bilimsel ve kültürel yaşamının gelişmesi yolunu belirledi. Başarılarımızın tükenmez kaynağı, işçi hareketi, işçi sınıfının ve bu sınıfın devrimci partisinin yönetmenlik rolü ve bağlaşımlar stratejisidir. Macar toplumunun bütün tabakaları arasında, bu toplumun objektif çıkarlarının karşılanmasını amaçlayan ve tam karşılıklı güven temeli üzerinde kurulan işbirliği bu stratejiye dayanılarak gerçekleştiriliyor. Bu işbirliği, MSİP'nin yönetimi altında, Ulusal Vatan Cephesi çerçevesi içinde hayata geçiriliyor.

Daha memlekette faşist rejimin hüküm sürdüğü İkinci Dünya Savaşından önceki yıllarda, Macar komünistleri, ülkenin bütün demokratik güçlerinin birlik ve dayanışmasını sağlamak için büyük çabalar gösterdiler. Ülkenin Hitler Almanyası tarafından işgal edilmesinden (1944 yılı Martında) sonra, komünistlerin girişiyle 1944 Mayısında Macaristan Anti-faşist Cephesi meydana getirildi. Bu cepheye Komünist Partisi'yle birlikte diğer politik partiler temsilcileri de giriyorlardı. 2 Aralık 1944'te Sovyet Ordusu tarafından kurtarılan Macaristan toprakları üzerinde (Seged kentinde) Macaristan Anti-faşist Cephesi yerine Macaristan anti-faşist demokratik güçlerinin politik birliği olarak Macaristan Ulusal Bağımsızlık Cephesi (MUBC) kuruldu. Bu cephe, Macaristan Komünist Partisi'nin ülkeyi demokratik yolda uyandırmayı ve ekonomisini canlandırmayı amaçlayan önerilerini program olarak kabul etti. Daha sonra, 1954 yılında, cephe yeniden kurularak Ulusal Halk Cephesi (UHC) halini aldı. (1) UHC'nin amacı, toplumun bütün emekçi sınıf ve tabakalarını sosyalizmi kurma davasına çekmek ve halkın sosyalist ulusal birliğinin oluşmasına yardım etmektir.

Ülkenin kurtuluşu üzerinden geçen otuz yıl boyunca Ulusal Cephe uzun bir yol geçti. Bu yol her zaman düz ve dikensiz değildi. Daha işin başında komünistlerin güttükleri bağlaşımlar politikasında bazı hatalar yapıldı. Bu hatalar onların yığınlarla ilişkilerini zayıflattı. Böylece Ulusal Cephe'nin varlığı biçimsel bir nitelik alıyordu. O zamanlar canlanma fırsatı bulan revizyonizm, toplumun politik ve ideolojik yaşamında karışıklıklar yaratıyordu. Bütün bunlar ülkedeki politik durumu olumsuz yönde etkiledi ve bilinen nedenlerin sonucu olarak 1956 karşı-devrim olaylarına yol açtı.

(1) O zaman MUBC Macaristan Halk Bağımsızlık Cephesi halinde yeniden örgütlendi. Bileşimine şu parti ve örgütler giriyordu: Macaristan Emekçiler Partisi, Küçük Çiftçiler Partisi, Ulusal Köylü Partisi, Macaristan Sendikalar ve Toplumsal Örgütler Genel Konseyi.

Aynı yıl karşı-devrim güçlerinin yenilmesinden sonra girilen işçi iktidarını güçlendirme savaşımında, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi (2), ilkel bir Marksist-Leninist siyaset hattı belirledi. Bu siyaset hattı, ayrıca partinin Ulusal Cephe'ye ilişkin eyleminde de yansısını buldu. Ve UHC böylece yenilendi, eylemini yaygınlaştırdı. Parti organlarının yönetimi ve katılımıyla, sosyalizmin temellerinin atılması ve gelişmiş sosyalist toplumun kurulması için toplumun bütün güçlerini kendi etrafında birleştirdi.

UHC'nin eylemi toplumsal yaşamın bütün alanlarını kaplıyor, Macaristan yurttaşlarına politik yaşama katılma ve bu yaşamın denetiminde görev alma olanağı veriyor. UHC'ye, MSIP'den başka, sendikalar, Macaristan Komsomol Örgütü, Macaristan Kadınlar Konseyi, Macaristan Barış Konseyi, bilim ve kültür birlikleri, kooperatif üyeleri, küçük tüccarlar vb. örgütleri giriyorlar.

Cephenin yönetici gücü MSIP'dir. Parti, toplumun yönetici sınıfının işçi sınıfı olduğu görüşünden hareket ediyor. UHC'nin ve örgütü oluşturan toplumsal güçlerin önerileri partinin politikasında yansıtılıyor. UHC, kendi payına, partinin programını tam ve eksiksiz olarak benimsiyor. Çünkü bunun tüm toplumun çıkarlarını dile getiren gerçek, bir ulusal program olduğunu görüyor. Parti üyeleri, Ulusal Cephe'nin eylemine aktif olarak katılıyor, partisizler tarafından ileri sürülen düşünce, öneri ve eleştirileri dikkatle dinliyorlar.

UHC örgütlü bir yığınsal harekettir. Örgütsel yapısı da buna göre kurulmuştur. UHC'nin taban örgütleri yoktur. Çalışmalar, doğrudan doğruya (delegeler vasıtasıyla) oturma yeri esas tutularak dolaysız veya dolaylı biçimde seçilen komitelerle yürütülüyor. Toplumsal temele dayanan bu komitelerin üyeleri üstlendikleri ödevleri yerine getiriyorlar. Bu gibi komiteler ülkenin bütün konum yerlerinde, köylerde, kentlerde ve semtlerde, bölgelerde ve başkentte eylem gösteriyor. UHC'nin en yüksek organı, UHC kongreleri tarafından seçilmiş bir Prezidyum ve Sekreterlik'ten oluşan Macaristan Genel Konseyi'dir.

1976 Eylülünde UHC VI. Kongresi yapıldı. Bu kongreye hazırlık süreci içinde, 100 binden fazla yurttaşın katıldığı 4,165 UC komitesi seçildi. Seçim kampanyasına hemen hemen yarım milyon kişi katıldı. Yeni seçilen komite üyelerinin % 26,2'si işçi, % 21,4'ü köy kooperatifleri üyesi, % 14,7'si aydın temsilcileridir; ayrıca aralarında esnaf, küçük tüccarlar ve din adamları da vardır. Komitelerde Macaristan topraklarında yaşayan çeşitli milliyetlerin temsilcileri çalışıyorlar. Komite üyelerinin % 65,8'i partisizdir.

(2) Macaristan Sosyalist İşçi Partisi, bu adı, 1956'da, Komünist ve Sosyal-Demokrat Partilerinin birleştirilmesi suretiyle 1948'de kurulmuş olan Macaristan Emekçiler Partisinin yeniden örgütlenmesi sonucunda aldı.

Halen UHC, MSIP XI. Kongresi tarafından kabul edilen toplumsal gelişme programını gerçekleştirme davası üzerinde çalışıyor. Eylemimizin ana doğrultuları, halkın sosyalist ulusal birliğini güçlendirmek, emekçileri sosyalist yurtseverlik ve enternasyonalizm ruhunda eğitmek, sosyalist demokrasiyi çokyönlü olarak geliştirmek, halkın genlik düzeyini yükseltmenin temeli olarak üretim etkinliğinin artırılmasına katılmaktır.

UHC, seçim kampanyalarında büyük bir eylem gösteriyor. Bu kampanyalarda Devlet Meclisine ve yerel şûralara üye adaylarının gösterildiği toplantılar örgütleniyor. Bundan başka UHC çerçevesinde, seçmenlerin adaylar ve aday gruplarıyla görüşmelerinin sağlandığı toplantılar düzenleniyor. Bu toplantılarda, emekçiler, temsil organlarının çalışmasıyla ilişkili çeşitli öneriler ileri sürüyorlar. UHC komiteleri, seçmenlerin kabul edilmesini, halkvekillerinin kendi seçim bölgelerinde konuşmalar yapmalarını, bölgesel halkvekili gruplarının oluşmasını vb. örgütleyerek halkvekillerinin çalışmasına yardımcı oluyorlar.

Son yıllarda, yerli olanak ve araçlarla ve yerli girişimlerle kamusal, sosyal ve diğer kuruluşlar yapıcılığı genişliyor. Yalnız 1974 yılında toplumsal temel üzerinde başarılan bu yapıcılık işleri hacmi, 1,5 milyar forinti buldu. Halkın bu etkinliğini örgütlemeye UHC organları yönetmenlik rolü oynuyor.

UHC komiteleri, büyük bir kültürel eylem gösteriyor, bilgi ve kültür iletkenliği yapmaya çalışıyorlar. UHC'nin bu çokyanlı çalışması, her yurta, kendi eğilim ve ilgilerine uygun bir çalışma alanı bulma olanağı veriyor.

UHC daha ilk adımlarından itibaren aktif bir barış ve sosyal ilerleme savaşçısı olarak kendini gösterdi. Günümüzde, cephe, parti ve hükümetin dış politikasına uygun olarak, uluslararası ilişkilerini güçlendiriyor. Cephenin 49 ülkeden 70 örgütle dostluk ve dayanışma ilişkileri vardır. Barış hareketine katılanlar, 100'den fazla benzeri örgütle ilişkilerini sürdürüyorlar. Biz, Dünya Barış Konseyi'yle, Sovyetler Birliği'nin Asya ve Afrika Ülkeleriyle Dayanışma Komitesi ve BMT'nin birçok komiteleriyle işbirliği yapıyoruz. Böylelikle, kardeş sosyalist ülkeler halklarının birliğini güçlendirmeye katkıda bulunuyor, kapitalist ülkelerde sosyal ve ulusal kurtuluş uğrunda savaş yürüten ilerici güçleri ve hareketleri destekliyoruz. Biz, ilerici, anti-emperyalist ve demokratik güçler arasındaki birliğin, sosyalizm, sosyal ilerleme ve barış davasının yeni yeni başarılar elde etmesine yardım edeceğine inanıyoruz. Bu inanç ve güven, Macaristan Halk Cumhuriyeti Ulusal Halk Cephesi'nin eylemini esinliyor.

B. Molnar

*Macaristan Ulusal Halk Cephesi Genel Konseyi
Sekreteri*

Açıklama

Türkiye Komünist Partisi'nin Konferansı yapıldı.

Bu Konferans TKP'nin gelişmesinde tarihsel bir aşama ve dönemeçtir.

Konferans işbirlikçi burjuvazinin memleket ölçüsünde komünistlere, işçi sınıfına ve bütün ilerici güçlere karşı uyguladığı sert bir faşist terör ve derin gizlilik koşullarında düzenlendi. Konferans'ın hazırlıklarını Merkez Komitesi'nin oluşturduğu özel bir Komite yürüttü.

Konferans, işçi sınıfının emperyalizme, işbirlikçi burjuvaziye karşı yürüttüğü sınıf savaşının sertleştiği, genişlediği, geniş emekçi yığınlarını kapladığı koşullarda hazırlandı, yapıldı. Bu hazırlık sırasında partinin Program ve Tüzüğü, stratejisi ve taktiği, politikası geniş emekçi yığınlarına daha büyük ölçüde ulaştırıldı. İdeolojik savaşa özel bir önem verildi. Böylece partinin gelişmesine geniş bir taban ve olanaklar hazırlandı.

Partimiz zor bir durumdan kurtuldu, dar boğazlardan geçti. Parti Lenin-ci savaş yörüngesine oturdu. Bu silkinme ve kalkınma atılımına parti MK Politik Bürosu'nun 24 Mayıs 1973 oturumunda aldığı kararlar yol açtı. Konferans bu tarihsel gerçeği saptadı.

Bu dönemde en önemlisi, partinin yeni Program ve Tüzüğü'nün hazırlanması, strateji ve taktiğinin çizilmesi idi. Program ve Tüzük tasarılarının hazırlanması için özel bir Komisyon görevlendirildi. Bu tasarılar demokratik santralizm gereğince partinin bütün örgütlerine, üyelerine sunuldu. Gelen bütün öneri ve eleştiriler özel komisyonca incelendi, göz önünde tutuldu, elendi ve tasarıda gereken değişiklikler yapıldı. Böylece Program ve Tüzük parti örgütlerinin, üyelerinin kolektif bir ürünü oldu.

Program ve Tüzük tasarılarının onaylanması Konferans'ın gündemindeydi.

Konferansa katılanlar sürekli alkışlarla, oybirliğiyle tasarıları onayladılar.

Konferans'ın gündeminde daha şunlar vardı: Parti Merkez Komitesi'nin raporu başta geliyordu. Parti çalışmaları ve perspektifleri raporda geniş ölçüde incelenmişti. Gündemde partinin platform ve tezleri yer alıyordu. Platform partinin izleyeceği politikayı çiziyordu. Gündem maddelerinden

biri de parti politikasının, parti Merkez Komitesi'nin, Politik Bürosu'nun, Genel Sekreter'in onaylanmasıydı. Bütün bunlar oybirliği ile, alkışlarla onaylandı.

Konferans işçi sınıfımızın, halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluş savaşının başarıya ulaşması; hükûmetin devrilmesi, anti-emperyalist demokratik bir hükûmetin kurulması, büyük burjuvazinin, emperyalizmin egemenliğine son verilmesi, NATO'dan, emperyalist bloklardan çıkılması, topraklarımızdaki atom harmanlarının, saldırı üslerinin kaldırılması, Kürt halkının ulusal haklarına kavuşması için işçi sınıfının hegemonyasında, bütün demokratik, anti-emperyalist güçler arasında eylem birliğinin, bağlaşıklığın kurulması gereğini bir kez daha vurguladı.

Konferans, proletarya enternasyonalizminin, dünya komünist ve işçi partilerinin birliğinin güçlenmesi yolunda parti yönetiminin tutumunu onayladı. Ve bu tutumun sürdürülmesini önerdi.

Konferans, anti-marksist, anti-leninist sapık akımlara, özellikle Maoçuluğa, anarşizme, Troçkizme karşı ideolojik ve örgütsel savaşımın aralıksız sürdürülmesine ayrı bir önem verdi.

Konferans partimizin bir başarısıdır. Bu, yeni yeni başarıların, Leninci birliğin daha da güçlenmesinin bir başlangıcıdır.

26 Şubat 1977

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi

Bildiri

Emperyalizmin ideologları, politikacıları, sözlü ve yazılı basını, son zamanlarda sözüm ona «insan hakları» yaygaraları ile Sovyetler Birliği'ne ve bütün sosyalist ülkelere karşı sert ideolojik bir saldırıya geçtiler.

Bu saldırının içyüzü nedir? Sovyetler Birliği'nin, öteki sosyalist ülkelerin yaşamın her alanında elde ettikleri başarılar gittikçe hızlanıyor. Sosyalist ülkeler, işsizlik diye, enflasyon diye, pahalılık diye birşey bilmiyor. Bu, ülkelerde emekçilerin, geniş yığınların demokratik hakları durmadan genişliyor. Çünkü bu ülkelerde insanın insanı sömürmesine son verilmiştir. İnsan haklarının başdüşmanı olan sömürü düzeni, kapitalist düzen kökünden yok edilmiştir. Bu ülkelerde işçi sınıfı, emekçi halk egemendir. Bütün uluslar, halklar, ulusal azınlıklar tam özgürlüğe, eşitliğe kavuşmuştur. Kültür, bilim geniş yığınlar mal olmuştur. Sovyetler Birliği, sosyalist ülkeler, barışı savunmakla, bir atom harbini engellemekle başta gelen insan hakkını, yaşama hakkını savunuyorlar.

Buna karşılık, kapitalist, emperyalist ülkelerde genel bunalım toplum yaşamının politik, sosyal, ekonomik, kültürel, tinsel her alanını kaplıyor. Bu bunalımlar yalnız büyük tekellerin işine yarıyor. Bunların vurgun ve talan olganakları durmadan artıyor. Uluslararası tekeller ağına düşürdüğü ülkeleri amansızca talan ediyor. İşte bu düzeni sürdürmek için barışı, güvenliği torpilliyor, silâhlanma yarışını körüklüyor, kanlı, faşist, azılı gerici düzenleri halklara dayatıyor. Yerel harpler çıkartıyor. Kendi ülkesinde emekçi yığınlarını sömürüyor. Bu sömürüye karşı direnenleri zaman zaman, yer yer kanlı saldırılarla, panzerlerle, gizli polisin provokasyonlarıyla bastırmaya çalışıyor. Kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının kurtuluşunu bastırmak için, faşizmi, Maoculuk gibi, anarşizm gibi sapık akımları örgütlüyorlar.

Söz, örgütlenme, yazı özgürlüğü büyük ölçüde tekellerin, büyük sermayecilerin özgürlüğünden başka birşey değildir.

Bu durumu bütün çıplaklığı ile Türkiye'de görüyoruz. İşbirlikçi, gerici faşist hükümet, egemen çevreler, tekalciler halkımıza amansız bir sömürü ve terör düzeni dayatmışlardır. İşsizlik, yoksulluk, enflasyon durmadan artıyor. Hükümet, egemen çevreler emperyalizmin de yardımı ile bu düzeni ayakta tutmak için işçi sınıfına, komünistlere, ilerici gençliğe karşı kanlı faşist bir saldırıya geçmişlerdir. Bu saldırılar sonucunda ölenlerin, yaralananların sayısı binlercedir. Valiler hemen hemen hergün ilerici, yurtsever dernekleri kapatıyor. Komünist Partisine konan yasak sürdürülüyor. Halka karşı bu sömürü ve talan politikasını kanlı faşist yöntemlerle yürüten Demirel hükümetinin bakanları son günlerde sosyalist ülkelere karşı emperyalist efendilerinin «insan hakları» korosuna katılmaktadırlar.

İnsan haklarının dostları ile düşmanları ortadadır. Böyleyken bazı kapitalist ülkelerde kimi komünist geçinenler, burjuvazinin bu curcunasına katılmaktadır. Burjuva ideologları bu gibileri kendilerine destek yapıyorlar. Bu gibiler, sosyalist ülkelere saldırmakla kendi ülkelerinde sınıf savaşında burjuvazinin yanında yer almak gibi bir duruma düşüyorlar.

Türkiye Komünist Partisi, proletarya enternasyonalizmi ilkelerine var gücüyle bağlıdır. Türkiye’de ve uluslararası alanda sınıf savaşında burjuvaziye hiç bir zaman ödün vermeyecektir. Emperyalizmin bu saldırılarına karşı savaştan geri durmayacaktır.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

22 Şubat 1977

TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Parti Konferansında okuduğu Merkez Komitesi raporu

Genel durum

Yoldaşlar,

Bu Konferans, hem memleketin somut durumu açısından, hem uluslararası dönem ve gelişmeler bakımından kendisine özgü bir nitelik taşımaktadır. Bu Konferans, kuşkusuz, partimizin tarihinde TKP'nin ileriye doğru atılımlarında yeni bir aşama, yeni bir dönemeçtir.

Bu Konferans, dünyada ve ülkemizde ilerici güçlerle gerici güçler arasında savaşımaların biteviye geliştiği bir dönemde toplanıyor.

Çağımız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır, ulusal kurtuluş ve devrimler çağıdır. Sosyalizmle kapitalizm arasında savaşta, başını Sovyetler Birliği'nin çektiği sosyalist ülkeler topluluğu yeni yeni başarılar kazanıyor. Dünya işçi ve komünist hareketleri güçleniyor. Ulusal bağımsızlık hareketleri, devrimler yeni boyutlara ulaşıyor. Yeryüzünde güçler dengesi sosyalist ülkelerden yana, komünist hareketten yana, barış ve kurtuluş hareketlerinden yana değişiyor.

Ülkemizde ilerici güçlerle gerici güçler arasındaki savaşım sert, gide-rek kanlı biçimler alıyor. Konferans bütün bu gelişmeleri iyice değerlendirmek, varacağımızın ne olduğunu, hangi aşamada ne uğrunda savaştığımızı açık seçik belirtmek zorundadır.

Merkez Komitesi çalışmalarının belli bir döneminin dökümünü yaparak, hesabını verirken hangi koşullar içinde savaştığımızı belirlemelidir. İlegal partiyiz. Ama somut, açık savaş alanlarında dövüşüyoruz.

Genel durum nedir?

Türkiye'de kapitalist sömürü düzeni, gerici, halk düşmanı rejim, kendine özgü iç ve dış çelişkiler içindedir. O, ekonomik, sosyal, politik, kültürel, moral, tinsel her yönüyle bunalımların burgacında debeliyor. Bu bunalım kapitalizmin genel bunalımıyla, onun devresel patlamaları süreciyle içiçedir.

Gerici egemen çevrelerin Türkiye'yi saldırgan emperyalist bloklara, NATO'lara bağlamış olmaları, emperyalist sermayelere, tekelci kumpanyalara ayrıcalıklar sağlamış olmaları, yeni-sömürgecilik yöntemlerinin,

giderek, daha geniş ölçülerde uygulanması, işbirlikçi burjuvazinin kendisinin tekelciliğe yükselmesi, bütün bunlar bunalımı kat kat sertleştirmiştir, süregenleştirmiştir.

Bunalım süreci değişik biçimlerde, değişik yoğunluklarda kendisini ortaya koymuştur. Karakteristik çizgileri: 1. Kapitalist sömürünün yoğunlaşmasıdır. 2. Yabancı, emperyalist sermayelerin Türkiye üzerinde serbest soygun olanaklarını biteviye genişletmesidir. Bu talana, vurguna işbirlikçi burjuvazinin ortak olmasıdır. 3. Türkiye'nin ulusal bağımsızlığının daralması, bu bağımsızlıktan bir çok şeyler yitirmesidir. 4. Süregen enflasyon ve paranın biteviye değerinden düşmesidir. Pahalılığın, vergilerin ve işsizliğin durmadan artmasıdır. 5. Sermaye birikiminin, yoğunlaşmasının, santralizasyonunun en kaba, gangster biçimler almasıdır. 6. Köyde, kentte ayrışma sürecinin hızlanması, sertleşmesidir. Orta katmanların dağılışı, yıkılışı geniş ölçüler almasıdır. 7. İşçi sınıfının, emekçi yığınların, halkın, köylülerin, orta katmanların yaşamlarının bir cehennem, ateşten gömlek olmasıdır. 8. İşbirlikçi burjuvazi, onunla bütünleşen, onunla birlikte egemenlik süren büyük toprak, çiftlik sahipleri, bu sömürü, talan düzenini, ellerindeki bütün araçlarla, sert faşist biçimi baskılarla, kanla, kurşunla, NATO'lara, Amerikan, Batı Alman emperyalistlerine dayanarak ayakta tutmaya çalışıyorlar. Burjuvazi, bunalımın, bu çöküşün bütün yükünü işçi sınıfının, geniş emekçi yığınlarının, halkın sırtına yüklemek yolunu izliyor.

Bununla, bu süreçle birlikte Türkiye'de toplumdaki ana çelişkiler yeni bir özlük, yeni boyutlar alıyor. En başta ana çelişkiler: İşçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki – emekle sermaye arasındaki – uzlaşmaz karşıtlar yoğunlaşıyor. Sınıf savaşımı sertleşiyor. Sonra, halkımızla, ulusun büyük çoğunluğuyla emperyalizm ve onunla bağlı işbirlikçi burjuvazi arasındaki savaşım güçleniyor. Burjuvazinin kendi içindeki ayrışma, çatışma süreci genişliyor, sürtüşmeler kızışıyor. Bu çelişkiler ulusal çapta, yurt düzeyinde gelişiyor. Bu gelişme, bugünkü anti-demokratik, halk düşmanı düzeni, onun devlet mekanizmasını, parlamento sistemini, gerici, faşist karması hükümeti biteviye sarsıyor. Burjuvazinin diktatorasına, onu destekliyen emperyalizmin ağalığına karşı direniş ulusal bağımsızlık savaşımıyla çitişiyor, örülüyor. Bu savaşın, yurt çapında halkın değişik katmanlarını, ilericileri, yurtsever bütün güçleri giderek kucaklayan bu savaşın başını işçi sınıfı çekiyor. Türkiye Komünist Partisi, partimiz, işçi sınıfının, halkımızın, ulusal çapta yürütmekte olduğu bu savaşın ön sıralarında, savaş boy- larının ön kesimlerinde savaşıyor.

Bugünkü anti-demokratik düzenin çöküşünü, derin sarsıntılar içinde olduğunu gösteren olayların önemlilerinden biri de hükümet bunalımlarının süregenleşmesidir. Eski «durağan» hükümetler kalmadı. Bu, bir yandan burjuvazinin içindeki ayrışma süreciyle, öte yandan sınıf savaşlarının

genişlemesiyle, geniş halk yığınlarının anti-demokratik rejime karşı direnişin gelişmesiyle bağlıdır. Daha bir neden vardır. Türkiye üzerinde Amerika'nın, NATO'nun, Ortak Pazar'ın, emperyalist tekellerin ağalığının, etkilerinin artmasıyla bunalımların daha da derinleşmesidir. Amerika'yla, Vaşington'la Çankaya'nın işbirlikçi burjuva hükümetlerinin bağladıkları sayısız ikili kölelik anlaşmaları ülkenin ulusal bağımsızlığını, egemenlik haklarını baltalıyor. TKP, gerici egemen çevrelerin, erki, hükümeti elinde tutan partilerin bu hıyanetlerine karşı savaşıyor, ulusun büyük çoğunluğunu bu savaşa çekmiye çalışıyor. Komünistler halkımızın ulusal onurunu, ulusal çıkarlarını canla başla savunuyor.

Son 10 yıldır burjuvazi boyuna hükümet değiştiriyor. Hele 12 Marttan buyana hükümetlerin yıpranma hızı çok daha arttı. Burjuvazi, öyle kolay kolay hükümet kuramıyor. İşbirlikçi burjuvazi, «geleneksel», alışlagelen yöntemlerle, Mecliste «parmak çoğunluğuyla», «tek partiyle» hükümet kuramıyor, hükümet edemiyor. Bir ara Demirel takımı kızığa çekildi. Sıkı-yönetime gidildi. Burjuvazi, elindeki vurucu gücü, orduyu halkın, ilerici güçlerin üzerine sürdü. Sert bir baskı, terör uyguladı. «Balyozcu» hükümetler birbirini izledi. Kendisinin koyduğu yasaları budadı. Bu zorbalıklar çelişkileri, sarsıntıları daha da artırdı. 1973 genel ve yerel seçimleri, yığınlardan gelen direniş, burjuvazinin NATO'cu, halk düşmanı politika-sına karşı savaşın ne kadar geniş ölçüler almış olduğunu gösterdi.

Burjuvazi taktik, yöntem değiştirdi. Bir başka biçimde albaştan etti. En gerici, yabancı sermayelere, Amerika'ya, NATO'ya en bağlı partiler-den, bu kesimden halk düşmanı, faşist karması bir hükümet oluşturdu. Vaşington'un, işbirlikçi büyük burjuvazinin has adamı Demirel'i yeniden Başbakan yaptı. Yanına faşist Türkeş'leri, haciağaları, yobazlığı savunan Erbakan'ları verdi. Ve hükümetin, polis, jandarmanın koltuğu altında faşist komandoları işçi sınıfının, sendikaların, ilerici güçlerin, gençliğin, burjuvazinin ulusal nitelik taşıyan kesiminin, bir çok yerlerde CHP'lilerin üzerine sürdü. Faşist komandolar, CHP'lilerin dükkanlarını, bürolarını yaktı yıktılar. Bu kanlı saldırılara ordunun başındaki militarist klik Sancar'lar yalnız «seyirci» kalmıyor, el altından yardım ediyor. Milli Güvenlik Kurulu, MIT, CIA faşist komando birliklerini her bakımdan destekliyor. Faşist kadroları devlet mekanizmasına, orduda kilit yerlerine yerleştiriyor. Faşizme tırmanan işbirlikçi burjuvazi, egemen çevreler NATO'ya daha da sarılıyor. Emperyalizmin önünde daha da eğiliyor. Türkiye toprakları üzerinde, özellikle Doğu illerinde, Ege-Akdeniz bölgesinde sık sık NATO manevraları oluyor. Bu savaş oyunlarına büyük kara, hava, deniz birlikleri katılıyor. Bunlar hem kışkırtıcılıktır, hem halkımıza gözdağı vermektir. Saldırgan emperyalist çevrelerin dümen sularını izliyen, onlara maşalık eden işbirlikçi burjuvazi ve hükümeti içerde halka, dışarda, özellikle böl-

gemizde barış ve güvenlik ilkelerine saldırıyor, yumuşama sürecini baltalıyor.

Ama işbirlikçi egemen çevreler içerde halka karşı balyoz, dışarda «soğuk» harp kışkırtıcılarına maşa olmakla memlekette istedikleri «dinginliği», «durağanlığı» sağlamak söyle dursun çelişkileri daha da artırıyor. Amerikan emperyalizminin, NATO'nun saldırganlık plânlarına göre Ankara hükümetinin orduyu Kıbrıs Cumhuriyetinin üzerine sürmesi, bağımsız bir devletin toprak bütünlüğünü parçalaması, halkı yerlerinden sürmesi, kan dökmesi işbirlikçi burjuvazinin, militarist kligin serüvenlikte nerelere kadar gidebileceklerini gözler önüne seriyor. Bunlar, topraklarımızda NATO'ya, Amerikan emperyalistlerine sağladıkları savaş – saldırı üsleriyle, atom başlıkları yığınaklarıyla Anayurdumuzu, 40 milyonluk bir ulusu korkunç uçurumlara atabilirler. Emperyalizm, NATO, işbirlikçi burjuvazi, onun elindeki hükümet, ordunun başında Sancar gibi paşalar halkımızın, ulusumuzun can düşmanlarıdır.

Türkiye, bütün iç ve dış çelişkileriyle, bir bakıma emperyalizmin zayıf halkalarından biridir. Gerici egemen çevreler, burjuvazi, faşizme tırmanma yoluyla, terörle bu halkayı korumaya çalışıyor. Emperyalizm yedeğine aldığı işbirlikçi burjuvaziyi, onun halk düşmanı hükümetlerini NATO'suyla, her şeyle destekliyor.

Böyle, bu açıdan baktığımız zaman baş düşman, vurulacak, yıkılacak erk ortaya çıkıyor. Emperyalizmin memleketimizdeki hegemonyasını yıkmak, onu topraklarımızdan kovmak, emperyalizme dayanan, ona yurt içinde destek olan gerici çevrelerin, işbirlikçi burjuva ve ağa ikilisinin egemenliğini, erkini devirmek, bunun yerine ileri, demokratik bir düzen, ulusal bağımsızlığı, barışı, güvenliği sağlayacak, köklü sosyal dönüşümlere, devrimlere yolu açacak, halk yığınlarına genlik sağlayabilecek, bu savaşta işçi sınıfının hegemonyasına destek olacak, çelişkileri çözebilecek, işçi, köylü, geniş katmanların savaş bağlaşıklığına, Ulusal Demokratik Cephe üzerinde kurulacak bir düzen getirmektir. Böylesi bir hükümet kurmaktır.

Partinin programında bu aşama, bu platform işlenmiştir.

Bunun yanı sıra, karşılıklı güçlerin yeralımı, güç dengesindeki gelişmeler, programda belirtilmiştir. Bugün Türkiye'de karşılıklı uçlarda, birbirine düşman güçlerin yeralımı süreci hızlanmıştır. Bir uçta bir avuç asalak, sömürge yaratıklar: Halk düşmanı düzeni zorbalıkla, panserlerle ayakta tutmaya çalışanlar, Amerikalıya, NATO'lara dayananlar. Karşı uçta, bu zorbalara, asalaklara, emperyalist boyunduruğa karşı savaşan geniş halk yığınları. Bu direnişin başını, toplumun en devrimci gücü olan işçi sınıfı çekiyor.

Türkiye başka bir gezegende değildir. Dünyamızda ileriye doğru sosyal,

politik köklü değişmeler oluyor. Bilimde, teknikte devrimler oluyor. Türkiye'nin yanıbaşında, bundan 60 yıl önce emperyalizmi, sömürgecilik sistemini, kapitalist dünyayı kökünden sarsan Büyük Oktobr Sosyalist Devrimin etki alanı genişliyor. Sovyet devleti, batır Sovyet halkı İkinci Dünya Savaşı'nda, emperyalizmin vurucu gücü olan Hitler Almanyasını, Japon militarizmini baştan aşağı ezdikten, faşizmin belini kırdıktan ve bu tarihsel utkunun sonucu dünya sosyalist ülkeler topluluğu sistemi kurulduktan bu yana dünya daha da değişti. Çağımızın ileriye doğru gelişmesini belirleyen üç ana güç: Sosyalist ülkeler topluluğu, kapitalist ülkelerde işçi ve komünist hareketi, ulusal bağımsızlık ve kurtuluş hareketi yenilmez oldu.

Türkiye halkı Büyük Oktobr'un doğrudan doğruya etkileri altında, yüce Lenin'in kurduğu Sovyet devletinin, hiç bir kâr, karşılık beklemeden, yaptığı her türlü yardımla memlekete dalan düşmanları, emperyalist salgıncıları, Anadolu'dan kovdu. Bir kurtuluş savaşı verdi. Burjuvazi ne yapsa bu tarihsel olguyu halkımızın belleğinden silemez, Türkeş'in eline verdiği faşist baltasıyla sökemez. Burjuvazi ne yapsa, Türkiye işçi sınıfını, halkımızı, ilerici güçleri yeryüzündeki devrim sürecinden koparamaz. Viyetnam, Laos halkları, en kanlı, en çetin savaşlarla düşmanlarını, saldırgan Amerikan emperyalizmini yendiler. Ulusal bağımsızlıklarını söke söke aldılar. Portekiz'de faşist diktatora yıkıldı. Yunanistan'da faşist cunta devrildi. Angola halkı bağımsızlığına kavuştu. Asya, Afrika halkları kölelik zincirlerini koparıyor. Bölgemizde, komşu Irak, Suriye halkları Arap ülkeleri ulusal bağımsızlıkları için savaşıyor. Türkiye halkı, işçi sınıfı, komünistler, Komünist Partisi, ilerici güçler savaşlarında yalnız degillerdir.

İşbirlikçi burjuvazi ne yapsa, halkımızın yazgısına istediğini dayatmak gücünü biteviye yitiriyor. Bu nedenle NATO'ya, emperyalist güçlere daha da sarılıyor. Bu burjuvazi ve hükümetleri emperyalistlere, içerde en gerici güçlere boyuna ödün veriyor. Bu, onun gücünü değil, zayıflığını, ayakları altındaki tabanın hızla kaydığını gösterir.

YERLİ-YABANCI TEKELLERİN ORTAKLIĞI

İşbirlikçi büyük burjuvazi yabancı, çok uluslu tekellerle, emperyalist sermayelerle bir bütünleşme süreci içindedir. Halkımızın, bütün ulusal güçlerin savaşımı, direnişleri bu iki başlı düşmana karşıdır. TKP'nin eylem programı, savaşı, politikası buna göre çizilmiştir, işlenmiştir.

Türkiye yerli ve yabancı tekellerin ortak arpalığı olmuştur. Somut bir durum vardır. Bunun bir geçmişi, bir süreci vardır. Halkımız bir kurtuluş savaşı verdi. Anayurda dalan düşmanları, ordularını yendi. Düşmanla birlik kurmuş olan padişahı da, hükümetini de sildi süpürdü. Cumhuriyet kuruldu. Ama, kurtuluş savaşının en ağır yükünü omuzlarında taşıyan, bu

uğurda kan döken ana güçler: Köylü, işçi sınıfı, halk katmanları savaştan eli boş çıktı. Egemenliği kapam burjuvazi, geniş yığınların beklediği, uğrunda kan döktüğü demokratik devrime gitmedi. Yattı halkın kazanımları üstüne.

Ulusal Kurtuluş Savaşı politik bağımsızlığı ele geçirmekle bitmiyordu. Lenin'in kesinlikle belirlediği gibi, kurtuluş savaşı demokratik sorunları çözmezse, sosyal, ekonomik yaşamda derin değişiklikler yapmazsa, devrime çevrilmezse tabansız kalır, uydurma olur.

Burjuvazi, önce kürkek, çok sonraları, hele İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra geniş adımlarla, sıçramalarla emperyalist sermayelere yanaştı. Onlara kollarını, yurdun kapılarını açtı. Amerikan emperyalistleri Truman «doktrini» ve Marşal «planı» deyip, kollarını sallıya sallıya girdiler içeriye. Sonra üsleriyle orturdular topraklarımıza. Türkiye'yi ekonomik, politik, kültürel, askersel ağaları içine aldılar. İşbirlikçi burjuvazi özellikle bu süreç içinde palazlandı. Bu burjuvazi ve eşi kodaman ağalarla birlikte emperyalizmin yurdumuzda dayanağı oldu.

Burjuvazi, dünya kapitalist sistemi içinde kaldı. Eski eşitsiz ekonomik, politik ilişkilerini ayarladı. Önce, eski Osmanlı borçlarını kapadı. Ve, 86 milyon altın lira ödedi. Komünist Partisi buna karşı çıktı. 1929-1932 yıllarında komünistlerin poliste yedikleri sopaların, yargılamalarda giydikleri cezaların bir nedeni de buydu. Burjuvazi, emperyalizmle, içerde ağalarla, gericilikle uyuşmaya giderken Komünist Partisi'ne karşı hep böyle yapmıştır, yapıyor.

Devlet, bir ara, 1936'lara kadar, eski yabancı işletmelerden kimilerini satın aldı. Bunların arasında kömür madenleri, işletmeleri, demiryolları, telefon, havagazı kumpanyaları vardır. Bu, ne de olsa, ileri bir adımdı.

Ama, eski yabancı kumpanyalardan 27'si olduğu gibi kaldı. Yabancı bankalar kaldı. Bugün, yabancı firmaların sayıları 118'e çıkmıştır. Bunlardan başka, Türkiye'de bugün 43 bankadan 7'si yabancıdır. Bu bankaların 114 şubesi vardır.

Bu yabancı kumpanyalar, firmalar, bankalar yerli bankalarla, holdinglerle kumpanyalarla içiçedirler. Örneğin, 1974 yılı başında, 95 yabancı firmadan 58'i Türk bankaları ve kumpanyalarıyla – holdinglerle ortaktır. Bunlardan 8'i % 100 yabancı sermayeli. Ötekilerin sermayeleri karmadır. Bazılar % 66'sının yerli ortakları büyük sermaye gruplarıdır. Holdinglerdir.

Bu ortaklığın arkasında: Amerikan sermayelerinin kurduğu «Dünya Bankası», Uluslararası Finans grubu, «Uluslararası Kalkınma Birliği» – «AİD», Teknik Yardım Fonu, Ekonomik İşbirliği Kalkınma Örgütü gibi finans grupları vardır. Yabancı sermayelerin, istatistiklere göre, % 30'uyla Amerika başta gelir. Ondan sonra Federal Almanya yer alıyor. Ama, Türkiye'ye

gelen sermaye gruplarının çoğunun adları başka. Aslında çok uluslu tekeller daha çok Amerikan kökenlidir.

Burada asıl önemli olan başka bir olay vardır. Gelenler, öyle büyük sermayeler getirmiyorlar. Tersine, getirdiklerinin birkaç mislini alıp götürüyorlar. Örneğin, Demirel hükümeti, 1975–1976 yılları arasında 13 yabancı firmaya: 4 milyar 100 milyon liralık sermaye yatırımı izni verdi. Bunlar 1 milyar lira getiriyor, hazineden, Türkiye devletinden 4 milyar 100 milyonluk kredi alıyor. Bu işe Türk holdingleri, büyük iş adamları, bankaları ortak oluyor. Türkiye halkından vergiler yoluyla, hazine kanalıyla alınan paralar buralara akıyor. 1965–1966, 1973 yılları arasında yabancı firmalar 1 milyar 169 milyon lira kâr transferi yapmışlardır.

Dışarıya akan paraların kaynakları, kanalları yalnız bu değildir. Örneğin «Teknoloji transferi». Türkiye teknik belgeler, patent, lisans satın alıyor. Bunlar sermaye yatırımı sayılıyor. Karşılığında büyük kârlar dışarıya aktarılıyor. Gene bununla bağlı daha geniş bir kanal vardır. Montaj endüstrisi. 1975'te montaj kolunda çalışan kuruluşların sayısı 93'tü. Bunların toplam sermayeleri 4,5 milyar liradır. Bunun % 59'u, yani 2 milyar 700 milyonluk bölümü yerli sermayelerindir. Bu endüstri kolunun kullandığı aramaların % 54'ü dışardan, dışalımla sağlanıyor. Dış ticarete biteviye büyüyen açıkların artık ana kaynağı burası oluyor. Türkiye'nin 1976 yılındaki dış ticaret açığı 3,5 milyar doları, yani 55 milyar lirayı bulmuştur. İşbirlikçi burjuvazi, böylesine dışa bağlı bir endüstri kolu geliştirdi. Türkiye'de bu montaj endüstrisi yeni sömürgecilik sisteminin bir yöntemi, bir biçimidir, mekanizmasıdır. Türkiye emperyalist tekeller için ucuz iş gücü pazarı, malları için yüksek kâr sağlayan sürüm pazarı, ucuz ham madde pazarı olmuştur. Türkiye Ortak Pazar'a bağlandıktan bu yana bu soygun sistemi daha da genişlemiştir.

Türkiye'nin dış ticaretinde başta, bugün, Federal Almanya geliyor. Eski-den de öyleydi. Geçen yılın sonlarına doğru, Batı Almanya'nın büyük işadamlarından 40 kişilik bir grup Türkiye'ye geldi. İsteklerini açıkladılar. «Serbest bölge» açık pazar istediler. Sınırlayıcı yasaların hepten kaldırılması gerek dediler. Batı Alman tekelleri Türkiye'den ucuz, bol iş gücü alıyor.

Türkiye'de, bugün 43 banka vardır. Bunların, 1975 yılı sonunda toplam mevduatı 150 milyar lira, kredileri 182 milyardır. 7'si yabancı. Bu bankaların 4.600 şubesi ülkenin her yanına yayılmıştır. Bunlar yerli ve yabancı tekellerle bağlıdır. İş Bankası gibi büyükleri uluslararası tekellerle işbirliğinde başta gelirler. Türkiye'de, bugün, yüze yakın holding vardır. Ama en büyüklerinin sayısı 10 kadardır: İş Bankası, Koç Holding. Sabancı Holding – Akbank. Çukurova Holding – Pamukbank. Eczacıbaşı Holding. Transtürk Holding. Türk Ticaret Bankası. Profilo Holding. Has Holding – İstanbul Bankası. Türkiye Sanayi Kalkınma Bankası. Bu banka Amerikan

kökenlidir. Ve 4.008'e yakın firmayla ortaktır. Ayrıca bir OYAK Holding vardır. Ordunun başındaki militarist kliği yerli ve yabancı tekellerle bağlamaktadır. Fiat, Ford, General Elektrik, Reno gibi yabancı büyük tekel-lerle, montajcılık yoluyla, bağlanmışlardır. Mobil Oil, Şel, Esso gibi ulus-lararası petrol kumpanyaları Türkiye'yi avuçları içine almışlardır.

Bugün Türkiye'de milyarlar kumanda eden 13 aile vardır. Mültimilyo-nerlerin sayıları, açıklanan verilere göre: 86'dır. Çukobirlik, Fiskobirlik, Tariş gibi kuruluşlarla, bankalarla bağlı en büyük toprak ağalarının, çift-likçilerin sayıları: 350'dir.

İşte gerici, faşist karması ortak hükümet bunların hükümetidir.

Alaşağı edilecek erk bu gerici egemen sınıflardır, çevrelerdir, onların halk düşmanı hükümetleridir. Anayurttan kovulacak olan bu güçlere arka olan ve onlara dayanan emperyalistlerdir, NATO'lariyla, saldırı üsleriyle dehlenecek olanlar bunlardır.

Memleketi kasıp kavuran pahalılıktan, enflasyondan korkunç vurgunlar vuranlar bu parababalarıdır, holdingler, bankalar, yabancı kumpanyalar-dır. İki örnek verelim. «Günaydın» gazetesinin bir açıklamasına göre, Koç Holding 1976 yılının ilk 6 ayı içinde 1 milyar 108 milyon lira kâr sağla-mıştır. Bu holdingin 1975 yılındaki kârı: 737 milyondur. İşte vurgun! Başka bir örnek. «Milliyet» gazetesi, 1975'te, büyük firmalardan 94'ünün: 4 mil-yar 250 milyon lira kâr elde etmiş olduklarını yazdı.

İşbirlikçi burjuvazinin yürüttüğü kanlı terörle vurgun atbaşı gidiyor.

İşbirlikçi burjuvazi ve hükümetleri Türkiye'yi emperyalistlerin saldırgan-lık bloklarına, NATO'lara bağladıktan bu yana memleket ekonomisini, bütçelerini askersel raylara oturtular, ona göre ayarlayıp gidiyorlar. Bu-nalım bu yüzden daha da yıkıcı oluyor. Her yıl devlet bütçesinden arslan payı ordu, NATO harcamalarına gidiyor. Astronomik sayılar ortaya çıktı. Devlet bütçesi geçen yıl 150 milyardı, bu yıl 220 milyar. Bütçe açığı, bu yıl 35 milyar diyorlar. Türkiye devleti bugün uçan kuşa borçlu. İç ve dış borçların toplamı 246 milyar liradır. NATO – ordu harcamaları 200 mil-yarı geçmiştir.

Böylesi bir gelişme sonucu Türkiye, 1959 yılından buyana, üç kez müflis ilân edildi. Alacaklı devletler, Türkiye'deki konumlarını, alacaklarını sağ-lama bağlamak için, Konsorsiyom Kurumu'nu kurdular. Bu kurum, bir bakıma eski «Düyun-i Umumiye»nin yeni bir biçimidir. Bu kuruma 15 ka-pitalist devlet giriyor. Bunların çoğu NATO devletleridir. Türkiye hükümet-leri, devlet bütçelerini bağlarken Konsorsiyom sözünü söyler. Yeni sömür-gecilik sistemi eski yöntemlerle uygulanıyor.

Bütün borçlanmalar, enflasyonlar, boyuna artan vergiler, zamlar, paha-lılık, hepsi işçi sınıfının, köylü yığınlarının, halkın sırtına yükleniyor. Bu

süreç içinde orta katmanlar arasında, küçük burjuvazi içinde hızlı bir ayrışma çoktan alıp yürümüştür. Bu katmanlar, yerli ve yabancı tekellerin, holdinglerin baskısı altında eziliyor, yıkılıyor. Odalar Birliği'nin açıkladığı verilere göre, son 6 yıl içinde: «Ticareti bırakan ortaklıkların, iflâs edenlerin» sayıları 36 bini geçmiştir. Bu katmanları saran öfke ve tedirgenlik, büyük dalgalanmalar bu kaynaklardan geliyor.

Küçük burjuvazi, Türkiye'de halkın, nüfusun büyük bir kesimini oluşturuyor. Esnaf, aydın, memur kesiminin önemli bir parçası, çok az da olsa, işçi sınıfının içinden üst kata çıkmış «beyaz gömlekli» denilen bir bölüm küçük burjuvazi eksenine giriyor. Küçük burjuvazi devrimci işçi sınıfıyla gerici burjuvazi arasında bocalayıp durur. Bütün burjuva partileri, hele bugün hükümette olanlar bu katmanlardan, onların sallantılı durumlarından yararlanıyorlar.

Orta katmanlar, ulusal bağımsızlık için, ileri demokratik bir düzen için giden savaşta önemli bir yer tutar, önemli bir rol oynar. Bu yığın, işbirlikçi burjuvazinin faşizme tırmanmasına karşı savaşta, demokratik haklar için olan direnişte, Amerikalısına, NATO'suna karşı ulusal bağımsızlık ve özgürlük için giden savaşta canlı bir güçtür. Bu güce yön vermek, eylemlerini, çıkışlarını işçi hareketiyle bağlamak, devrimci bir bağlaşıklık kurmak Ulusal Demokratik Cephe sorununun önemli bir halkasıdır. TKP'nin önünde bu sorun boydanboya duruyor. Partimiz, bu sorunu titizlikle ele almak, çözümü için savaşmak zorundadır.

İŞÇİ SINIFI: Türkiye'nin insan sayısı 40 milyonu geçiyor. Bunun içinde, istatistik verilere göre, işçi sınıfının sayısı 4 milyonu aşiyor. Bunun, yaklaşık 1,5 milyonu sendikalarladır. Sendikalar da 700'ü aşiyor. İki de konfederasyon vardır: DISK ve Türk-İş. Bununla birlikte, işçinin çoğu örgütsüzdür. Sendika bolluğu, sendikal hareketin bölünmüşlüğü işçi hareketinin en zayıf yönlerinden biridir. Bu bölünmüşlüğü ortadan kaldırmak savaşı çoktan güncelleşmiştir. Bu savaş, zor bir savaş kesimidir. TKP bu savaşta ayrı bir önem vermiş, öteden beri vermektedir.

Memleket ekonomisinde endüstri kesimi dinamiktir. Bu kesim, bugün, verilere göre, ulusal üretimin % 27'sini veriyor. Sonra, bütün endüstri üretimi başlıca 5 yörede toplanıyor, yoğunlaşıyor. Bu yöreler endüstri üretiminin % 64'ünü çıkarıyor. İstanbul başta geliyor. Büyük işçi yatakları bu yörelerde. Sendika, işçi hareketleri, politik çıkışlar buralarda yoğunlaşıyor. Önemli bir olay da, artık binlerce işçisi olan fabrikaların bu yörelerde toplanmasıdır. Genellikle kentler büyüyor. Eskiden 100 binden yukarı nüfusu olan kentlerin sayısı 5'ti. Bugün 36'ya çıkmıştır.

İşçi ve sendikal hareketler de bu yoğunlaşma süreciyle atbaşı gidiyor. Geçen yıl, bütün Türkiye'yi etkileyen dev işçi çıkışları: 500 binlik 1 Mayıs yürüyüşü. Sonra faşizme, DGM'lere karşı genel grev ve daha bir sıra 100

binlik gösteriler, sürekli grevlerin çoğu bu işçi yataklarında fıskırıyor, taşıyor, yayılıyor ülke düzeyinde. Bu dev çıkışların en önemli yönü: bilinçli, düzenli, disiplinli, savaşkan olmasıdır. TKP gücünü, gelişmekte olduğunu bu büyük atılımlarda ortaya koymaya başladı. Partinin politikası, belgileri, savaş çağrıları, sloganları bu yığınsal çıkışlarda halka mal olduğunu gösteriyor. «141-142 kaldırılmalıdır!» savaş parolası oldu. «TKP'ye özgürlük!» haykırışları sık sık duyuluyor. TKP saygınlığını savaşlarla kazanıyor.

Kendimizi, söz yok, devaynasında göremeyiz. Böyle birşey komünistlere yabancıdır. Komünistler, parti örgütleri bu yığınsal hareketlere yalnız katılmakla yetinemezler. Bu çıkışları örgütlemek, onun canevî, yüreği, beyni olmak yükümlülüğünü taşırlar. Eylem, girişkenlik, atılım!

KÖYLÜ HAREKETİ: Burjuvazi, tâ baştan, köklü, demokratik bir toprak devrimine karşı çıkmış, toprak reformundā yanaşmamıştır. Yaptığı şey, büyük toprak mülkiyetini (iyeliğini) güçlendiren, kapitalizmin tarıma, kırsal alana girmesini kolaylaştıran, sağlıyan yasalar çıkarmak olmuştur. Örneğin, «Medeni Kanun», bu amaçla yapılmıştır. Burjuvazi, toprak ağalarıyla hem sürtüşe, hem uyuşagelmıştır. Bunlar, birbirlerine, ödün verevere sarmıştılar. Sonra, Marşal «plânı»yla Amerikan emperyalizmi Türkiye'de toprak beylerini de destekledi. Ve böylece, büyük burjuvaziyi ve ayağı yedeğine aldı. Bunlara dayanıyor. Onlar da Amerikalı ağalarına.

Köyşleri Bakanlığının 1973 verilerine göre, Türkiye'de 4 milyon 121 bin köylü ocağı vardır. Bunlardan topraksızlar 1 milyon 268 bindir. Yaklaşık, bu 7 milyon köylüdür. Fakir ve orta köylü ocağı: 2 milyon 222 bindir. Bu, 10 milyon eder. 500 dönümden yukarı toprağı olan, ya da zengin denilen, köy burjuvazisi: 243 bin ocaktır. Büyük toprak ve çiftlik sahipleri, Köyşleri Bakanlığının verilerine göre: 350'dir.

Türkiye'de derebeylik artığı ilişkiler yer yer yaşıyor. Marabacılık sürüyor. Onlarca köyü olanlar yüzlercedir. Evet, tarımda da kapitalizm gelişiyor. Çoğu ağalar traktörlere biniyor. 1947'de, tarımda: 1.800 traktör vardı. Bugün 225 bini aşıyor. Karasapan hâlâ üstündür. Ama, biçer-döver de 42 bini geçiyor. Tarıma makinenin girişiyle bir tarım işçisi oluştu. Bunlar milyonun üstüne çıkmıştır. Sonra, memlekette bugün: 600 bin taşıt aracı, kamyon, otomobil vardır. Bunlar, köylüyü de taşıyor.

Özetle: Köyde hızlı bir ayrışma süreci vardır. Sınıflara ayrılma vardır. Bu gelişmeyle sınıf savaşları yepyeni bir nitelik alıyor, sertleşiyor. Köy, her yıl, yeni iş gücü çıkarıyor. Bu, her yıl 500 bindir. Bunun yarısı iş bulamıyor. Bunlar kentlere akıyor, işsizler ordusunu dolduruyor. Bugün, memlekette işsiz sayısı 3 milyona yaklaşıyor. Gizli işsiz sayısı korkunçtur. 1950'lerden bu yana: 500 bin küçük ekonomi birimi, ocak yok olup gitmiştir. Bunlar kentlere akın ediyor. Ama yalnız kentlerin çevresinde gecekondularıyla, çadırlarıyla öbeklenip kalmıyor. Birçok sorunlar getiriyor. Yavaş yavaş

gözleri açılıyor. Uyanıyor. Bunlar grevci işçileri görüyor, kimi bu grevlere katılıyor. Bu gördüklerini, başından geçenleri köye taşıyor. Kanlı, sürekli grevler, yığınsal çıkışlar, öğrenci hareketleri, faşist komandolarla gençlerin vuruşmaları, bütün bunlar köylünün kafasında yeni anlamlar taşımaya başlamıştır.

Köylü jandarmayla her zaman karşıkarşıyadır. Hükümeti onda görüyor. Kini, nefreti onun üzerinde toplanıyor. Son zamanlarda uyandıkça, köylü jandarmanın arkasında hükümetin, ağanın, burjuva-ağa partilerinin olduğunu, giderek seçmeye başlıyor. Ağaların topraklarına dalıyor. Bu toprağı hemen kollektif işleme koyuluyor. Geri vermemek için, kazmayla, sopayla, varsa siâhiyle karşı koyuyor. Jandarmayla açık çatışmaya giriyor. Bu çatışmalarda, protestolarda, köylülerin düzenledikleri yürüyüşlerde: «NATO'ya hayır!» «Amerikalı defol!» sloganları, arada bir duyuluyor. Bunları transparanlara, pankartlara yazıyorlar. Ulusal bağımsızlık savaşımı köylümüze yabancı değildir. Antep köylüleri, Adana-Çukurova köylüleri, Ege köylüleri, 55 yıl önce de olsa, orturdıkları topraklar üzerinde bir ulusal kurtuluş savaşı vermişlerdir. Bir savaş geleneğı vardır. Kimi köylüler, TKP'ye özgürlük isteğini kendisinin toprak ve özgürlük isteğıyle denkleştiriyor. Köylünün toprak, özgürlük, insanca yaşama savaşımı, işçi sınıfının, ilerici güçlerin NATO'ya, bugünkü halk düşmanı hükümete, işbirlikçi burjuvaziye ve partilerine karşı olan savaşlarıyla çitişiyor.

Böylesi bir gelişmede İŞÇİ-KÖYLÜ BAĞLAŞIKLIĞI sorunu daha kesin partimizin önüne dikiliyor. Bu ana sorundur. Programın temel sorunlarından biridir. Bunu çözülmeden bir şey yapılamaz. Rus Bolşevikleri, Lenin: tâ baştan köylü sorununa eğilmiştir, köylü hareketiyle bağlanmışlardır. Onu örgütlemişlerdir. Utku yolunu böyle açmışlardır.

TKP'ye de bunu yapmak tarihsel bir ödev olarak düşüyor. Bizim görevimiz: Devrimci sınıf savaşı ülkülerini köye yaymaktır. Köylüyü örgütlemektir. Köyde örgütlenmektir. Köyde örgütlenmek ortamı vardır. Tarım işçileri, köy proleterleri, köyde çalışan bir öğretmen yığını vardır.

İşçi-köylü bağlaşıklığı lâftan, kağıttan çıkıp somut savaş alanına girer. TKP'nin zayıf yönlerinden birisi köylü arasında örgüt kuramamasıdır. Bu gerçeğı artık genç kuşaklar, parti militanları görmeğe başlıyor. Konferans, bu konuda açık, kesin kararlar almalıdır.

ULUSAL AZINLIKLAR SORUNU: Yoldaşlar, partimiz için bu sorun yeni değildir. Bu ulusal sorun, özellikle Kürt halkının kendi yazgısını, Leninci ilkelere göre çözülmesi sorunu programa konmuştur. Partimiz bu sorunu, Kürt halkının özgürlük, bağımsızlık savaşımını Türkiye halkının, Türkiye işçi sınıfının ileri demokratik bir düzen, ulusal bağımsızlık, barış için yürüttüğü savaştan, sosyalizm için savaştan ayırmıyor. Aynı savaşmak, «ayır-buyurcu» burjuvazinin, elleri Türk ve Kürt evlâtlarının kanına boyan-

miş olan işbirlikçi burjuva-ağa hükümetlerinin, partilerinin, onların Ame-rikalı efendilerinin işine yarar. Böyle bir şey, Kürt halkına karşı ötedenberi «özümseme» politikasını, Türkleştirme politikasını süngüyle, ordu birlik-leriyle, tepeleme, jandarma birliklerinin Kürt köylerini ateşe vermesiyle uygulanan burjuvazinin, onunla bütünleşen Kürt kökenli beylerin, bun-lardan Meclise postu sermiş olanlar (ki, bugünkü Mecliste, AP'den, öteki partilerden 157 sayılay vardır) yararlanır. Burjuvazi, MİT goşistleri, Mao-cuları kışkırtıyor. Bunlara karşı savaşımız kesindir. Kürt halkını, bugüne kadar olduğu gibi, peşine takıp serüvenlere, kanlı kışkırtmalara kalkacak olanların karşılarına dikileceğiz.

Ulusal azınlıklar sorunuyla sürekli uğraşacak, bu işi, savaşımı örgütlü-yecek önlemler alınmalıdır. Merkez Komitesine bağlı büro kurulmalıdır.

CEPHE SORUNU:

Ulusal Demokratik Cephe sorunu çok bileşik, dallı budaklı, çözümü zor bir sorundur. Üstelik, kimilerinin sandığı gibi, geçici bir «politika oyunu» hiç değildir. Her ülkede devrim hareketinin, işçi, köylü, ulusal bağımsızlık hareketlerinin aşamalarına, gelişmelerine göre, güç denge-lerine göre, ülkenin ulusal, sosyal niteliklerine göre biçimler alır, adlar alır. Bizim programımızda: Ulusal Demokratik Cephe diye geçer. Böylece savaşın ne üstüne gittiği, aşaması, yakın varağı, nereye yükseleceği, han-gi güçlerin katılabileceği, kime karşı savaşın yürütüldüğü belirtiliyor.

Türkiye'nin bugünkü durumuna ayık gözle bakmak gerek. Ezbere gide-meyiz. Türkiye ulusal bağımsızlığından çok şeyler yitirmiştir. Bu durum, işbirlikçi burjuvazinin, gerici egemen çevrelerin, hükümetlerinin Türkiye'yi emperyalistlerin saldırganlık bloklarına, emperyalist tekellerin örgütlerine: NATO, CENTO gibi, Ortak Pazar gibi örgütlere bağlamış olmasından geli-yor. Bu duruma, bu yabancı diktasına karşı memlekette giderek geniş-liyen, ulusal çapta yoğunlaşmaya başlayan, geniş yığınları kucaklamakta olan bir direniş vardır. İşçi sınıfı bu savaşta ön sıralardadır. Bu savaşa halkın, ulusun geniş katmanlarını çekmek, bunları işçi sınıfının çevresinde toplamak, baş düşmana karşı toplu çıkmak, ileri, demokratik güçlerin savaşta birliğini kurmak sorunu vardır.

Topraklarımızda, sayısız NATO, Amerikan savaş-saldırı üsleri, atom başlıkları yığınakları, rampaları vardır. Gericici, halk düşmanı hükümetler, çevreler vermiştir bu ölüm harmanlarının kurulduğu toprakları emperya-listlere. Bu ölüm üslerini kuranlar, kurduranlar halkımızın, 40 milyon in-sanın Azrailidirler. Türkiye toprakları NATO savaş birliklerinin talim mey-danı olmuştur. Bu durum, bölgemizde barış ve güvenlik için yıkım ocağı-dır. Ordu NATO'nun komutasındadır. Ama harcamaları halkımızın sırtın-

dadır. Bu korkunç tehlikeyi, bu yükü halkımızın üzerinden kaldırmak, ulusal bağımsızlığı geri almak savaşı böylesine ulusaldır.

Barış için savaş, politik havayı yumuşatma savaşımı halkımızın güncel yaşamına, ileri demokratik bir düzen için, bugün faşizme tırmanan NATO'cu hükümeti alaşağı etmek için yürüttüğü savaşın içine girmiştir, onun kopamaz bir parçası olmuştur.

NATO'lara, emperyalist bloklara ülkemizin bağlanmasına karşı, Amerikan köleliğine karşı ilk savaşı açan, bu savaş bayrağını 30 yıldır elinden bırakmayan biricik parti Türkiye Komünist Partisi'dir. Ulusal bağımsızlık, ileri demokratik atılımlar için, işçi sınıfının, halkımızın kurtuluşu için savaş TKP'nin iliklerine işlemiştir. O, böylesi bir savaşın ateşleri içinde yetişmiştir. Partimizin proleter enternasyonalizmi ilkelerine sınıksız bağlılığı dünya barışını canla başla savunmasında somut biçimleriyle görülür. Örneğin, burjuvazi Türk askerlerini Kore'de Amerikan salhanesine sürdüğü zaman bu kanlı hiyanete karşı çıktı: «Memetçik! Silâhını Amerikaya çevir!» dedi. Burjuvazi Türk ordusunu Kıbrıs üzerine sürdüğü zaman: «Memetçik evine dön! Kan dökme!» dedi. Topraklarımızdaki Amerikan ve NATO üslerine karşı işçi sınıfını, halkı biteviye savaşa çağırırdı, çağırıyor. NATO ve Amerikan üslerinde çalışan işçilerin grevlerine, NATO, Amerikan ağılığına karşı gençlerin, işçilerin gösteri yürüyüşlerine önyak oldu!

TKP burjuvazinin diktatorasına, emperyalizmin Anayurdumuzdaki konumuna, onun baskılarına, emperyalizmin yurdumuzda dayanağı olan gerici güçlere, hükümetlere, bunların halk düşmanı politikalarına karşı ulusal bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük için 57 yıldır savaşıyor. TKP, komünistler bu savaşın en ağır yükünü omuzlarına almışlardır. Bu savaşın 36 yılı burjuva hükümetlerinin uyguladıkları sıkıyönetim, sert terör altında geçmiştir. Bu koşullar altında, TKP, «tek parti» döneminde burjuvaziyle, gericilikle tekteke savaşmıştır. Her zaman anti-emperyalist, anti-feodal, anti-faşist güçlerle güç birliği, cephe birliği kurmak yollarını aramıştır.

Bugünkü koşullarda, cephe sorunu, bunun çözülmesi sorunu kendisini daha kesin ortaya koymaktadır. «Tek parti» aşaması çoktan yellere karışmıştır. Politik alana, ilerici, gerici birçok partiler çıkmıştır. Bunlar, memlekette iki kampa ayrılan sınıflara, güçlere göre yer almaktadırlar. Aşırı gerici partiler, işbirlikçisinden faşistine kadar bir çizgidedirler. Hepsisi de tekeldi, işbirlikçi büyük burjuvazinin, yurdumuzda emperyalizmin konumlarını, çıkarlarını kanla, kurşunla savunuyor.

Halkımızın ezici çoğunluğunun oluşturduğu kampta: İşçi sınıfı, köylü, orta katmanlar, çıkarları emperyalizmle, işbirlikçi burjuvaziyle, aşırı gerici, cumhuriyet ilkelerine açıktan saldıran çevrelerle karşı karşıya gelmiş olan ulusal burjuvazi dediğimiz kesim var. Bu kesim CHP ile politik alandadır. Bu partinin de sağ, solu var. Savaşta sallantıları da buradan geliyor.

Ama, koşullar onu, faşizme tırmanan işbirlikçi hükümete karşı koymıya zorluyor. İşçi hareketleri, halk direnişleri onu böylesine bir yörüngeye zorluyor. Onun memlekette, Mecliste oldukça oturaklı bir konumu vardır. Saylav sayısı bakımından başta gelir. Bu konumuna, gücüne güvenip tek cephe kurmaya gönüllü görünmüyor. Ama olaylar, dayandığı taban, savaşlar, komandoların saldırıları onu, kendisine savaşta dirsek aramaya doğru itiyor. Unutmıyalım, CHP gelişen ulusal bağımsızlık, demokrasi, diktatordan kurtulma direnişlerini kendi kontrolü altında tutmak yolunu izliyor. Biz de, halkın, en başta işçi sınıfının, bu devrimci ana gücün hegemonyasını gerçekleştirmek için savaşıyoruz.

Bu aykırılık, diyorlar, tek cephenin oluşturulmasına engeldir. Değildir. Gerçekçi olmak gerek, dedik. Nesnel koşulları, gelişmeleri sergiledik. Bu koşullar ve gelişmeler CHP'yi baş düşmana karşı ortak savaşa doğru itiyor. Ona bu yolda adım attırmak, ulusal burjuva kesiminin yalpalamalarını kırmak ona saldırmakla olmaz.

Şimdiye kadar gördüklerimiz, deneyler, ulusal burjuvazinin doğal niteliği, yaradılışı, nasıl diyelim, cibilliyeti iki birbirine aykırı yönlü olduğunu göstermiştir. O bir yanıyla, ezildiği için emperyalizme karşıdır. İçerde çıkarları büyük toprak ağalarının, işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkarlarıyla çatışıyor. Ama, öte yandan, bu burjuvazi sömürge sınıftan olduğu için işçi sınıfının, emekçi yığınların karşısına dikiliyor. Bu nedenle de, çoğu kez emperyalizmle ve onun içindeki dayanağı işbirlikçilerle uzlaşmalara gidiyor. Türkiye Cumhuriyetinin tarihi bu olgularla doludur.

Bildiğimiz bir şey vardır: Bu burjuvaziye hizaya getirebilmek ilerici, devrimci, ardıcıl savaşkan güçlerin, en başta işçi sınıfının birliğine, savaşta örgütlülüğüne, Komünist Partisinin Leninci parti olabilmesine, Leninci strateji ve taktik kullanabilmesine, böylesi bir programla ortaya çıkmasına, savaşlara atılabilmesine bağlıdır.

İşçi sınıfı dev çıkışlarla politik savaş alanına girmiştir. TKP bu atılım içinde gelişiyor. «Türkiye'de işçi sınıfı yoktur», «Komünist Partisi yoktur» diyen burjuvazi bugün başka ağız kullanıyor. Demirel dolaştığı yerlerde, basına verdiği demeçlerde, sık sık Komünist Partisi'nden söz ediyor. «Komünist Partisi'ne özgürlük te neymiş? Vermeyiz!» diye bangır bangır bağıyor. Bu hükümet, komünizmle savaş programına resmen almıştır. Faşizme tırmanan gerici, politik erki elinden kaptırmamak için işçi sınıfına, geniş halk yığınlarına, burjuvazinin ulusal nitelik taşıyan kesimine kanla kurşunla saldıran karma hükümet, komünizm umacılığıyla orta katmanları, bu kesimi korkutmaya çalışıyor. Ama büyük burjuvazi faşist komandoları, panserli polis ve jandarma birliklerini işçilerin, gençliğin, öğrencilerin, öğretmenlerin, CHP'lilerin üzerine sürmekle, kan akıtmakla geniş yığınların kin ve nefretini üzerine topluyor.

Sınıf savaşları, ulusal bağımsızlık direnişi böylesi bir aşamaya yükselmiştir. Partimiz: TIP'le, TSIP'le savaş ortaklığı kurmak olanaklarını, yollarını arıyor. Onların taktiği TKP'ni görmezlikten gelmektir. Bu boş, çürük bir taktiktir. TKP dünya komünist ve işçi partilerinin kopmaz bir parçasıdır. Berlin Konferansında bu gerçek bir kez daha bütün dünyaya duyurulmuştur. TIP yöneticileri ve yayın organları işçi birliğini savunacak yerde, ters bir tutum alıyorlar. Savaşta birliğe gidecek yerde ayrıcılığa gidiyorlar.

Daha bir olayı vurgulamak gerek. Partimiz, TIP'i, TSIP'i, yöneticilerini birbirine katmıyor. Bu partilerin tabanıyla tavanı arasındaki farkları görüyor. Bunların hepsini bir çuvala doldurmak yanlıştır. Sonra, bunlar ayrı ayrı partilerdir. Programları, tüzükleri ayrıdır. Tek cephe, savaş birliği kurmak, bu cepheye girecek partilerin kendilerini dağıtıp ortadan silinmeleri demek değildir. Bu yoldaki dedikodular dipsizdir. Bunun gibi, bu partilerden kimilerinin, «TKP-R» gibi uydurmacalara, entrikalara, karanlık oyunlara kalkışmaları da, bu oyunu oynamak isteyenlere hiç bir hayır getirmedi. Tersine kendileri parçalandı.

TKP, bu partilerle diyalog kurmak, savaş birliğine gitmek yolunu seçtiğini açıkça, sözlü ve yazılı yayınlarıyla bildirmiştir. Her şey partimizin gelişmesine bağlıdır.

Elbette ideolojik, ilkesel savaşımızdan hiç bir zaman vazgeçecek değiliz. Marksizmi-Leninizmi var gücümüzle savunacağız. Partimizin ideolojik, örgütsel Leninci birliğini daha da kuvvetlendireceğiz.

İlerici devrimci güçlerin eylem birliği, cephe birliği ülküsü giderek, savaşlar içinde yığınları sarmıya başlıyor. Dernekler arasında değişik biçimlerde, faşizme karşı, halk düşmanı hükümete karşı eylem birliği yolunda gelişmeler vardır. Bu olumlu gelişmeleri partimiz her yönüyle destekliyor, işçi sınıfının birliği için savaş, bütün ilerici, yurtsever güçlerin, örgütlerin işçi hareketinin çevresinde halkalanması savaşımıyla örülmelidir.

Sendikal savaş, Ulusal Demokratik Cephe için savaşın köşe taşlarından biridir. Türk-İş'in başlarına, sarı sendika ağalarına karşı savaş, bizi bu konfederasyonun tabanında eyleme zorluyor. Tabanı Tunç'ların elinden, burjuvazinin elinden almak savaşını günceldir.

Yoldaşlar! Bu cephe sorunu, güç birliği konusunu partimizin, Merkez Komitesi'nin ayrıca ele alıp işlemesi, canlı, güncel bir sorun olmuştur. Konferansın kararlarına bu geçmelidir.

DEMOKRATİK HAKLAR İÇİN SAVAŞ: İşbirlikçi burjuvazi, faşist karması hükümet, halkın, işçi sınıfının çetin savaşlarla elde etmiş olduğu demokratik hakları, ilericilikten yana yasaları, bu arada Anayasada halkın yararına olan maddeleri budayıp gidiyor. Bu zorbalığa karşı savaş genişliyor. Aydınlar, ilerici yazarlar, avukatlar, öğretmenler, ilerici örgütler, işçi

sendikaları, özellikle DISK bu alanda olumlu çıkışlar yapıyor. Genel grev bunun belirgin biçimi oldu. Demokratik haklar elde etmek, edilenleri savunmak, halk düşmanı düzeni, bu hükümeti alaşağı etmek, yabancı boyunduruğundan, NATO'dan, üslerden kurtulmak savaşıyla bağlıdır.

Genel ve yerel seçimler geliyor. Meclis ve belediyeler sorunu yine gündeme girdi. Bu sorun ayrıca ele alınmalıdır. Partinin kesin politikası, platformu açık olmalıdır. Geçen seçimlerde TİP yoktu. Bu kez seçimlere katılacağını söylüyor. CHP ile pazarlığa giriyor. Bizimle tek cepheye yanaşmıyor, sözünü bile etmiyor. Biz, elbette ona göre değil, kendi politikamız açısından davranmalıyız. Çok esnek olmalıyız. Konferansa katılan yoldaşlar bu yoldaki düşüncelerini açıklasalar iyi olur.

İşçi grevleri, yığınsal gösteriler, faşist tırmanışa karşı direnişler belediyeler sorununu da politik savaşın odağı içine çekti. Halktan yana, demokratik belediyeler için savaş gündeme girdi. TKP, demokratik ilkelere göre seçilmiş, halktan yana belediyeler için savaşa ayrı bir önem veriyor. Partimizi yığınlara dayamak için bu sorunu gereğince ele almalıyız. Köy muhtarlıkları, köy ihtiyar kurulları sorunu da öyle. İşçi-köylü bağlaşıklığını kurmak için bu zorunludur. Ulusal Demokratik Cephe'nin temellerini atmak ve ku mak için de zorunludur.

Bütün buraya kadar söylediklerimiz, şu veya bu ölçüde parti programında yer alıyor. Bütün sorun, onu somut biçimlerle uygulamaktır. Bildiğiniz gibi, partinin I. Kongresinde onaylanan programda kesin yargılar yer alıyordu. O programa konan temel ilkelere bir çoğu bu programda da işlenmiştir. Örneğin. Emperyalistleri memleketten kovmak, ona destek olan gerici güçleri ve hükümeti alaşağı etmek. Cumhuriyet kurmak. Demokratik, ileri bir düzen getirmek. Köklü toprak devrimi yapmak. Derebeyliği, ağalığı kökünden yıkmak. Daha yüksek sosyal bir düzene yolu açmak. «Emekçilerin en yakın ve ertelenmez istemlerini, sorunlarını, halkların demokratik isteklerini çözmek. Bunlar için savaşmak ...» İşçi sınıfının hegemonyasını sağlamak, kazanmak için savaşmak ... Yeni savaş koşullarına göre bu savaşı sürdürmek ...

Partinin durumu

Partinin bugünkü durumunu, eylemlerini, savaşımını daha açık belirtmek için, önce çok önemli bir olguyu konferansa iletmek gerek. Açıklamayı zorunlu sayıyoruz.

Türkiye Komünist Partisi, partimiz, uzun yıllardır kongre, genel bir forum yapmamıştır. IV. Kongreden buyana çok uzun yıllar geçmiştir. Bu arada ancak Merkez Komitesi'nin sıra ve olağanüstü Plenumları olmuştur. Zaman aşımı uzundur. Bunun nedenlerini araştırmak, incelemek, söz yok, gereklidir. Bu, partimizin savaş tarihi içinde olmuştur, geçmiştir. Bundan ders çıkarmak zorunludur.

Biz, komünistler, Leninci gerçekçiyiz. Komünist morali her zaman temiz tutarız. Olgular direngendir. Mızrak çuvala sığmaz. Partimiz, uzunca bir süreç, uyuşuk, beceriksiz kalmıştır. Yığınlardan, politik yaşamdan, savaştan kopuk kalmıştır. Bir bakıma erimiştir. Bu olguyu yalnız nesnel (objektif) koşullara: Burjuvazinin uygulıyageldiği yasaklara, sert baskılara, sıkı-yönetimlere yükleyemeyiz. Burjuvazinin 55 yıl boyunca sürdürdüğü sert terör partinin gelişmesini engellemiştir. Ama bu nedenlerin hepsi değildir. Bunun, böylesi bir durumun nedenlerinden biri de partinin genel yönetiminin yetersizliğidir. Kimi yöneticilerinin, çoğu kez Leninci çizgiden kaymalarıdır. Böylesi bir durum, sonsuz sürüp gidemezdi. Buna kesinlikle son vermek zorunluktur. Silkinmek, partiyi ayağa kaldırmak, onu savaş yürüncesine oturtmak sorunu boylu boyunca karşımıza dikilmiştir. Bu, kesinlikle çözüm bekleyen güncel, ertelenemez bir sorun olmuştur.

Biz, komünistler, savaşkan devrimciler, Leninciler geriye değil, ileriye, geleceğe bakarız. Partimizin, işçi sınıfının, halkımızın önünde çetin savaşlar duruyor. Sınıf savaşları artık, sık sık, kanlı, kurşunlu nitelikler alıyor. İşbirlikçi burjuvazi, erki elinde tutan gerici çevreler, faşizme tırmanan karma hükümet ilerici güçlere, en başta işçi sınıfına, gençliğe, halkımıza harp açmıştır. Partimizin bu Konferansı böylesi bir aşamada, böylesi politik bir ortamda toplanıyor. Konferansın çözümüyeceği güncel sorunlar vardır.

TKP yeni yeni atılımlar içindedir. Uyuşukluktan, kabuğu içinde erimekten kurtulmuştur. Yığınlara iniyor. Savaşların içine dalıyor. Savaşta gereken yerini alıyor. Leninci yürüncesine oturuyor. Örgütsel geliyor. Böylesi bir gelişme süreci içinde TKP'nin, partimizin, politik saygınlığı giderek işçi sınıfı arasında, halk arasında artıyor. Partinin savaş sloganlarının, belgilerinin, politikasının, giderek, yığınlara mal olması TKP'nin gelişmekte olduğunu ortaya koyuyor. İşte biz bu gelişmeye bakıyoruz.

Böylesi bir gelişme, son üç yıl içindeki bu sağlıklı dönüşüm, elbette,

kendiliğinden olmadı. Partiyi kör çıkamazdan çıkarmak için Merkez Komitesi Politik Bürosu 24 Mayıs 1973'te çözümleyici kararlar aldı. Partinin yönetiminde değişiklik yaptı. Ve hemen, sıcaklığına, alınan kararları uygulamaya koyuldu. Bu atılım, partimizin tarihinde önemli bir dönüşüm oluyor. Biz, kararların önemini abartmıyoruz. Somut olgulardan söz ediyoruz.

Partinin yönetiminde değişiklik yapmakla iş bitmiyordu. Politik Büro alınan kararları, yapılacak işleri bir sıraya koydu, bunu bir çalışma programına bağladı. Ne dünya bundan 30 yıl önceki dünya, ne Türkiye bundan 40 yıl önceki, diyebiliriz, ne de 10 yıl önceki Türkiye'dir. Buna göre nereden işe başlanacağı, ana halkanın hangişi olduğu sorunu ortaya çıkıyordu.

Partinin daha IV. Kongresinde, parti programının, tüzüğünün değiştirilmesi kararı alınmıştı. Bu karar, daha sonraları, Merkez Komitesi'nin Plenumlarında ele alındı. Politik Büro 1970'te, bu sürüncemede kalan sorunun çözülmesi için karar almıştır. Parti, karanlıkta, haritasız, pusulasız, yolunu aydınlatan ışiksiz – programsız yürüyemezdi.

İşlenecek, politik alana sürülecek eylem programı memleketin somut durumuna, sınıf savaşlarının aşamalarına göre, dünyadaki gelişmeleri hesaba katarak, Marksçı-Leninci savaş ilkelerine göre hazırlanmalıydı. Lenin, parti programı için: «Partinin bütün eylemlerini, bütün yönleriyle belirler, gösterir. Milyonlarca emekçi yığınlarının ana isteklerini, temel çıkarlarını yansıtır» der. Program, partinin ne istediğini, ne uğrunda savıştığını açık seçik gösterir.

Partinin stratejisi, taktiği, politik yürümesi, çizgisi kesinlik, açıklık ister. Bunlar memleketin somut durumuna göre ayarlanır, sınıf savaşlarının gelişme ve aşamalarına göre ayarlanır. Karşılıklı güçlerin dengesine, bunların yerine göre işlenir. Savaşta yakın ve uzak amaç nedir? Bu aşamalarda kime vuracak, kimi tutacaksınız? Kiminle birlik kuracaksınız? Hangi güçleri yalıtacaksınız? Baş düşman kimdir? Köylü, toprak sorunu, işçi-köylü bağışıklığı sorunu boydanboya ortada duruyor. Köyde, kentte hızlı bir ayrışma süreci vardır. Dağılan, yıkılan, ayrışma süreci içinde olan orta katmanlar önemli bir güçtür. Türkiye'de toplumun bu kesimi koca bir denizdir. Bu büyük yığınlar, giderek kabaran dalgalanmalar vardır. Bütün bunlar işçi sınıfının savaşımıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Bunlar, halk savaşımının bileşimine giren başlıca öğelerdir.

Sonra, emperyalizmin hegemonyasından, NATO'nun boyunduruğundan, yeni-sömürgecilik sisteminin kısırcısından kurtulmak gibi ulusal bir sorun halkımızın savaş gündemine girmiştir. Bu savaşın başını, toplumun en ardıcıl, devrimci sınıfı olan, savaşlarda giderek pişen, örgütlenen, bilinçlenen işçi sınıfı çekiyor. Bu savaşın ön sıralarında işçi sınıfının biricik devrimci

partisi olan Türkiye Komünist Partisi yer alıyor. İşçi sınıfının, halkımızın bu dev savaşında kumanda köprüsünde bulunuyor. Olayların akışı bu gerçeği ispatlıyor.

Elimizdeki, bu konferansa sunulan yeni eylem programı, ana çizgilerini sergilemiye çalıştığımız dokuya göre işlenmiştir. Önemli daha bir olayı belirtmek yerinde olur. Program ve Tüzük taslakları, önce parti örgütlerine, hattâ kimi yerde tek tek üyelere, bazı kardeş komünist partilerine sunuldu. Olanaklar ölçüsünde, burada, demokratik santralizm ilkesinin demokrasi yönüne ağırlık verildi. Gelen önerileri, eleştirileri, virgölüne, noktasına kadar hepsini, Hazırlık Komisyonu bir bir ele aldı, işledi. Program ve Tüzük, böylece parti örgütlerinin, parti üyelerinin kollektif bir ürünü oldu.

Söz yok, yoldaşlar, bu dökümanlar dokunulmaz bir inak (dogma), değişmez bir ilke değildir. Daha da geliştirilebilir. Bu konferansın bir amacı kongreye gitmektir. Elbette, partinin en yüksek organı olan Kongre gereken değişiklikleri yapacaktır. Burada değinmek istediğimiz başkadır. Program, ne kadar iyi de olsa, işlemedikten, ona göre eylem yürütülmedikten sonra hiç bir şey olur. Bu silâhı kullanacak bilek ister. Sözün açıkçası, Türkçesi: Örgüt, kadro gerek!

Politik Büro'nun 24 Mayıs kararlarından biri de budur. Baştan aşağı parti örgütlerini, komitelerini, organlarını oluşturmak. Bunları, tüzük gereğince düzene sokmak, eylemlerle, savaşım içinde ayağa kaldırmak. Parti örgütlerini canlı, savaşkan duruma sokmak. Bunu yapabilmek için kadro gerekti. Oysa kadrolar çok yıpranmış, çok örselenmişti. Başvurulacak kaynak işçi sınıfıydı. Sonra, memlekette işçi sınıfının savaşlarıyla, anti-emperyalist direnişlerle, Marksizm-Leninizm ilke ve ülkülerinin, bilimsel sosyalizm ilkelerinin yayılmasıyla hem işçi sınıfı arasında, hem toplumdaki ilerici güçler arasında, yurtsever, devrimci gençlik arasında, TKP'ne yakın öğeler kümelenmekteydi. Bunlar arasında, Batı Avrupaya işçi, öğrenci olarak gidenler bulunuyor. Yepyeni bir kaynak. Çoluk çocuklarıyla bu yığın milyonu buluyor. Bu, kuru bir sayı, hantal bir yığın olmaktan çıkıyor. Giderek değişik biçimlerde örgütleniyor, bilinçleniyor. Avrupa işçi sınıfının savaşlarıyla bağlanıyor. Bunların gözleri açılıyor. Bunlar bir savaş okulu geçiriyor. Proleter enternasyonalizminin ne olduğunu somut öğreniyor. «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» belgisini kendisi uygulamaya başlıyor. Alman, Fransız, Yunan, İspanyol, İtalyan işçileriyle grevlere, gösterilere katılıyor.

Parti, Merkez Komitesi, Politik Büro, kalkınmada Avrupa'daki bu dinamik güçten kaynaklanmak, onu örgütlemek işine ayrı bir önem verdi. Savaşta bu güç en iyi bir köprü başı idi. Burada parti kadroları yetiştirmek. Bunları memlekette savaş alanına aktarmak. Bu bir milyon insan Türkiye halkının, işçi sınıfının kopmaz bir parçasıdır. Partinin, Merkez Komitesi'nin bu taktiği bol ürün, bol meyve vermiye başladı. Hem Batı

Avrupa ülkelerinde, hem memleket içinde parti örgütlerinin, komitelerinin, parti eylemlerinin gelişmeleri bu taktiğin doğruluğunu gösteriyor.

Partinin kalkınmasında ideolojik savaş, yığınları uyandırma, uyarma, halkın gözlerini açma savaşları örgütlenme işleriyle sınırlı değildir. Partinin sözlü yayın organı, radyosu var. Ama uzun yıllardır Merkez Komitesi'nin gazetesi yoktu. Bu da dağınıklığın, uyuşukluğun bir örneğidir. Partimizin elindeki radyo çok güçlü propaganda ve ajitasyon aracıdır. Ama örgüt olmazsa, bir yanılla topaldır. Oysa gazete, Lenin'in kesinlikle belirttiği gibi, hem kolektif propagandacı, ajitatör, hem kolektif örgütleyicidir.

Partinin eskiden, memlekette gizli basılan, gizli çıkan: «Komünist» gibi, «Orak-Çekiç» gibi, «Kızıl İstanbul», «Kızıl Samsun», «Kızıl Eskişehir» gibi ve daha başka merkez ve yerel gazeteleri vardı. Merkez Komitesi, Politik Büro, partimizin savaş geleneklerini iyi değerlendirmek, bunlardan yararlanmak yoluna gitti. Yoldaşlar, partimizin savaş gelenekleri, savaş birikimleri zengindir. Bu birikimlerden hem yararlanmak, hem bu birikimlere kirli tırnaklarını uzatanların ellerini kırmak, bunları korumak partimizin görevidir. Bu alanda partimiz, yolu üzerine çıkan likidatörlere, Maoculara, Troçkistlere, goşistlere, her soydan ve boydan sahtecilere, ajanlara, provokatörlere karşı sürekli bir savaş yürütmektedir, yürütüyor. İdeolojik alanda savaş kıyasıya gidiyor.

Partinin merkez organı, gazetesini çıkarmak kaçınılmaz bir zorunluktur. TKP'nin kalkınmasında, yığınları inmesinde, onları örgütlemesinde, politikasını, devrimci ilke ve ülkülerini yaymasında bu organ – gazete – en güçlü bir silâhtır, bir araçtır. «Atılım» böyle bir silâh, böyle bir araçtır. Bu ad gelişmiş, gizli konmamıştır. TKP'nin yeni, geniş, devrimci, Leninçi açıklamaları, atılımlara geçtiğinin sembolüdür. «Atılım» üçüncü yaşını doldurdu, dördüne girdi. Tirağı arttı. Ama isteklere yetmiyor. Parti komitelerinden bir kaç, «Atılım»ı basıp çoğaltıyorlar. Gene de yetmiyor. Aranıyor, okunuyor. Eksiklikleri de vardır. Ama sorun boyunun, boyutunun küçük olması, ayda bir çıkması değildir. İçerik, içeriği nedir? Eleştiriler geliyor. Kimileri «enine boyuna» uzun yazı istiyor. Çoğunluk gazetesinin geç çıktığından yakınıyor. Yoldaşlar, zorluklarımız çoktur. Partinin boy atmasıyla yeni yeni zorluklar çıkıyor. Eski ölçüler yetmiyor. Sonra, bir şeyi istemekle onu yapmak, gerçekleştirmek arasında diyalektik bir köprü vardır. Köprüyü kurmak iştir. Amacımız, bol tirajlı günlük gazetedir. Neylersin, şimdilik, ayaklarımızı yorganımıza göre uzatmak zorundayız.

«Yeni Çağ» dergisi, partinin silkinme ve kalkınmasına önemli katkıda bulunuyor. Bu, dünya komünist ve işçi partilerinin sürekli, somut bir yarımıdır. Artık «Yeni Çağ»ın yanında yeni, legal dergiler görünmeye başlıyor.

Sevinilecek bir olay daha vardır. Parti üyeleri, militanlar, yavaş yavaş

«Atılım»a, radyoya mektuplar, haberler, yazılar göndermeğe başladılar. Bu girişimi, bu kaynağı biteviye geliştirmek gerek. Parti örgütleri, üyeleri, tüzük gereği, yayın organlarını haber ve yazılarla beslemek zorundadır. Bu, parti görevidir. Yiğınlarla, fabrikalarda, işletmelerde, her yerde hareketlerle, çıkışlarla bağ kurmanın yollarından biri de budur. «Atılım» bu canlı sorun üzerinde biteviye durmaktadır. Parti komiteleri bu sorunu önemle ele almalıdırlar. Yiğınlardan, halktan kopuk, tepede, kendi yazar, kendi okur türünden komünist gazetesi, parti yayını olamaz.

Legal, yerel gazeteler partinin yayın alanında önemli rol oynuyor. Bunlar «çekirdekten» yetiştiriler. Partinin kalkınmasıyla gelişiyorlar. Partinin legal ve illegal çalışma biçimlerini, yöntemlerini, taktiklerini, giderek daha uyumlu uygulamaya alıyorlar. Marksist-Leninist literatüre karşı büyük bir istek, iştah vardır. Unutmıyalım ki, piyasada bu açlığı fırsat bilen vurguncular, kalpazanlar da az değildir. Sözün kısası, basın ve yayın işlerine, geniş propaganda ve ajitasyon eylemlerine iyice çeki düzen vermek gerek.

TKP'nin bugünkü durumu, parti içi düzeni, yaşamı, savaşımı bir yandan da kendisini tazeleme, Leninci parti niteliğini oluşturma savaşımıdır. TKP, Türkiye'de bugün en eski, kadroları, örgütleri bakımından en genç, dirimli bir partidir. 57 yıllık sert savaş koşulları içinde, ağır baskılar altında kadroları bir çok kez değişti, aşındı. Eski kadroların, parti örgütlerinin yerlerine yenileri geldi. Bu yenileme süreci son yıllarda daha da hızlandı.

TKP yığınlara inmekle, onların savaşımına eylemsel katılmakla, işçi sınıfının tabanında, işletmelerde, fabrikalarda örgütlenmekle, sendikalarda çalışmakla Leninci niteliğini tanıtmaya başladı. Sonra TKP, Türkiye'de emperyalizmin hegemonyasına, NATO'ya, çok uluslu tekellere, bütün bunların yurt içinde dayanağı olan işbirlikçi burjuvaziye, gerici egemen sınıfların, partilerin, bunların hükümetlerinin diktatorasına karşı savaşarak güçleniyor, kalkınıyor. TKP, bütün işçi sınıfına, halkımıza yabancı, partimize düşman ters akımlara karşı savaşla gelişiyor.

Leninizm, yüce Lenin'in yapıtları, bizim için, gericiliğe, emperyalizme, burjuvaziye, onların ajanlarına, bozgunculara karşı savaşta, ileri demokratik bir düzen için, ulusal bağımsızlık, barış ve sosyalizm için savaşta hiç tükenmez, biteviye esinleyici en güçlü bir kaynaktır. Bu, elimizde en güçlü bir silâhtır.

«Ne Yapmalı?» kitabı Lenin'in temel yapıtlarından biridir. 75 yıl önce yazılmıştır. Ama tazelikliğini, bizim için güncelliğini hiç yitirmemiştir. Lenin bu yapıtında, devrimci bilimsel kuramı kılavuz edinen yeni tip bir işçi sınıfı partisinin nasıl olabileceğini, bunun zorunluğunu işleyip ortaya koymuştur. Lenin, bilimsel sosyalizmi işçi hareketiyle birleştirme savaşımını başa alır. Bu savaş süregendir. İdeolojik savaşımın ardı arası kesilmez. Her aşamada yeni boyutlar, yeni biçimler alır.

Lenin, «Ne Yapmalı?»nın içkapağına Lassal'ın Marks'a yazdığı bir mektuptan bir alıntı koymuştur. Bu alıntı canlı, somut bir durumu, olayı veriyor. Alıntı şöyle: «Parti içi savaşım partiye güç ve canlılık verir, partinin güçsüzlüğüne en büyük kanıt silikliği ve kesin sınırlarının kütleşmesidir, parti kendisini arındırmakla güçlenir.»

Leninci kuramlar, komünist partisinin örgütsel yapısıyla bütünleşir. Komünist Partisinin politik, örgütsel, ideolojik-ülköl bütünlüğünü korumak, bu uğurda kesin savaş vermek partimizin vazgeçilmez görevidir.

Bu konferans partimizin güçlenmesi, gelişmesi yönünde yeni bir atılımdır. Gene bu konferans, geniş, güçlü, yığınsal çıkışlar yapan, toplumun en devrimci gücü olduğunu açık, kesin ortaya koyan işçi sınıfı için, köyün, kentin geniş emekçi yığınları için, ilerici güçler için, halkımızın bugünü ve yarını için, bu yolda verilen savaşlar için olağanüstü ömelidir.

PROLETER ENTERNASYONALİZMİ: TKP her zaman proleter enternasyonalizmini ilkelerine bağlı kalmış, onu var gücüyle savunagelmıştır. En zor durumlarda bu ilkelere bağlılık partimizi kurtarmıştır. Partimiz yıkılıp gitmekten bu yolla kurtulmuştur. Leninci enternasyonalizm partimiz için kuru laf değildir. Kardeş komünist partileri TKP'ne dayanışma ve yardımlarını esirgemediler.

Partimiz, komünist ve işçi partilerinin, özellikle sosyalist ülkeler komünist ve işçi partilerinin kongrelerine çağırıldı, bunlara katıldı. Sonra, büyük Danışma Konferanslarının hepsinde yerini aldı. Berlin Konferansının hazırlanmasına, yapılmasına aktif olarak, baştan sonuna kadar katıldı. Ayrıca, Avrupa komünist partilerinin düzenledikleri forumların çalışmalarına, delegasyonlar göndermekle katıldı. Bazı kardeş partilerle, yüksek, Politik Büro üyeleri düzeyinde karşılaşmalar, görüşmeler yapıldı. Bütün bunlar partimizin kalkınmasına yardım ediyor.

Kardeş komünist partilerle ilişkilerden söz ederken, bunlardan bir kaçının partimize yaptıkları kardeşçe dayanışmayı bu konferansta belirtmeyi bir borç sayıyoruz. Bunlar: Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Almanya Birleşik Sosyalist Partisi, Alman Komünist Partisi, Bulgaristan Komünist Partisi'dir. Bunların partimize, Türkiye işçi sınıfının, devrimci güçlerinin savaşına yardımları, gösterdikleri dayanışma somuttur. Partimiz bu proletarya enternasyonalizmi dayanışmasına hiç bir zaman gölge düşürmeyecektir. Partimiz, sözünün eri olduğunu ispatlamışa başlamıştır.

Yoldaşlar! Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Partimizin gelişmesine, Leninci bir savaş rotası izlemesine her zaman destek olmuştur. Yüce Lenin'in partisiyle TKP arasındaki bağlar her zaman taze, diri kalmıştır. Partimiz, biz, bu tarihsel bağları, devrimci dostluk geleneklerini göz beğimiz gibi koruyacağız.

Sovyetler Birliği, Sovyet devleti tâ kurulduğu ilk günden Türkiye halkına dostluk ve yardım elini uzatmıştır. Büyük komşumuz halkımızın ulusal kuruluş savaşına her şeyle destek olmuştur. O zamanki Ankara hükümetini ilk ve biricik tanıyan gene Sovyetler olmuştur. Lozan'da, emperyalist devletlere karşı Türkiye'yi savunan yine Sovyetler'dir. Sovyetler Birliği Anayurdumuzun politik bağımsızlığı gibi, ekonomik bağımsızlığını da kazanması için en cömert, bencil, çıkarıcı olmiyan, yardımlar yaptı. Türkiye'de modern endüstrinin temelleri: Kayseri, Nazilli kombinalarıyla, Sovyet tekniğıyle, Sovyet uzmanlarının, mühendislerinin yardımıyla atıldı. Gene bunlar gibi, Türkiye'de ağır endüstrinin köşe taşları olan: Seydişehir Aliminyum, İskenderun Demir-Çelik, İzmir Aliağa Rafinerisi, Çayırova Cam Kombinası ve daha başka dev fabrikalar geliyor. Bu yardım sürüyor.

Böylece Anadolu'nun bozkırlarında, en sağır köşelerinde modern endüstri kentleri, güçlü işçi yatakları doğuyor. Sovyetler Birliği bu endüstri yataklarını kurarken hiç bir ayrıcalık istememiştir, hiç bir politik şart koşmamıştır. Hepsini karşılıklı yarar ilkesine dayanıyor. En uzun vadeli, en ucuz krediler sağlamıştır. Sovyetler Birliği, iki ülke arasında iyi komşuluk, sürekli barış ve dostluktan başka bir şey istememiştir.

Sovyetler Birliği, 60 yıldır, sürdürdüğu Leninci barış politikasından hiç bir zaman ayrılmamıştır. SBKP, Sovyet devleti, özel bir titizlik ve olağanüstü bir çabayla Leonid İliç Brejnev yoldaş bu Leninci barış politikasını sürdürüyor. Silâhlanma yarışının durdurulması, yığınsal insan kırma silâhlarının yasaklanması, kaldırılması, gerginliğin azaltılması sürecinin biteviye sürdürülmesi yolunda Sovyetler Birliği girişimi elinden bırakmamıştır. Sovyetler Birliği barış politikasını komünizm kuruculuğıyla yanyana yürütüyor.

Büyük komşumuzun barış politikası, onun proleter enternasyonalizmi ilkelerine göre tutumu, davranışları Türkiye komünistleri için, her zaman, denek taşı olmuştur. Dostu düşmandan ayırmamıza yardım etmiştir.

TKP, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında iyi komşuluk, içten dostluk, karşılıklı yarara dayanan ilişkiler kurulması, Dostluk ve Saldırmazlık Paketi bağlanması için savaşagelmiştir, savaşıyor.

Partimiz bu savaşı sürdürcektir. İşbirlikçi burjuvazi, NATO'ya bağlı gerici hükümetler büyük komşumuza en büyük nankörlüğü, halkımıza karşı en korkunç düşmanlığı yapıyor. Bu egemen çevreler yurdumuzu, halkımızı uçurumlara doğru sürüklüyor. Partimiz, halkımızı, bütün ulusu bu büyük tehlikeyi yenme savaşında örgütlemeye bütün gücünü veriyor. Anayurdumuz barış ülkesi, bölgemiz barış bölgesi olmalıdır. Savaşla, halkımız bu büyük amaca ulaşacaktır.

SENDİKALAR-KADINLAR-GENÇLİK: Bu konferansın bir özelliğı de, yığın örgütlerinde partimizin girişim ve atılımlarının yansımasıdır. Komü-

nistler sendikalarda, kadınlar ve gençlik arasında verimli bir eylem yürütüyorlar. İlerici Kadınlar hareketi, ilerici gençler hareketi, Avrupa'da çalışan, okuyan yurttaşlarımızın kurdukları yığın örgütleri geliyor.

. İlerici gençlik hareketi, büyük bir gelişme süreci içindedir. Halkımızın ölümsüz büyük komünist Nazım Hikmet'in 75. doğum yıldönümünü kutlama töreni yığinsal politik bir gösteri oldu. İstanbul göğüs kabartan günlerinden birini yaşadı. Spor ve Sergi Sarayı doldu, taşıtı. Bu törene 10 binden fazla insan geldi. Bunda ilerici gençlerin ve kadınların rolü büyüktür.

Yoldaşlar, partimiz geniş gençlik, öğrenci yığınlarını, işçi, köylü, aydın gençliğini örgütlemeye işine ayrı bir önem veriyor. Eskiden «Komsomol»-Komünist Gençlik Örgütü vardı. İlegaldi. Merkez Komitesi, alt örgütleri vardı. Sekter bir kuruluştı. Komsomola girmekle TKP'ye girmek birdi. Parti Merkez Komitesi, «Komsomol»u kaldırdı. Geniş, yığinsal, legal bir ileri gençlik örgütü kurma kararı aldı. Ama karar, gene doğru dürüst, uzun zaman uygulanamadı. Ancak, partinin yeni atılım dönemiyle bu alanda atılan adımlar gelişmiye, meyvelerini vermiye başladı. Gençlik hareketi, partimizin aktif yedek gücüdür. Partimiz bu gücü bütün olanaklarıyla geliştirecektir. Örgütlenmesine, gelişmesine, Leninci kadrolar yetiştirmesine, devrimci, atılğan genç kuşaklar yetiştirmesine ayrı bir önem verecektir.

Kadın hareketi de yeni bir atılım içindedir. Partimiz, bu hareketi her yönüyle desteklemekle görevlidir, sorumludur. İlerici kadınlarımız büyük bir savaşıma atılıyor. Çok çetin bir savaştır bu. Toplumun yarısı kadın. Ezici çoğunluğu korkunç ezgiler altındadır. Burjuva Anayasasına bakmayın, somut durum kadının eşitsiz durumda olduğunu ortaya koyuyor. Komünistleri, partimizi bu alanda büyük savaşımalar bekliyor. Partimize, atılğan, aktif, bilinçli kadın yoldaşlar, komünistler yetiştirelim.

Partinin sendikal çalışmaları övünülecektir. Parti örgütleri, komünistler sendikal harekette rol oynamıya başladılar. Yığinsal, 100 binlik işçi çıkışlarında: 1 Mayıs gibi yarım milyonluk yürüyüşte, gene 500 binlik genel grevde, faşizme karşı özgürlük gösterilerinde parti örgütleri kendilerine düşen bütün görevleri başarıyla yerine getirdiler. Bu gösteri ve direnişlerdeki disiplin, düzen parti örgütlerinin, komünistlerin eliyle, aklıyla, atılım ve özverili savaşımalarıyla sağlandı.

Yoldaşlar. Legal ve illegal çalışma yöntemlerini uyarlı, uyumlu yürütebilmekte olumlu bir gelişme yeni yeni başlıyor. Bu alanda bizi yeni yeni görevler bekliyor. Parti örgütleri, parti üyeleri yenidir, gençtir. Deneyleri azdır. Kimileri legaliteye, kimileri aşırı gizliliğe kaçıyor. Bu durumu somut eylemlerle ayarlamak gerek. Bunlar örgüt işidir. Kadro politikasıdır. Militan kadrolar yetiştirme işidir.

PARTİ İÇİ DÜZEN: Yoldaşlar, «Parti içi düzen» nedir? En başta, parti çalışmalarında eliştiriliğine-artizanlığa son vermek. İş ve görev bölümünü tüzüğe göre uygulamak. Başibozuk, geliş güzel çalışılmaz. Komünist Partisi işçi sınıfının en yüksek politik örgütü, genelkurmaylığı, öncü koludur. Bunu yalnız saymak, tüzüğe yazmakla iş bitmiyor. Parti organlarını gereğince kurmak, bunların saat gibi işlemlerini sağlamak kesinlikle gündemdedir.

Merkez Komitesi'nin: Örgüt, propaganda-ajitasyon, yığın, sekreterlik işleri, seksiyonlar yerlerine oturtulmalıdır. Bu sorunların çözümü geciktirilemez. Merkez Komitesi, Politik Büro bu ayarlamayı güncel, parti içi düzen için zorunlu sayıyor. Partimiz büyüyor, gelişiyor, diyoruz. Eski çalışma ölçüleri, tutucu gelenekler kendiliğinden yıkılıyor. Biz kendiliğinden gelmeci değiliz, buna karşıyız. Artizanlığa son! Kollektif yönetim başka türlü sağlanamaz!

Partimizin atılımları, gelişmesi bize güç veriyor. Konferansımız bu gücü gösteriyor. Bütün engelleri kıracağız. Partide kollektif çalışmayı yürüteceğiz. Partinin yıkılmaz birliğini daha da güçlendireceğiz.

Kardeş partilerle ilişkilerimizi daha örgütlü, daha olumlu yürüteceğiz.

Konferansımızı başarıyla bitireceğiz!

Kongreye yeni yeni başarılarla gideceğiz!

Yaşasın TKP!

Yaşasın S B K P !

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

Yaşasın Leninizm!

TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Yunanistan Komünist Partisi MK organı «Rizospastis» gazetesi muhabirine verdiği demeç

Soru: Türkiye'deki son durum nedir, politik gelişmeler nasıldır?

Yanıt: Memlekette çok yönlü bir bunalım derinleşiyor ve sertleşiyor. Bu bunalım ekonomik, sosyal ve politik alanda kendini gösteriyor.

Gerici egemen çevreler ve onların çatıştırdığı gerici-faşist karması koalisyon hükûmeti bu bunalımın içinden sert bir terör ve faşizme tırmanma yöntemleriyle çıkmak çabasındadır. Terör en başta işçi sınıfına, ilerici, yurtsever güçlere yöneliktir.

Buna karşı işçi sınıfının öncülüğünde bütün ulusal, demokratik güçler emperyalizme, NATO'ya, yerli işbirlikçilerine, büyük sermayeye ve toprak ağalarına karşı sınıfsal, ulusal bir kurtuluş savaşı yürütüyorlar.

Soru: Bu aşamada partinizin durumu, konumu ve tutumu nedir?

Yanıt: Partimiz, TKP, gerek ideolojik ve gerekse örgütsel bakımlardan bu sınıfsal ve ulusal savaşımın başını çekiyor. Partimizin stratejisi ve taktiği memleketi emperyalizmin, işbirlikçilerinin egemenliğinden kurtarmaya, ileri demokratik bir düzen yaratmaya yöneliktir. Bu amaçla, partinin önünde duran görev, bütün demokratik ilerici, yurtsever güçleri bir araya getirmek, ulusal demokratik cephede birleştirmektir.

► Bunlar, partimizin son Konferans'ında bütün yönleriyle işlendi. Konferans bu amaca ulaşmak için kesin kararlar aldı.

Soru: Anlaşıldığına göre, partinizin yeni bir Konferans'ı yapılmıştır. Bu Konferans'ın yapıldığı yer ve ayrıntıları üzerinde bize bilgi verebilir misiniz?

Yanıt: Partimizin Konferans'ı Anadolu'nun göbeğinde, Konyailinde yapıldı. Bütün parti örgütleri, tüzük gereğince Konferans'a katıldı.

Konferansımız, büyük bir başarıyla sonuçlandı. Partimizin Leninci birliği daha da pekişti. Delegeler parti MK'nin raporunu, plâtförmünü ve bütün belgelerini tartışılar ve alkışlarla onayladılar. Partinin yeni Program ve Tüzüğü'nü, MK'nin politikasını ve çalışmalarını oy birliğiyle onayladılar. Konferans MK'ni, Politik Bürosu'nu ve Genel Sekreter'i yine oy birliği ile onayladı.

Konferans'ın özelliklerinden biri de partimizin proletarya enternasyonalizmine bağlılığını bir daha ve açıkça belirtmesidir.

Konferans dünya komünist ve işçi hareketinin birliğinin Marksçı-Leninci ilkeler temelinde güçlendirilmesi için partimizin elinden gelen çabayı harcamasını görev olarak belirledi.

Muhabir: Yanıtlarınıza çok teşekkür ederiz, savaşınızda size yeni başarılar dileriz.

İ. Bilen yoldaş: Biz de Yunanistan Komünist Partisi'ne çetin savaşında başarılar dileriz.

TÜSTAV

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçıılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhgraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

4000 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebnecht-Buchhandlung
4300 Essen 1
Viehofer Platz 14
Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56
Buchzentrum in der Goethestraße
6000 Frankfurt/Main
Goethestraße 56
Buchhandlung Walter Herbst
7800 Freiburg
An der Mehlwaage.2
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3400 Göttingen
Burgstraße 24
Internationale Buchhandlung GmbH.
2000 Hamburg 13
Johnsallee 67
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3000 Hannover-Linden
Limmerstraße 106
Buchhandlung kollektiv GmbH.
6900 Heidelberg
Plöck 64a
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5
Kollektiv-Buchhandlung
2300 Kiel 1
Falkstraße 16
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31
Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West
6500 Mainz
Bilhildisstraße 15
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
6800 Mannheim
U 2, 3
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3550 Marburg
Am Grün 56
Buchhandlung Libresso
8000 München 40
Türkenstraße 66
Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4400 Münster
Steinfurter Straße 15
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8500 Nürnberg
Weinmarkt 12 a
Dein Buch Volksbuchhandlung
2900 Oldenburg
Am Damm 26
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8400 Regensburg
Glockengasse 7
Lenchen Demuth-Buchladen
6600 Saarbrücken
Nauwieser Straße 13
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5900 Siegen
Freudenberger Straße 18
Buchhandlung Hornung und Steinbach
7000 Stuttgart
Wilhelmsplatz 1
Buchhandlung W. A. Bastigkeit
5500 Trier
Lindenstraße 10
Friedrich-Engels-Buchhandlung
5600 Wuppertal-Elberfeld
Gathe 55–57

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>Aziz Mohammed</i>	
Kurtuluş sürecinin ana eğilimleri	97
<i>Blas Roca</i>	
Küba'da sosyalist demokrasiyi kurma özellikleri	108
<i>Konstantin Zarodov</i>	
Utkusal demokratik devrim	116
<i>Georg Kwiatowski</i>	
Hür dünyadaki gereksizler	130
xx: Niçin komünistlerle beraberiz	138
<i>George Macovescu</i>	
Avrupa güvenliğine önemli bir katkı	142
xx: Küçük ülkeler ve entegrasyon	150
<i>B. Molnar</i>	
MHC Ulusal Halk Cephesi	156

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin açıklaması	159
xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	161
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Parti Konferansında okuduğu Merkez Komitesi raporu	163
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Yunanistan Komünist Partisi MK organı «Rizospastis» gazetesi muhabirine verdiği demeç	188